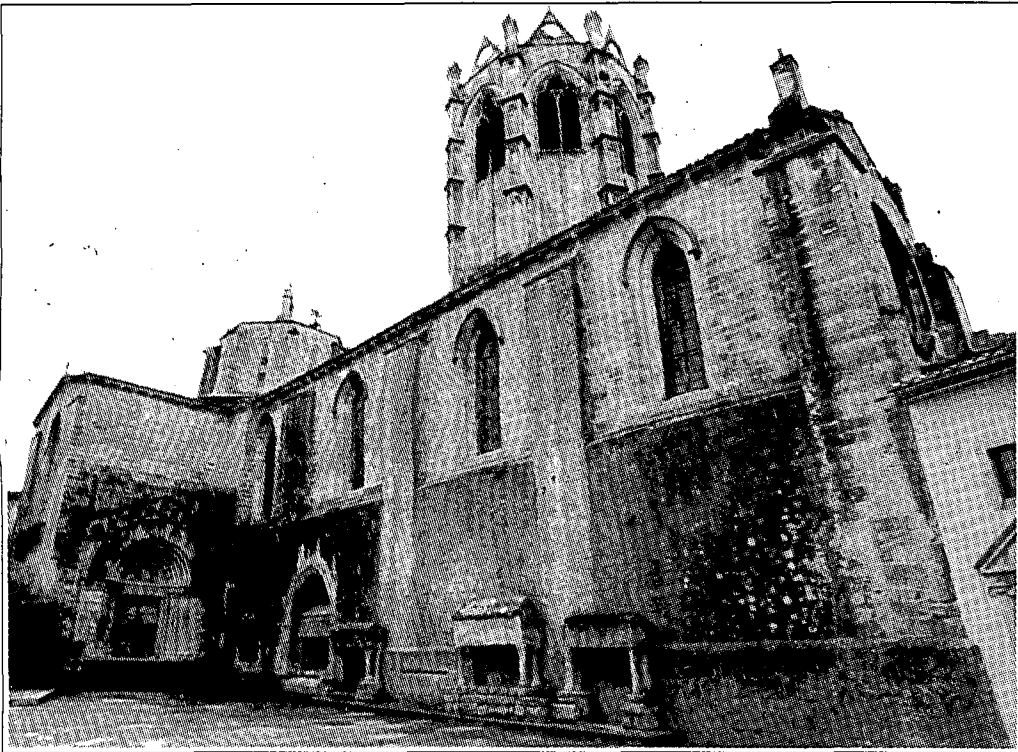

L'orde celebra enguany l'aniversari de la fundació del monestir de Cîteaux

El Císter: 9 segles d'aventura espiritual

No podíem deixar passar l'opunitat d'oferir-vos un especial sobre els 900 anys de l'orde del Císter. Admirem tots els monjos i monges cistercencs que són testimonis de la gratuïtat de l'amor de Déu. Viuen de forma austera, i combinen la pregària amb la feina, ofereixen acolliment i sobretot aliment espiritual a les persones que cerquen Déu.

Vuit pàgines que ens apropen a aquest orde monàstic contemplatiu: un recorregut per la seva història i per la seva espiritualitat; un article de Maur Esteva, abat general del Císter, sobre el pluralisme de la família cistercenca; una entrevista amb Josep Alegre, abat de Poblet i un retrat sobre la vida de les cinc comunitats cistercenques catalanes.

Especial Císter: I-VIII

8 Ombres sobre l'assassinat de Mons. Gerardi

9 I Jornades Nacionals sobre Cures Pal·liatives

25 L'Islam serà la religió del futur?

26 Marxa ecològica al santuari de Gallifa

L'exemplar Dr. Tarrés: tot o res

El dia 6 de novembre, a dos quarts de vuit del vespre a l'església parroquial de Sant Vicenç de Sarrià, es commemoraran els vint-i-tres anys del trasllat del cos del doctor Pere Tarrés, amb una concelebració eucarística presidida per l'arquebisbe de Tarragona, Lluís Martínez Sistach.

Amb aquesta commemoració anual es vol expressar que el seu record és viu entre nosaltres, i a la vegada, fer conèixer a les noves generacions aquest metge eminent i gran sacerdot amb un carisma especial per als joves.

Enguany l'oratori de Sant Felip Neri de Gràcia, que va estar molt vinculat a la vida del Dr. Tarrés així com el barri de Gràcia que tant el va estimar, organitzen l'acte. Mn. Francesc Raventós vicepostulador de la causa de beatificació del doctor Pere Tarrés i la comissió pro beatificació conviden tothom a aquesta cita. *Catalunya Cristiana* anirà oferint periòdicament uns bells pensaments d'aquest gran cristià que va donar el tot pel tot.

Joan Pau II rebutja de nou les parelles de fet

El Papa va criticar les parelles de fet en la II Trobada de Polítics i Legisladors Europeus, organitzada pel Pontifici Consell per a la Cultura. El Pontífex ho va fer al·legant que és un atemptat contra la família. Legalitzar aquest tipus de relacions «pot ocasionar perjudicis a la institució conjugal i familiar», va dir Joan Pau II. El Papa va fer aquestes afirmacions el mateix dia en què la Llei d'Unions Estables de Parella entrava en vigor a Catalunya.

Pàgina 7

El mestre Casals, el violoncel·lista de la pau

El Vendrell va retre un emotiu homenatge a undels seus fills més il·lustres, el violoncel·lista Pau Casals en complir-se el vint-i-cinquè aniversari de la seva mort. L'arquebisbe de Tarragona, Lluís Martínez Sistach, va presidir l'eucaristia en memòria d'aquest compositor i català universal de qui va destacar «la seva fe arrelada en Jesucrist, que va estendre per tot el món, i que ha contribuït a fer entendre la trobada entre religió i art».

Pàgina 19

Vivències d'un capellà rural

Mn. Antoni Mirabet és corresponsal de *Catalunya Cristiana* i sacerdot de 25 pobles de l'Alt Urgell. Les seves vivències li permeten oferir una mirada sobre aquesta terra i donar a conèixer de primera mà la Catalunya rural i la fe senzilla de la seva gent.

Pàg. 5 i 6

Editorial

Sí a la generositat però...

Parlem-ne avui. Parlem-ne ara. En cara que ho celebrem la setmana que ve.

Ens referim a la Diada de Germanor que s'ha fixat per al proper 15 de novembre. *Catalunya Cristiana* assumint la importància de la jornada ha volgut avançar-se amb aquest editorial per contribuir a crear consciència entre els creients i els no creients.

Consciència de qui som. Consciència de què fem. Consciència de cap a on anem.

Som un poble que camina i avança. Som uns homes i unes dones que ens hem deixat seduir pel Crist i volem compartir aquesta experiència de fe. Amb responsabilitat i coherència. Això vol dir que assumim el que som, fem i tenim. Les nostres riqueses i les nostres mancances.

En un cantó de la balança, les nostres riqueses: la nostra capacitat de compartir, de donar, d'acollir i d'atendre. Pensem en tants gestos moguts per la generositat, la compassió i la set de justícia. En tantes actuacions al costat dels malalts, dels disminuïts, dels marginats, dels menyspreats, dels qui es troben sols. I no tan sols a tall individual, sinó construint infraestructures (de vegades enormes i complexes) i impulsant comunitats al servei d'aquestes realitats. Protagonista: el Crist. Seguidors d'una crida: nosaltres, que trobem el nostre sosteniment en la vida de la pregària i la vida compartida.

Ara posem a la balança les nostres mancances. Aquí hi entraria el reguitzell d'emocions i d'actituds que van des de la por a la ira, del desencís al ressentiment, passant per l'egoisme... Podem escriure un llarg etcètera, al qual podem afegir la inconsciència i la manca de responsabilitat per sostenir tot allò en què creiem, tot allò que admirem i agraïm, però que no ens decidim a aportar-hi la nostra contribució econòmica.

Sincerament, en l'economia ens hi juguem el sentit del nostre compromís.

Perquè els diners són un bé depèn de com s'utilitzin. I els diners que contribueixen a multiplicar la generositat, la compassió i la justícia, dins l'Església i per a la societat, són un bé amb majúscules.

El compromís amb l'Església passa per la contribució econòmica. Una opció a favor o en contra d'això té conseqüències. Perquè tot el que decidim fer o no fer repercuteix en els altres... i en nosaltres mateixos.

En continuarem parlant. Hi ha massa en joc com per perdre-ho!

En el número 997 vam publicar que les Filles de la Caritat rebrien la Creu de Sant Jordi el dia 4 de novembre en un acte al Palau de la Generalitat. Per raons de protocol aquest acte ha canviat i es farà el 5 de novembre al Saló Oval del Palau Nacional.

Sumari

8

Ombres sobre l'assassinat de Mons. Gerardi

9

I Jornades Nacionals sobre Cures Pal·liatives

25

L'Islam serà la religió del futur?

26

Marxa ecològica al santuari de Gallifa

27

Descobrir la màgia d'Àfrica

CATALUNYA CRISTIANA

Directora: Núria Oriol

Redactora en cap: Glòria Carrizosa

Redactors: Miquel Àngel Codina, Rosa M. Jané, Carme Munté, Rosa Peraire, Marta Puyol

Lingüista: Montserrat Pibernat

Arxiu i fotografia: Eulàlia Grande

Corresponsals: Montse Sans, *ANDALUSIA i MADRID*; Miriam Díez, *GIRONA*; Jordi Curcó, *LLEIDA*; Jean Pierre Denis, *PARÍS*; Lluís Serra, *ROMA*; Guillem Ferrer, *SES ILLES*; Antoni Mirabet, *SEU D'URGELL*; Lluís Badia i Albert Muntada, *SOLSONA*; Joan Boronati i Guillem Soler, *TARRAGONA*; Joaquim Blanc, *TORTOSA*

Col·laboradors externs: Josep M. Aragonès, Jordi Bassas, Pilarín Bayés, Oriol Camps, J. Carrera Planas, Josep Casellas, Francesc Gamissans, Enric Graupera, Joan Guiteras, Jordi Jorba, Francesc Nicolau, Tomàs Puntí, Antoni Reig, Carme Rullo, Albert Sáez, Pere Tena, Josep Ventura, David Vidal, P-J Ynaraja

Assessor religiós: Cristóbal Sàrrias

Fundadors: Mn. Joan Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Puiggarí, 5-7 - 08014 BARCELONA - Tel. 934 905 988, Fax 934 902 035 - E-mail: Catcris@idgrup.iber.net.com

Gerent: Jaume Vinyals

Publicitat: Magda Revetllat

Promoció: Jordi Baig, Alfons Miralles

Subscripcions: Antònia Canals, Isabel Giralt

Administració i comptabilitat: Mònica Torras

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Cra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri. Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

Difusió controlada per

Membre de la UCIP

International Catholic Union of Press

Membre de l'APPEC

Associació de Publicacions Periòdiques en català

SUBSCRIPCIONS ANUALS

Catalunya, resta de l'Estat espanyol, Andorra, Gibraltar i Portugal 11.180 ptes.

Resta d'Europa: 21.684 ptes.

Amèrica i Àfrica: 26.884 ptes.

Àsia i Oceania: 37.804 ptes.

en primer pla

Una pausa en el conflicte de Palestina

La pau a Palestina continua sent una esperança; no era realitat. L'enfrontament entre l'autonomia que gestiona l'Autoritat Nacional Palestina i l'Estat d'Israel té llarga vida assegurada, segons tots els indicis. Com que ni israelians ni palestins s'entenen cal un tercer que faci de mitjancer i aquest paper és el dels Estats Units. El 23 d'octubre passat es firmava un acord per desencallar els dinou mesos de paràlisi del procés de pau. El president Clinton i la seva administració van haver de posar tota la carn a la graella, és a dir, fer un *forcing* per portar uns i altres a signar un document. Prèviament van haver de recloure a Wye Plantation els màxims dirigents polítics de les dues parts (l'israelià Netanyahu i el palestí Arafat). Clinton i la seva secretària d'Estat també van ser-hi un munt d'hores per forçar la situació.

En aquestes circumstàncies va sorgir un acord coaccionat pels Estats Units però al qual li manca una cosa bàsica, que és la decidida voluntat política dels protagonistes de tirar-lo endavant. En conseqüència, l'acord de Wye Plantation més que una consolidació o un relleu del procés de pau és una pausa en un conflicte que ja ve de molt lluny i que va per llarg. I, fins i tot, caldrà veure el seu grau de compliment, tot i els compromisos adquirits davant el poderós amic americà, perquè davant la manca de voluntat política qualsevol excusa pot ser bona per qüestionar-lo i posar-lo entre parèntesis. Precisament, si alguna cosa sobra a Palestina són extremistes capaços de dur a terme qualsevol barrabassada per tal de fer descarrilar el més lleu indicatiu de col·laboració política.

Ni un pam de terra

Com que els qui manen, els qui tenen el poder i el territori, són els israelians, és en aquesta direcció on es presenten els principals obstacles. El primer ministre i el seu govern, format per partits dretans i religiosos, no tenen cap mena de ganes de tornar ni un pam de terra a l'Autoritat Nacional Palestina. Saben perfectament que és una autonomia destinada a convertir-se en un nou Estat independent, quan la conjuntura els sigui favorable.

El nacionalisme d'aquests sectors de la societat israeliana (els laboristes i les esquerres, en general, són una altra cosa) inclou dins de l'Estat d'Israel els territoris

bíblics de Judea i Samaria, dins dels quals hi ha el que avui dia s'anomena Cisjordània, poblada majoritàriament per palestins. Aquesta idea dels límits geogràfics de la nació israeliana xoca frontalment amb les aspiracions palestines de construir un Estat propi a Cisjordània i Gaza. Per això, aquests sectors israelians estan potenciant des de fa anys la colonització de Cisjordània, per capgirar la seva composició demogràfica i facilitar-ne l'assimilació a l'Estat israelià. I, per això, fan servir l'excusa de la manca de garanties de seguretat en la lluita contra el terrorisme per part de l'Autoritat Nacional Palestina per deturar el procés de pau, perquè aquest comporta retornar terres, evacuar-les, posar-les sota una altra autoritat política (la dels seus enemics). La realitat és que no volen retornar ni un pam de terra. En conseqüència, la intervenció nord-americana forçant la situació és imprescindible.

La postura d'aquests sectors ultranacionalistes i ultrareligiosos israelians és tan tancada que fins i tot amenacen de mort un dels seus, el primer ministre Netanyahu, quan aquest es veu obligat a cedir a les pressions de l'amic americà. El tema és seriós si es recorda que el 1995 un fanàtic va assassinar l'aleshores primer ministre, el laborista Rabin, per haver signat els acords de pau a canvi de territoris amb els palestins. Les esperances de pau, és de témer, que caldrà ajornar-les fins a la futura i hipotètica arribada al poder dels laboristes. Mentrestant, a tot estirar es pot aspirar a una treva, a una pausa en la llarga i sagnant confrontació. (A.R.)

Joc brut (tot s'hi val)

Les eleccions basques ja han passat, sortosament, i ja és hora que les aigües tornin a mare perquè durant la campanya electoral es van desbordar. Una vegada més hem assistit a la posada en pràctica de la política del «tot s'hi val». En aquesta ocasió, en els mítings del Partit Popular s'ha dividit la societat basca entre immigrants i autòctons; per tal de garantir als primers que no haurien de fer les maletes per tornar als seus llocs d'origen davant les ànsies independentistes dels segons. Això, segons han denunciat tots els partits nacionalistes bascos, és joc brut, és la política del «tot s'hi val».

El cert és que la fórmula els ha funcionat bé. El PP ha estat el partit més beneficiat pels canvis produïts per les urnes. Abans era la quarta força política d'Euskadi i ara és la segona, passant al davant del PSOE i d'Herri Batasuna o Euskal Herritarrok, que són el mateix. Abans eren els tercers a Biscaia i a Àlaba i cinquens a Guipúscoa i ara són segons a Biscaia, tercers a Guipúscoa i primers a Àlaba i han estat els més votats a les ciutats de Vitòria (29 %) i Sant Sebastià (25,7 %).

D'ETA al PNB

Una vegada superada la por al terrorisme d'ETA, diuen els nacionalistes bascos, PP i PSOE han activat el vot de la por al nacionalisme basc en general. L'operació ha consistit a acusar el PNB d'estar en connivència amb HB, i així, posant-los al mateix sac, formaven un paquet al qual s'ha qualificat de separatista, intolerant, antiquat i perillós. S'ha passat de la condemna d'ETA i HB a la condemna del nacionalisme basc en general. Els dirigents del PNB, EA i EH s'han empenyat (només cal veure les seves declaracions dels dies següents a les eleccions) i, fins i tot, dins del PSOE basc s'han aixecat veus de protesta.

El problema és que quan es juga a dividir una societat, encara que després de la campanya electoral es passi pàgina, queden ferides. El més important per a la convivència pacífica és la cohesió interna i si aquesta s'esberla, divideix la gent segons el seu lloc de naixement, malament rai.

Cal desitjar de tot cor que el líder del PNB, Arzallus, s'equivoqui quan pronostica que als catalans a les pròximes

eleccions autonòmiques ens poden aplicar una recepta semblant per tal d'afeblir el nacionalisme majoritari a casa nostra i afavorir el nacionalisme espanyol. La nostra força com a poble és l'alt grau de cohesió social existent, per sobre de les diferents opcions polítiques o del lloc

d'on provenim o la llengua que parlem. Aquesta és la nostra riquesa més preuada i no hem de deixar que ningú ens la prengui. Volem joc net i no creiem que tot s'hi val. Hi ha una cosa que es diu ètica i una altra que es diu moral i hi creiem com a valors a conservar i potenciar, inclòs en el camp de la política.

Antoni Reig
Periodista

Humor

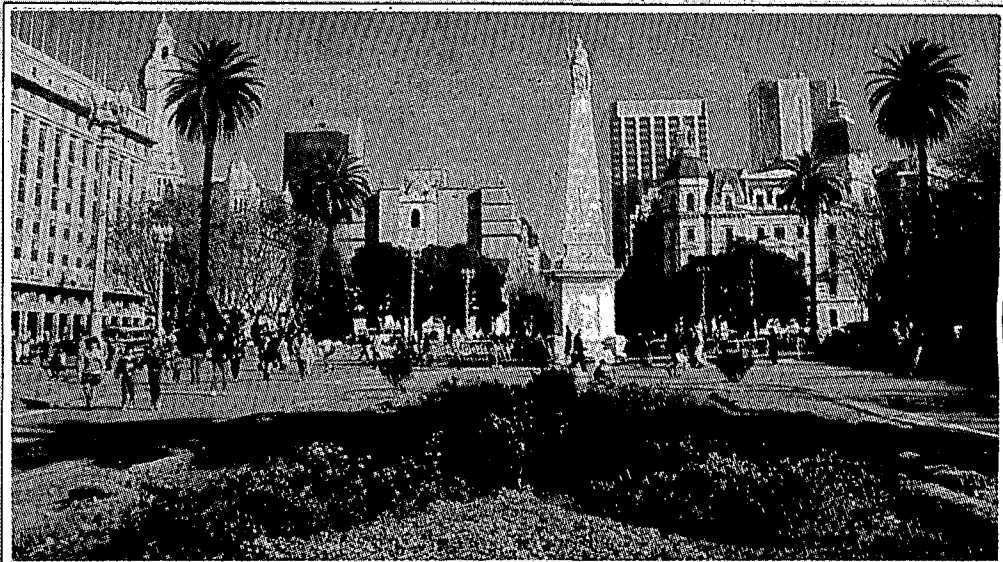
TOT L'ENCANT DEL CON SUD AMERICÀ

Del 26 de novembre al 12 de desembre

ARGENTINA / XILE

amb creuer per l'estret de Magallanes i travessa dels Andes

- Buenos Aires, la gran capital del Río de la Plata.
- Patagònia i el país de les geleres: Perito Moreno.
- I la Terra de Foc, a la fi del món.
- Creuer «Australis»: d'Ushuaia a Punta Arenas (Xile).
- Navegació per l'estret de Magallanes i pels canals de la Terra de Foc, a la fi del món.
- Puerto Natales i parc nacional Torres del Paine.
- Travessa Andina: de Puerto Mont a Bariloche (Argentina).
- Cerro Campanario, Illa Victòria i parc de Los Arrayanes.

Assistència tècnica:

MERCATRAVEL S.A.

«PELEGRINS DE LA PARAULA» AL PAÍS DE JESÚS

*Del 18 al 25 d'octubre
Del 8 al 15 de novembre
Del 28 de desembre
al 4 de gener*

TERRA SANTA

Celebrar la fe de l'Església
on aquesta va començar

Una bona manera de preparar-se
per al Jubileu de l'any 2000

Vivències pastorals al Pirineu

■ Ser sacerdot de 25 poblets de l'Alt Urgell

La despoblació en algunes viles del Pirineu és un fet cada cop més evident. La gent que hi residia se'n va a viure a la ciutat i alguns només hi tornen els caps de setmana o a passar les vacances. Tot això fa que aquests pobles hagin perdut la seva identitat i s'hagin convertit sobretot en llocs residencials d'estiu. Les persones que encara hi viuen tenen com a principal punt de trobada la missa del diumenge. Tots aquests fets fan que sigui difícil plantejar el futur d'aquests poblets. Mn. Antoni Mirabet, corresponsal de C.C., esbossa una mirada sobre la terra i la seva gent que ens fa conèixer de més a prop la Catalunya rural i la fe arrelada a les muntanyes. És la teologia dels senzills.

Fa 32 anys que sóc sacerdot de 25 poblets de l'Alt Urgell, fet que, afegit als meus orígens a la mateixa comarca, crec que avala els meus coneixements d'aquesta zona de muntanya. Els poblets estan agregats a 7 parròquies: quatre a la vessant meridional del Port del Cantó i tres a la vall oriental del massís del Boumort.

L'economia d'aquests pobles està lligada als pasturatges naturals de la zona, on exploten la producció de boví i oví. Durant els darrers anys la producció de llet ha perdut terreny en favor de l'explotació de carn bovina. Les causes han estat diverses: el tancament d'una fàbrica de productes làctics, les dificultats en el transport, l'escassetat de mà d'obra, etc.

EMIGRACIÓ

En els darrers 30 anys la demografia ha baixat més del 50 % en aquests poblets. El nivell encara es manté perquè a Noves de Segre hi viuen un centenar de persones. Alguns pobles han tancat les portes: Berén, Bellpuig, Solans, Vilarrubla, Biscarbó, Junyent i Freixa. Algunes viles conserven la seva imatge gràcies a la rehabilitació o venda d'algunes cases.

Els pobles han perdut la seva identitat i s'han convertit en llocs residencials d'estiu. Els seus fills, però, mantenen les arrels al poble: hi conserven la casa, hi van a passar uns dies, hi celebren les festes i hi enterren els seus difunts. Com a comunitat de vida, però, han deixat d'existir, almenys en la majoria dels casos, a causa de l'emigració, que ha buidat els pobles i els ha deixat sense jovent.

SERVEIS RELIGIOSOS

En alguns pobles hi garanteixo la celebració de la missa cada diumenge o bé quinzenalment, i en altres ho faig ocasionalment. La missa del diumenge és l'únic acte que aplega els veïns, que difícilment es troben i parlen durant la setmana.

S'han tancat les escoles, els ajunta-

ments s'han centralitzat, la rentadora ha substituït la bugada a la font, la televisió ha anul·lat les vesprades a la fresca i davant del foc. L'entrada i la sortida de missa resta com a l'únic acte comunitari del poble. Només per veure i parlar amb els veïns cal anar a missa.

Segueixen vivint la festa major i demanen la celebració de l'eucaristia. A més de la trobada festiva, possiblement se'ls desvetllen els sentiments religiosos de la infància i de la joventut. El temple i la missa formen part del que ells estimen com el seu poble.

Ho he pensat moltes vegades: aquestes mateixes persones que valoren tant la missa al poble, a Barcelona, a Terrasa, a Girona..., van a missa cada diumenge? Ho entenc. La fe no és una idea, un pensament fred, sinó la vivència d'uns sentiments, amb un entorn i amb unes arrels. Per a un taussà la missa de Sant Boi no serà mai igual que la de Sant Martí de Taús.

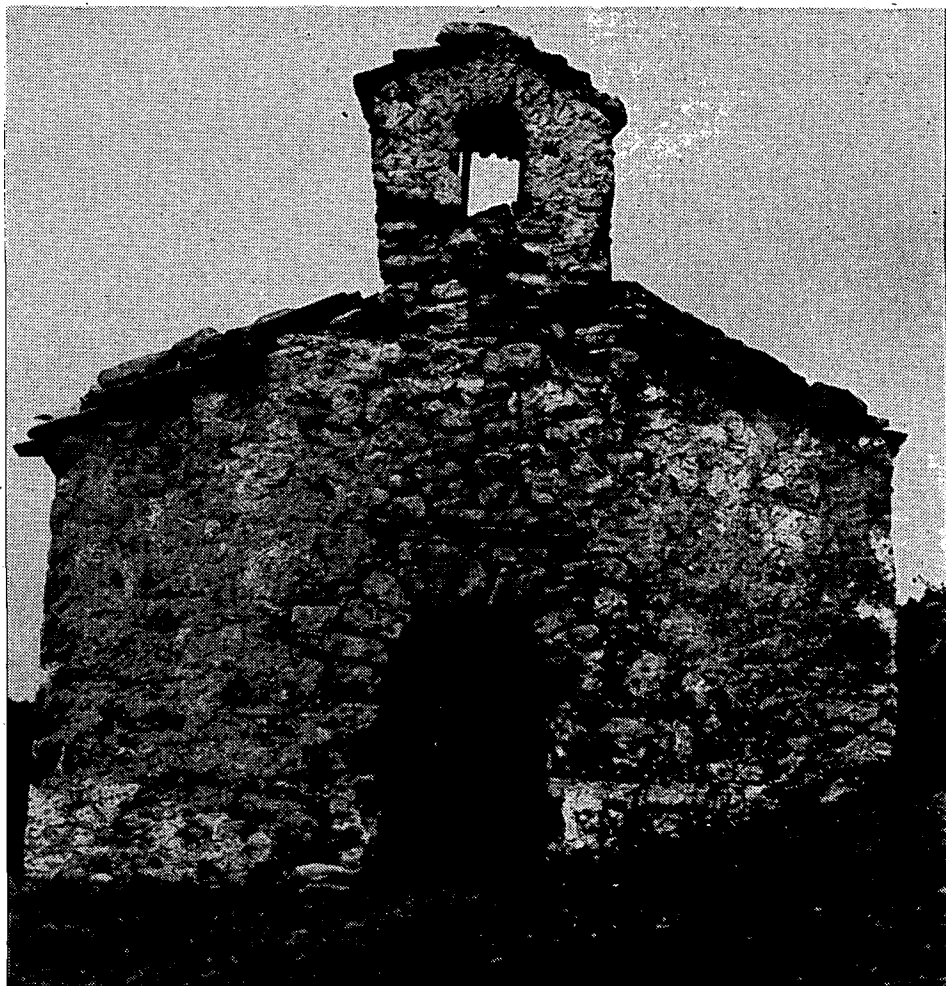
Aquest sentiment d'una fe arrelada al poble, l'he experimentat també quan hem restaurat l'església parroquial. No és conformen que la seva església s'enruni. En els darrers dos anys s'han restaurat almenys cinc edificis sagrats, i sempre amb la col·laboració generosa de les famílies del poble que, en alguns casos, fa anys que han emigrat.

Fa més de vint anys que al poble de Junyent no hi viu ningú. Les famílies naturals de la vila hi van a passar les vacances i cadascuna ha donat més de 100.000 pessetes per refer l'empissarrat del temple parroquial. Per quan l'obra estigui acabada m'han demanat que hi vagi a celebrar una missa i han organitzat una festa amb dinar comunitari.

ELS APLECS

Els aplecs marquen la vida social dels pobles i, curiosament, cada cop hi va més gent, possiblement atreta pel pes que les tradicions tenen en la pròpia personalitat. Un dels aplecs que hi celebrem; el de Sant Quiri, a Berén, encara manté la rancior tradicional.

(Segueix a la pàg. 6)

Ermita de la Mare de Déu de la Guia.

Cultura Tradicional

Música

El Pont d'Arcalis Balls i cançons del Pirineu
Xarop de Canya Sant de barri
La Nova Euterpe Va anar a fer cuieres
Coblamporània i Santj Arisa
Quico el Cèlio, el Noi i el Mut de Ferreries
Orquestra Selvatana
Orquestra Rosaleda
Vradaki, Folkloristes i La Banda d'en Vinaixa Folk de butxaca
La Coblata de la Selva
Cançons d'aquells temps
Cobla Mediterrània
Clàssics del Renaixement
Ministris de l'Empordà
Coral Bajillas A caput-lo
Cercavins Ball tradicional

Havaneres

El Duet El callu de la canço de taverna
L'Espingari Tal com sona
Mestres d'Aixa

Infantils

Marco y Polo Equilibre des merveilles
La Batdafa Per riure: 3 parquets a la platja i El catitau dels carallots
Nets i polits Animació
Xarop de Canya L'hame del sac
Teatre de l'Arca Els traguiners
Teatre de la Comèdia Perot la lladre
Fira de Jocs Populars Juguem jugant
El Partiqui El rei i el drac

Dansa

Esbart Sant Cugat Trinde
Esbart Terrassa Sensacions

Teatre

Bròt Escènica El verí del teatre
Els Passerells Pedra de tartrera
La Tramoia Zapping teatre
La K-Mama La senyoreta Júlia
GT Margarida Xirgu Dansa d'agost
Elenc Artístic Arbocenc Les vinyes del Priorat
Nyap Les criades
Scena Grup de Teatre La granja animal

Sardanes

Cobla La Principal d'Olot
Cobla Ciutat de Manresa
Cobla La Bisbat Jove

Cant Coral

Capella de Música Burés
Coral Verge del Camí i Renatus
Coral Al Vent
Coral Escrinys

** Entrada gratuïta a tots els espectacles
** Aforament limitat a la cabuda dels espais

fira
d'espectacles
d'arrel tradicional
manresa

Caselles Sextet Folk Pint i seguit
Bitayna Ball de cançons
Band Gog Presentació del nou disc
Radiokwartet Sintonitzau...
Orquestra Filharmònica Metropolitana
Tercet Treset Tercer
Agrupació Musical Sentienta
Primera Nota Ball folk

Informació:
tel. 93 467 73 11
<http://cultura.gencat.es>

6, 7 i 8
de novembre
de 1998

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
Centre de Promoció de la Cultura
Popular i Tradicional Catalana

amo la col·laboració de
Diputació de Barcelona

Ajuntament de Manresa

amb el patrocini de
caixaManresa

(Ve de la pàg. 5)

L'ermita està situada al cim d'un turó esquerpat a la qual s'arriba per una senda i caminant es triga mitja hora. El camí a peu, la panoràmica des del cim, l'obaga amb olors de pins i boixos, guarden gelosament el regust de vots i pregàries als sants. Cada any, al mes de juny, s'hi celebra la missa i es canten els goigs. Els devots guarden, com un tresor, el record que els dono i després el llueixen com un trofeu.

L'ART

Els fidels valoren sobretot els temples i les imatges per la devoció que els desvetllen. Quan la prudència ha imposat guardar bé una imatge de la Mare de Déu, han sorgit les controvèrsies. Potser no s'ha explicat i moltes vegades tampoc no s'han fet prou bé les gestions.

El problema no són els béns mobles, sinó els temples. Alguns edificis són verdaderes joies del patrimoni cultural, però han perdut el servei religiós i la seva conservació està amenaçada. Als Castells de Taús s'enruna l'església romànica, i les tempestats acabaran amb l'ermita de la Mare de Déu de la Guia. A la vall d'Elins desapareixeran els vestigis del monestir medieval de Santa Cecília, i a Malgrat les bardisses ofeguen l'església de Sant Bartomeu.

El que mans pobres i voluntarioses van bastir i han sostingut, els rics i savis ho obliden. Potser algun dia una ànima creient adquirirà la saviesa que fa entendre els misteris de Déu en la teologia de les pedres i els colors. Una teologia massa sublim perquè l'entenguin els savis i estudiosos del món. El patrimoni cultural del Pirineu està en perill. Per a nosaltres no són només arcs i pilars, sinó imatges i sentiments d'un poble.

EL FUTUR

Amb la meua experiència de vida al Pirineu em resulta difícil fer un diagnòs-

La sortida de missa és la festa que trenca el ritme de la setmana.

tic sobre quin serà el futur dels pobles de muntanya. El que eren, la seva realitat tradicional, ha desaparegut, i aquest fet erosiona els fonaments del futur. Sense la presència de l'home la regió tornarà a ser com una jungla.

Quan emigrin les famílies que encara resten als pobles, el pastor no fressarà els camins, les ovelles no pasturaran l'herbatge i els pobles esdevindran àrees residencials. El turisme i els esports de muntanya poden ser un remei, potser un consol, però mai una solució definitiva. L'esquella de l'ovella que pastura posa ritme al silenci de les valls, el bou llança brams de foc i, al campanar sona l'àngelus. És el Pirineu del futur.

Antoni Mirabet

«Els aplecs marquen la vida social dels pobles i, curiosament, cada cop hi va més gent, possiblement atreta pel pes que les tradicions tenen en la pròpia personalitat»

Pelegrinatge a l'ermita de Sant Martí de Taús.

BALCLIS
SALA DE SUBASTAS

DES DE 1979

932 175 607
932 377 663

**COMPRAVENDA DE PINTURES I ANTIGUITATS
AL COMPTAT**

PINTURA CATALANA I ANTIGA
MOBLES
JOIES I PLATA...
ANTIGUITATS

**VALORACIONS PER A TESTAMENTÀRIES.
GESTIÓ DE VENDA**

**VALORACIONS GRATUÏTES PER A SUBSCRIPTORS,
CONGREGACIONS I PARROQUIES**

C/ ROSSELLÓ, 227 - 08008 BARCELONA

Vaticà

església en el món

El Papa rebutja de nou les parelles de fet

■ Trobada de Joan Pau II amb 200 polítics i legisladors europeus

ROMA.— «En la recerca de solucions legítimes per a la societat moderna, la família no es pot col·locar al mateix nivell de simples associacions o unions; aquestes últimes no es poden beneficiar dels drets lligats exclusivament a la protecció del compromís conjugal i de la família, fundada sobre el matrimoni.» Aquestes paraules les va pronunciar el Papa davant de 200 polítics i legisladors europeus, entre els quals hi havia el president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, i el de la Generalitat valenciana, Eduardo Zaplana.

Segurament Jordi Pujol esperava que el Papa criticés les parelles de fet en la II Trobada de Polítics i Legisladors Europeus, organitzada pel Pontifici Consell per a la Família. I el Pontífex ho va fer, al·legant que és un atemptat contra la família. A més, aquesta crítica del Papa tenia lloc el mateix dia en què la Llei d'Unions Estables de Parella entrava en vigor a Catalunya. Aquesta llei regula les parelles de fet, els concedeix una sèrie de drets i estableix obligacions en cas de ruptura.

El Papa va recordar que legalitzar aquest tipus de relacions «pot ocasionar molts disgustos a la institució conjugal i familiar». Joan Pau II també va voler deixar molt clar als polítics que les reformes que afecten l'estructura familiar impliquen «reforçar els lligams conjugals». També va destacar que «els fills són els hereus dels valors rebuts i de l'atenció

posada en la seva formació espiritual, moral i humana».

Un altre dels punts que va tractar el Pontífex va ser el de l'exercici de poder: «No es pot subordinar mai la dignitat de la persona i de la família a elements polítics o econòmics, i molt menys a simples opinions d'eventuals grups de pressió, encara que siguin importants.» El Papa també va fer una crida perquè els pares de família puguin complir «la seva missió educativa. Es tracta d'un deure i d'una solidaritat legítima per part de tota la comunitat nacional».

Joan Pau II va denunciar, un cop més, l'avortament i l'eutanàsia, com a atemptats a la vida. «Davant d'aquesta cultura de la mort —va afirmar— convido els polítics catòlics i de bona voluntat a unir les seves forces amb fermesa i paciència per fer triomfar la cultura de la vida.» (Zenit)

El Papa va ressaltar la importància de l'educació dels fills.

Suport a l'acord de pau

ROMA.— Joan Pau II ha enviat un missatge al president de l'Equador, Jamil Mahuad, i al del Perú, Alberto Fujimori, en què mostra el seu suport a l'acord de pau que ha posat fi a l'enfrontament entre aquests dos països llatinoamericans. El Papa felicita també les comunitats catòliques peruanes i equatorianes perquè «han sabut promoure una autèntica pedagogia de la pau». Joan Pau II remarca els compromisos de l'acord i que no accepta que es faci marxa enrere. (Zenit)

La revelació ens obre les portes del misteri

En aquest número us oferim una reflexió sobre el primer capítol de l'última encíclica del Papa *Fides et Ratio*, de la mà del nostre corresponsal a Roma, Lluís Serra.

ROMA.— El coneixement pot provenir de la pròpia especulació, com a exercici de la raó, o del fet d'acollir en la fe, la paraula de Déu. El Déu del qual ens parla Jesús no és una divinitat desconnectada de la història i de la vida dels homes. Ha entrat en aquesta existència a través de la revelació, per la qual hem pogut conèixer el misteri de la seva voluntat. Per la raó, només podríem detectar alguns vestigis de la seva presència. Per la fe, ens endinsem en el misteri diví.

Alguns autors antics concebien Déu com un ésser despreocupat dels homes i les dones. El Déu de Jesucrist, el missatge del qual l'Església té la consciència de ser-ne la dipositària, escull una història com a lloc de revelació, entra en el temps i assumeix el rostre de l'home. La veritat que expressa la seva presència entre nosaltres transcendeix els àmbits restringits del territori i d'una cultura determinada, encara que l'encarnació

Eines de treball

Per a la reflexió personal o el diàleg en grup (es recomana la lectura del primer capítol de l'encíclica, del número 7 al 15 inclòs):

- * Si existeix un coneixement que no sigui fruit de les capacitats naturals de la raó, quines característiques té?
- * Puc establir algunes semblances i diferències entre el coneixement que prové de la raó i el que prové de la fe?
- * Com acullo en el meu interior la revelació de Déu?
- * Com és el Déu de Jesucrist que se m'ha donat a conèixer?
- * Per ventura el misteri és una font d'angoixa i d'inquietud o és un àmbit pel qual, a través de la fe, experimento l'amor incondicional de Déu? Com es pot aconseguir que això sigui possible?

exigeixi justament l'adequació a uns paràmetres concrets.

La fe és la resposta d'obediència a Déu. Davant la revelació, l'home pot adoptar diverses postures. L'acte de confiar en Déu i d'acollir el seu missatge es considera, des de la perspectiva eclesial, com un elecció fonamental que implica tota la persona, com a ple exercici de la seva llibertat.

En aquest primer capítol, el Papa presenta una sèrie de reflexions amb l'ànim d'orientar l'home que avança entre els condicionaments de la mentalitat immanentista i les estretors de la lògica tecnocràtica.

Distingir el paper de la fe i de la raó és fonamental per poder demanar a cada una el que pot donar de si. Sense la revelació de Déu, sense el seu acostament a l'home, la fe estaria mancada de sentit. Amb tot, la fe no anul·la el misteri. Ser creient no vol dir tenir la resposta, sinó saber que sempre hi ha una resposta sorgida de l'amor de Déu. Tot i això, hi ha temes com el fi últim de l'existència personal que tant són estudi de la filosofia com de la teologia, encara que cadascuna ho faci a la seva manera. (L.S.)

Guatemala

Ombres en l'assassinat de Mons. Gerardi

■ Es manté l'acusació contra el pare Orantes

GUATEMALA.— Davant l'estupor i la indignació del país, el jutge Isaías Figueroa Medina ha acceptat el procés contra el prevere Mario Orantes, acusat d'assassinar Mons. Gerardi el 26 d'abril passat. Segons l'Església, el Ministeri Públic no ha volgut investigar els veritables autors de l'assassi-

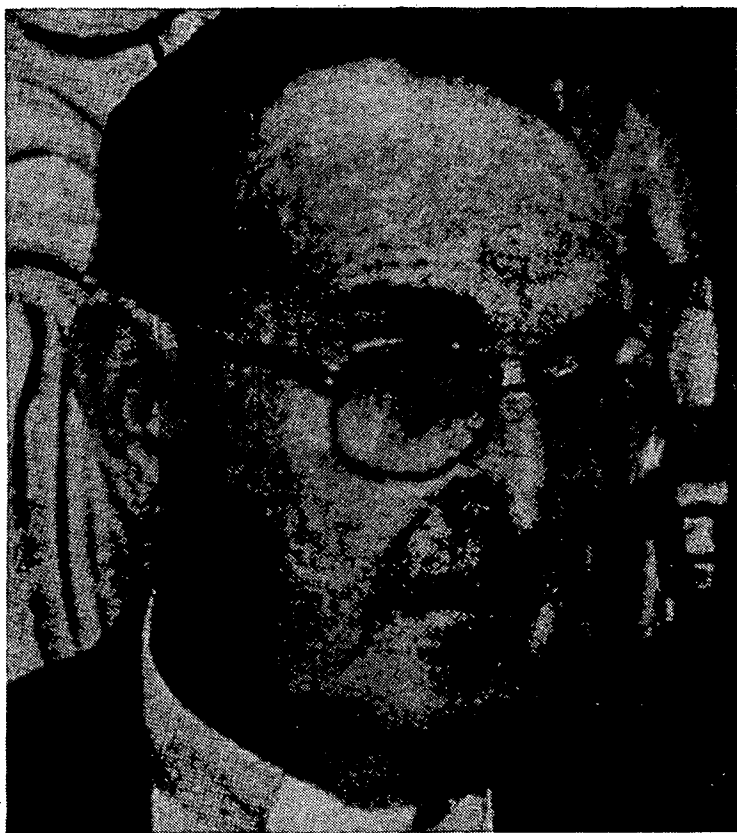
nat, que podrien ser militars. El president de la Conferència Episcopal de Guatemala (CEG), Mons. Víctor Hugo Martínez, assegura que «confiem en el sistema jurídic del país, però, tristament, hi ha una total desconfiança vers els que ostenten el poder».

L'Església catòlica, organitzacions que treballen pels drets humans i sindicats s'han mostrat consternats per l'acusació contra Mario Orantes i han deplorat l'actitud de la fiscalia. El fiscal Otto Ardón ha decidit continuar el procés contra el prevere, a pesar que hi ha ombres en les proves aportades.

La decisió del fiscal de mantenir l'acusació suposa que s'ha rebutjat definitivament la hipòtesi que implicava els militars. L'Oficina de Drets Humans de l'arquebisbat de Guatemala (ODHG) manté que l'Exèrcit ha participat en el crim i ha sol·licitat que s'investiguin membres de la institució armada, entre ells, un càrrec de l'Estat Major Presidencial. El fiscal, proper als militars, ha rebutjat obrir una investigació en aquesta línia. L'ODHG també ha manifestat que es tracta d'un crim polític, ja que la mort de Mons. Gerardi es va produir dos dies després que presentés l'informe «Guatemala, mai més», sobre les atrocitats comeses contra els drets humans al llarg de 36 anys de guerra civil. Aquest informe deixa molt malparats els militars, als quals s'atribu-

eix la majoria dels abusos.

«És una decisió lamentable. És inadmissible que basant-se en presumpcions es privi de llibertat el pare Oran-

Mons. Gerardi.

tes», assegura la CEG. D'altra banda, el Secretariat General de la Central General dels Treballadors de Guatemala ha expressat la seva inquietud davant d'aquesta situació: «Vivim en una veritable època de terror. L'Església catòlica pateix una nova persecució.» En aquest sentit, ha recordat diversos actes violents que han tingut religiosos com a blanc. De la mateixa opinió és la CEG: «Tot el que ha succeït durant aquests sis mesos sobre l'assassinat de Mons. Gerardi ens porta a intuir que es tracta d'un cop premeditat que s'ha donat a l'Església catòlica a Guatemala.»

«L'Església ha arribat a la trista conclusió que només s'ha seguit una pista i que és falsa», es lamenta Mons. Víctor Hugo Martínez, que recull el sentiment de la comunitat catòlica, convençuda que el cas no es resoldrà i que no es castigarà els culpables. (APIC)

VIETNAM

Possible visita papal el 1999

HANOI.— La Conferència Episcopal vietnamita ha decidit, per unanimitat, demanar al govern de Vietnam que convidi el Papa a visitar el país l'agost de 1999, quan es clouran les celebracions pels 200 anys de les aparicions de la Mare de Déu de La Vang. Aquest visita a Vietnam podria ser una de les etapes d'un futur viatge del Papa amb motiu de la publicació de la seva exhortació després del Sínode d'Àsia.

D'altra banda, les autoritats de Hanoi preparen un nou decret que reconeix la llibertat religiosa, però que sotmet qualsevol decisió a l'aprovació del govern. Per això, els bisbes han sol·licitat a les autoritats permís per continuar sent membres de la Federació de les Conferències Episcopals d'Àsia. (Fides)

ALEMANYA

Cristians units contra la pobresa

MUNIC.— L'Església catòlica i l'evangèlica d'Alemanya han publicat un document conjunt sobre el deute extern dels països del Tercer Món. El text, titulat *Deute internacional, un repte ètic*, recorda les campanyes que s'han posat en marxa als països de la Unió Europea per condonar el deute i assenyalava «que a molts els sembla difícil o utòpica aquesta empresa». Totes dues Esglésies afirmen que és possible trobar solucions per a aquest problema i fan una crida per ajudar els països més pobres «sense abandonarlos a la seva sort». (Zenit)

BRASIL

Commoció per l'assassinat d'un prevere

RIO DE JANEIRO.— L'assassinat del prevere catòlic Oto Campos, de 39 anys, ha provocat una gran commoció al Brasil. El sacerdot treballava en la recuperació de drogoaddictes a San Antonio de Guarus, a l'interior de Rio. Mons. Roberto Guimaraes, bisbe de Niteroi, assenyalava que «Oto era una persona tranquil·la, molt estimada i sense enemics». Les primeres investigacions revelen que el prevere va morir a pedrades a mans d'un grup de nois en un barri de la capital carioca. El pare Oto, ordenat fa deu anys, era conegut per la fermesa amb què combatia determinats interessos econòmics i pels durs atacs contra la venda local de drogues. (C.C.)

EL PRODUCTE QUE LI RESOL
DE DEBÒ
EL PROBLEMA
DE NETEJA DE CAMISES I
ALTRES PECES.

T2000

Demani'l a la seva drogueria o
supermercat.
Ens ho agrairà!

Espanya

Submergir-se en la realitat del malalt terminal

■ Èxit de participació en les I Jornades Nacionals sobre Cures Pal·liatives

MADRID.— Recentment, el departament de Pastoral de la Salut de la Conferència Episcopal espanyola (CEE) ha celebrat a Madrid les I Jornades

Nacionals sobre Cures Pal·liatives. Aquesta trobada, que ha tingut lloc del 20 al 23 d'octubre, s'ha caracteritzat per una col·laboració molt activa dels participants.

«Aquestes jornades han tingut una finalitat eminentment pràctica», afirma José María Larrú, sacerdot de l'orde Hospitalari de Sant Joan de Déu i coordinador de la Comissió de Cures Pal·liatives del departament de Pastoral de Salut de la CEE.

Durant tres dies els participants a aquesta trobada han reflexionat al voltant de tres punts: l'apropament a la realitat complexa del món del malalt en situació terminal; el fet de compartir coneixements, experiències i inquietuds en el servei interdisciplinari de les cures pal·liatives, i l'oferta de recursos formatius als agents sanitaris i de pastoral que treballen en aquesta missió, explica José María Larrú.

Les jornades han tingut nou ponents (Francesc Torralba, Yolanda Vilches, Antonia Polo, Javier Barbero, Ana Eguino, Diego Gracia, José Carlos Bermejo, Javier Gafo i Jesús Conde) que han desenvolupat els temes següents: necessitats biològiques, psíquiques i socials de les cures pal·liatives (CP); la història i la filosofia de les CP; la fonamentació antropològica de les CP; aspectes i necessitats espirituals en les CP; bioètica i CP; relació d'ajut en les CP; el procés de dol i el seu tractament, i la medicina espiritual i religiós en l'àmbit de les CP.

Previsions desbordades

Segons José M. Larrú, en les jornades hi ha hagut una «comunicació molt

Les jornades han analitzat les necessitats en les cures pal·liatives.

rica d'experiències, ja que hi havia representants de gairebé tot l'Estat espanyol». Un altre aspecte positiu ha estat la participació, ja que en un primer moment hi havia inscrites 90 persones. Al final, i per manca d'espai, n'hi han participat 46. No obstant això, els organitzadors ja han anunciat que el mes de febrer proper se celebraran les II Jornades Nacionals sobre Cures Pal·liatives «davant de la demanda de participació i perquè ningú no en quedi exclòs».

Aquestes jornades estan pensades per a aquelles persones que treballen en «uni-

tats de cures pal·liatives (sacerdots, agents de pastoral, professionals, voluntaris), en l'atenció domiciliària i per a persones i institucions interessades en aquest tipus d'assistència», subratlla Larrú.

Tot i que encara s'avaluen els resultats d'aquesta trobada, el coordinador de la Comissió de Cures Pal·liatives del departament de Pastoral de Salut de la CEE remarca que «l'organització ha estat molt bona i la col·laboració dels participants ha estat molt activa».

Rosa María Jané Chueca

El P. Camilo Encinas, caputxí centenari

MADRID.— El P. Camilo Encinas s'ha convertit en el caputxí més gran de la seva congregació, quan va complir, el 25 d'octubre passat, 100 anys d'edat. El seu estat de salut és bo i va concelebrar una missa el dia del seu aniversari, presidida pel pare provincial Manuel Muñoz, «amb molts ànims», segons els assistents a aquesta celebració. El P. Camilo va néixer el 25 d'octubre de 1898 a Grajal de Campo (Lleó). Als 12 anys va entrar al seminari dels caputxins de El Pardo (Madrid), va fer el noviciat a Bilbao i els estudis de Filosofia i Teologia a Lleó. Va romandre més de 25 anys com a missioner a Veneçuela, on es va ordenar sacerdot a l'església de Nuestra Señora de la Merced de Caracas. Va exercir la seva missió en diverses ciutats veneçolanes. Ja a Espanya va ocupar diversos càrrecs a la seva província religiosa, la dels caputxins de Castella. (SIC)

Formació missionera

MADRID.— L'Institut Sant Pius X de Madrid acull, fins al mes de desembre, el curs de Formació Missionera Intensiva en el qual participen 72 persones. Acompanyament, medicina preventiva, tradicions religioses autòctones, el diàleg interreligiós, la situació de la dona als països de missió i la història de l'evangelització són alguns dels temes que impartiran més de 30 professors i especialistes en el camp de l'animació missionera. (SIC)

Canonització de Saturnino López

VALÈNCIA.— El 7 de novembre tindrà lloc l'obertura del procés de canonització de Saturnino López Novoa, fundador de la congregació de les Germanetes dels Ancians Desemparats, a la capella de la Casa-Generalícia de València. L'arquebisbe Agustín García-Gasco presidirà la cerimònia. (I.V.)

Apropar-se als pobres des de l'amor a Déu

MADRID.— El bisbe de Còria-Càceres, Mons. Ciriaco Benavente Mateos, ha escrit una exhortació pastoral amb motiu de la celebració a la diòcesi del V Centenari del naixement de sant Pere d'Alcàntara, patró de la diòcesi i de la catedral. En el seu escrit, Mons. Benavente destaca que les principals característiques de sant Pere són el retorn al primitiu esperit franciscà i l'amor a la pobresa: «Va viure la proximitat als pobres des de l'amor a Déu. Tan sols qui ha convertit el seu cor a Déu pot ser pobre de veritat. Només qui no té interessos pot ser solidari de veritat i comprometre's fins al final contra la injustícia, causa principal de la pobresa.» Segons el bisbe de Còria-Càceres, la biografia del sant és un crit de denúncia en una societat en què «el plaer d'allò que és immediat s'ha convertit en un criteri suprem de comportament per a molta gent». La inauguració del V Centenari va tenir lloc el 18 d'octubre i, durant tot un any, fins a la mateixa data, se celebrarà juntament amb l'Any Jubilar, amb diferents actes. (SIC)

 GESMOR DES DE 1950 Servei permanent 24 hores Ens desplaçem a domicili	Tramitació d'enterraments En cas de defunció, què s'ha de fer? Truqui al 902 11 65 93 Descomptes especials per a subscriptors, parròquies i comunitats religioses
--	---

Carta Dominical

Ricard M. Carles

Cardenal, arquebisbe de Barcelona

Edith Stein, la filòsofa crucificada

Ho explica ella mateixa. Passejant per la ciutat vella de Frankfurt va anar a veure la catedral. Mentre hi era, una dona senzilla, que duia el cistell d'anar a comprar, va entrar al temple i s'agenollà un moment per pregar. Semblava un gest banal, però per a Edith, que se la va mirar amb profunditat, fou un trobament providencial. «Que entrés allà algú enmig de les seves ocupacions quotidianes, en una església buida, com per a una conversa íntima. Això no ho he pogut oblidar mai.» Per a la jueva agnòstica, com era aleshores Edith Stein, va ser potser el primer trobament amb el misteri de la pregària.

Mai no es podia imaginar la dona senzilla que pregà davant d'ella, que influiria tant en la vida d'una intel·lectual no-creient, que seria elevada un dia —el proppassat 11 d'octubre— per Joan Pau II als altars. Quants fills de Déu no es moriran sense saber quants testimonis han donat davant d'altres amb els actes més senzills de la seva vida de fe!

Quan Husserl, de qui havia estat alumna avantatjada, fou nomenat professor de fenomenologia a la Universitat de Friburg, necessitava un ajudant de càtedra. Edith se li oferí i Husserl l'acceptà, gratament sorprès.

La jove professora de Filosofia que era Edith aleshores traspasà definitivament el llindar de la fe gràcies a una altre fet del tot providencial. Una tarda que estava sola a casa d'uns amics, a Bergzabern, «havent entrat a la biblioteca, vaig agafar a l'atzar un llibre força gruixut, titulat *Vida de Santa Teresa d'Àvila*, escrit per ella mateixa. Vaig començar a llegir-lo i, captivada immediatament, no el vaig deixar fins a acabar-ne la lectura. Quan el vaig tancar, em vaig dir: Això és la veritat!»

Va llegir fins a l'alba. Fou la llum decisiva en el seu camí, que dissipa els darrers interrogants i li permet, com deia, «no extraviar-se». Una amiga seva diu que la lectura freqüent de les obres de santa Teresa l'atreia

cap al cristianisme amb totes les fibres del seu ésser, i que ella hi trobava la seva veritable llar.

Però no era fàcil comunicar què passava al més pregon de la seva ànima. La seva millor amiga, Edwig Conrad, li pregunta un dia les raons de la seva conversió, però ella en defuig dient-li: «El meu secret és meu.» Hi ha, però, un text que ella publica als *Annals Husserl*, abans de la seva conversió, sobre *La causalitat psíquica*, que alça una mica el vel de les seves experiències de Déu: «Era un estat de repòs, de suspensió de tota activitat de l'esperit... en haver lliurat tot l'esdevenidor al voler diví. S'instaura un sentiment d'íntima seguretat. Vet aquí com una vida nova em comença a omplir poc a poc..., una força actuant que no és la meua i que, sense cap mena de violència, es fa activa en mi. Sembla com si l'únic pressupòsit necessari per a un tal renaixement espiritual fos aquesta capacitat passiva d'acolliment que hi ha al fons de l'estructura de la persona.»

Ingressa al Carmel de Colònia el 14 d'octubre de 1933. Del seu monestir dirà molt aviat que «allò millor que hi ha és l'esperit del Carmel, és l'amor, i aquest esperit és molt viu en aquesta casa». Arrencada violentament del Carmel d'Echt, a Holanda, mor a la cambra de gas d'Auschwitz al cap de set dies, just el dia de l'arribada. Era el 9 d'agost de 1942.

Paraula i vida

Lluís Martínez Sistach

Arquebisbe de Tarragona i Prímat

«Això és la veritat»

Fa unes setmanes Edith Stein ha estat canonitzada. Aquesta dona que als 51 anys va morir en una cambra de gas del camp de concentració d'Auschwitz és la primera santa jueva dels nostres temps.

Edith Stein és a tot arreu coneguda com a filòsofa, sociòloga, psicòloga, historiadora, poetessa, llatínista i filòloga, teòloga i mística. Ha estat una de les dones intel·lectuals més interessants del nostre segle.

De joveneta fou deixeble predilecta de Husserl, el fundador de la fenomenologia. Ben aviat Edith Stein va perdre la fe religiosa jueva que havia rebut de la seva mare, i es professà atea.

Edith, dotada d'un gran afany de saber, tenia una

ànsia incontenible de conèixer la veritat. L'encontre amb un altre filòsof de la seva època, a la Universitat de Gotinga, Max Scheler, li va obrir un nou horitzó. Gràcies a aquest filòsof, Edith entrarà en contacte amb el catolicisme. El món de la fe catòlica es va presentar davant dels seus ulls, un món que era digne d'una seriosa i viva reflexió.

La recerca de la veritat la conduí a trobar Déu en el camí de la seva vida. Una amiga seva, bona cristiana, va perdre el seu marit en la guerra de 1914. Jove encara, quan va rebre la trista notícia es va mostrar plena d'esperança i de pau. En aquell moment, va escriure Edith, «la meua incredulitat es va desplomar i Crist irradià en el misteri de la creu». Tanmateix la seva conversió al catolicisme encara va trigar a arribar.

Una tarda de l'estiu de 1921, comença la lectura de l'autobiografia de santa Teresa d'Àvila. La lectura l'apassiona tant que passa tota la nit llegint. A la matinada, en tancar el llibre, va exclamar: «Això és la veritat.» Havia descobert que Déu és amor. «El camí de la fe» —escriu en una de les seves obres— «ens porta més lluny que el coneixement filosòfic: ens porta al Déu personal i proper, a Aquell que és tot amor i misericòrdia, a una certesa que cap coneixement natural no pot donar.» Com afirma Joan Pau II, «tot i la seva

gran estima per la ciència, Edith va anar descobrint cada vegada més que el cor de l'existència cristiana no és en la ciència sinó en l'amor».

El primer dia de gener de 1922 va rebre el baptisme en l'Església catòlica i pren el nom de Teresa-Hedwig, participa en l'eucaristia i pren la comunió per primera vegada. Quan ho va comunicar a la seva mare, totes dues van plorar; cada una va patir la gran pena de saber que estaven unides en l'amor, però distanciades per una fe diferent.

La seva condició de dona i també de jueva li impediren un merescut lloc en la càtedra universitària. Als 42 anys va entrar en el monestir del Carmel de Colònia. Ho havia desitjat des de la seva conversió. Prengué el nom de Sòr Teresa Benedicta de la Creu. Allí va seguir Jesús pobre, en la pobresa més radical d'una vida amagada en el claustre. Allí va escriure pàgines plenes de bellesa i profunditat. Quan, despullada, va entrar a la cambra de gas d'Auschwitz, amb la seva germana Rosa i altres víctimes de la seva mateixa raça jueva, va oferir a Déu el seu sacrifici ben unida a Jesús en la creu.

La trajectòria d'aquesta santa és interessant per a tots els qui cerquen Déu amb un cor sincer i recte. La vida d'Edith posa en relleu l'actualitat de la darrera encíclica de Joan Pau II sobre la fe i la raó.

Ara els nostres rius desemboquen al Palau Robert.

Els rius de Catalunya són molt més rics del que t'imagines. Són tot un món per descobrir. Amb el seu misteri. Amb la seva pròpia fauna. Amb la seva mitologia. Amb el seu passat. I també, amb molt de futur. I és que ara, a Catalunya, els rius tenen i ens donen vida. Redescobrim i conservem la seva màgia. Perquè els nostres rius són un patrimoni de tots. Ara, a Catalunya, els rius són vius.

Viu-los al Palau Robert a partir del 6 d'octubre a l'Exposició **Les veus del riu.**

Generalitat
de Catalunya

Ara és demà

Amb el patrocini de:

Agbar

AIGÜES DE BARCELONA

opinió

Zoom

Temps d'aniversaris, temps de commemoracions, temps per contemplar l'evolució en la vida dels pobles i, si s'escau, la particular de cadascú. Com ara, que se celebra el cent cinquantè aniversari de la posada en servei del primer tren de la península Ibèrica, entre Barcelona i Mataró. Potser ara ens semba poca cosa davant la realitat d'avui. Però tota empresa és petita en començar i creix imparablement fins a arribar a la plenitud. La fotografia és de l'any 1948, quan se'n va celebrar el centenari.

Filtrant la notícia

Francesc Gamissans

Ajuda de l'Església catòlica a Rússia

Segons informa l'agència Zenit, a Roma s'ha clausurat un congrés per establir una estratègia d'acció social i assistencial comuna a favor de l'antiga URSS.

La renaixença de les comunitats cristianes als països de Rússia és difícil després de 70 anys de comunisme ateu. L'organització de l'acció social de l'Església catòlica en aquestes terres —en profunda crisi econòmica— és limitada i sumament complicada. Es tracta de regions que acaben de recuperar certa autonomia i les noves diòcesis comencen a crear diferents organitzacions de Càritas per a cada país.

Per coordinar aquest treball, el Pontifici Consell Cor unum,

que és l'organisme vaticà que canalitza l'acció altruista dels catòlics de tot el món, ha convocat una trobada de tots els responsables de les Esglésies de l'antiga URSS.

Mons. Azcona, subsecretari de Cor unum, ha revelat en declaracions a Radio Vaticano que el primer objectiu del congrés ha consistit a assegurar en una mateixa taula tots els comissionats en ajudes a Rússia per discutir el tema. «Les distàncies són tan enormes en aquelles terres que només trobar-se ja és complicat», manifestava Mons. Azcona. El congrés ha servit particularment per connectar la Càritas d'aquells països amb la resta d'associacions no governamentals que treballen en la mateixa direcció.

Les relacions entre l'Església i l'Estat en els països postsoviètics ha estat un altre dels temes tractats. Els governs desitgen que arribin aquestes activitats socials i sanitàries, però a vegades tenen por que l'Església catòlica les utilitzi com un sistema estratègic de fer proselitisme. En el congrés de Roma s'ha posat en relleu que la caritat de l'Església no ha de tenir segons objectius o intencions, sinó que el seu valor autèntic es troba en la seva naturalesa. La relació amb els Estats ha de ser de servei subsidiari. Les obres són les que defineixen millor les persones que les duen a terme.

Notes insignificants

Germà Adrià

La teva presència

«**P**are nostre, que esteu en el cel...», així va voler el Senyor que comencéssim la nostra preghera. Què va voler significar amb això? En el cel? Què és el cel?

De petit, en el catecisme, m'ensenyaven que el cel era a dalt, molt amunt, a sobre dels núvols i del firmament. Després he vist que no, que per a Tu no hi ha a dalt ni a baix. Que Tu ho abastes tot. Que Tu ets arreu. Que Tu, Senyor, ho ompleu tot amb la teva presència. El cel diem que és la casa del Pare. El cel, per a qui s'acomiaça d'aquest món, ets Tu, el Pare, casa teva.

Que bonic és descriure l'entrada a la casa del Pare. Però Tu, Déu, Senyor, ets a tot arreu. Ets amb nosaltres sempre i en tot moment i en tota circumstància. No podem allunyar-nos de Tu, ni Tu vols deixar-nos mai. N'hi ha prou que sapiguem i vulguem sentir-te. N'hi ha prou que siguem mereixedors de la gràcia de viure't al nostre costat, en nosaltres, dins teu. Ets amb nosaltres en les penes i les alegries, de nit i de dia.

Ets amb el presoner, amargat per les reixes i les vigilàncies i les portes automàtiques; ets als bars de prostitutes, tot i que aquest sigui un lloc de pecat; ets al costat del que dorm al carrer, abrigallat en els seus draps i cartons. Ets a les esglésies, i d'una manera molt especial, per la presència eucarística del teu fill Jesucrist; ets als carrers i a les places; ets als hospitals; al costat del sofriment dels malalts; ets a les residències d'avis; ets amb nosaltres quan pequem...

Pare nostre, que sapiguem trobar-te sempre. Que vulguem estimar-te sempre, Déu Pare, perquè Tu ens estimaràs sempre. I un dia ens rebràs a casa teva, la Casa del Pare, on no hi haurà ni plors ni sofriment, Tu seràs sempre la nostra alegria.

Cartes del lector

Pujolisme

Sra. Directora,

No és cap secret que, així com hi ha el felipisme, també hi ha el pujolisme, de la mateixa manera que en el seu moment hi havia el gaullisme: quelcom inevitable quan sorgeix un líder amb personalitat i carisma. Hem vist una persona fer campanya en contra d'un referèndum i votar després a favor del carisma de líder. Era un de tants que creuen que els líders no s'acaben mai.

A l'article *El nostre Giscard*, d'Antoni Reig, de prudència no n'hi falta, fins i tot quan diu que seria comportar-se com una vaca boja dir que Antoni Duran i Lleida pot ser president de la Generalitat, després de Jordi Pujol, prèvia divisió interna de Convergència. És una idea que molts aprovarien, però per a això faria falta una revisió de vida i un acte d'humilitat per part dels militants que tenen la paella pel mànec, cosa que estic segur que el poble català agrairia.

LLUÍS SANTAMARIA
Lleida

Dels altres, l'exemple

Sra. Directora,

Referint-se a les sectes vam llegir a *Catalunya Cristiana* que els seus seguidors utilitzaven com a mitjans de captació la Bíblia, la preocupació pels del seu entorn, com també els que busquen la veritat, condicionants que a voltes ens passen per alt. Dit d'altra manera, manquen voluntaris convençuts de la responsabilitat a què hem estat cridats, possible factor que contribueix a la corda fluixa de les vocacions que tant lamentem. Potser busquem una religió que s'adapti a les nostres conveniències. Més papistes que el Papa, pendents de l'últim teòleg que està de moda. Convençuts que Joan Pau II fa més del que pot, fins i tot s'agenolla amb molta pena, cosa que no creiem oportú imitar nosaltres, malgrat

Diàleg obert

Per tal d'augmentar la participació i el debat entre els nostres lectors, obrim aquesta nova secció dins de «Cartes del lector», on els temes d'actualitat són els protagonistes. D'aquesta manera, esperem afavorir el diàleg obert en el nostre setmanari.

Les maries

Sra. Directora,

Sóc de la generació de les tres maries: política, religió i gimnàstica. La política versava sobre la doctrina del moviment franquista. A gimnàstica, n'hi havia poc, de moviment, ja que amb faldilles i polaines la mobilitat quedava molt limitada. I la religió, què? Els continguts no eren diferents, però eren temps de nacionalcatolicisme, amb el cap d'Estat sota pal·li, i gairebé tothom es tenia per catòlic. La classe de religió resultava un *café per a tots*.

Tot això ja és història i les coses han canviat. La política ja no existeix com a assignatura, tenim la democràcia. La gimnàstica és una assignatura més, per tant es troba en el lloc que li correspon. Què passa, doncs, amb la religió? La veritat és que, de moment, es troba en una via morta i sembla que ningú no vol mullar-s'hi, no sigui cas que el titllin de carrincló, obscurantista i altres herbes.

El resultat és que l'absència de la religió com a assignatura en els plans d'estudi trepitja el dret de molts pares que desitgen que s'hi inclogui, ja que la consideren important i necessària per a l'educació dels fills. Necessària perquè cal que l'escola, a més de les matemàtiques i la física, ensenyi i fomenti els valors que tant es troben a faltar en la nostra societat. Important perquè ajuda i complementa l'aprenentatge d'altres disciplines com la filosofia i la història.

No oblidem que la nostra cultura occidental està formada i informada pel cristianisme. Per comprendre i assimilar Kant i la gnoseologia moderna cal dominar els clàssics. La classe de religió no és una pèrdua de temps, sinó un enriquiment humà, personal i cultural. Tampoc no es tracta d'imposar-la per reial decret, de manera que qui no en vulgui ni sentir a parlar pugui canviar-la.

CLARA LECUONA
Barcelona

que siguem obstacle per als que conserven aquest ritm. Cavall de batalla: la sexualitat, tot arraconant el sisè i novè manament, tant és així que som capaços d'empassar-nos autors erudits que dubten de la puresa de la Verge i nosaltres, tranquils, sense demanar perdó. Els serials de baixa qualitat artística, immorals, seguits amb el màxim interès, són base del nostre justificat lleure diari, mentre arraconem, per pesat i antiquat, el rosari, el gran homenatge a la nostra Mare.

GENÍS DE TERA TEIXIDOR
Badalona

El mur de Berlín

Sra. Directora,

Ara ja comencem a sospitar que el mur de Berlín potser protegia més els països d'Occident que els països de l'Est. Penso que la seva caiguda no fou per obra i gràcia del tan sospirat i esperat miracle

de la Mare de Déu de Fàtima, sinó una estratègia ben pensada i calculada de la Unió Soviètica. Podem aplicar aquí el principi de la «des-compensació», que, fent el buit, fa caure els avions.

A la Unió Soviètica no li fa cap falta el mur, vist que el núvol radioactiu de Txernòbil no necessita murs, fronteres ni duanes. Si em deixeu fer una profecia tràgica, diré que el pitjor per a Europa ja ho hem anat preparant. Ara falta que succeeixi, com en les tragèdies gregues. Quan arribi l'euro, els estalvis dels pobres es desinflaran i cauran, com els avions.

PERE CAMPÀS BONAY
Monestir de l'Estany

Felicitats

Sra. Directora,

La Comunitat de Santa M. de Pedralbes, subscriptora des del primer moment a *Catalunya Cristiana*, us felici-

ta perquè aviat assolireu el núm. 1.000 de la vostra publicació i donem gràcies a Déu per l'esforç i bona voluntat en el treball emprès, començant pels seus dignes fundadors fins als excel·lents col·laboradors presents, sobretot en la difusió de l'Evangeli, tan necessari a les llars cristianes del nostre temps.

CLARISSES DE SANTA M. DE
PEDRALBES
Barcelona

Les opcions de les persones grans

Sra. Directora,

Com sigui que aquest assumpte s'ha contagi del trist clima d'enfrontament que caracteritza el nostre temps, fins i tot en els ambients cristians, em permeto exposar una reflexió referent a les diverses opcions que hi ha per als darrers anys de vida de les persones grans. Tinc 69 anys i des que els fills se n'anaren visc amb la meua muller en pis propi, però quan no ens puguem valdre ens pensem acollir en una residència pública.

Tinc ben vista per dintre la residència pública de Reus, a causa de les visites als meus oncles que hi visqueren completament satisfets i integrats. És evident que mentre visquem serem temptats per tota mena de tendències pecaminoses com l'afany de manar, així com postures individualistes i de rebuig a les persones que considerem inferiors.

Per aconseguir una vida més íntima en petits grups hi ha els diferents tipus de pisos compartits, amb ajuda externa, o sense, com les anomenades miniresidències, que anys enrere funcionaven a Barcelona. Van sortir als diaris pels problemes amb els altres veïns que ocasionava la incontinença urinària de les persones grans quan encara no hi havia en servei els bolquers per a adults.

Finalment, crec que val la pena tenir present que la vida solitària porta a la mort solitària, que no desitjo a ningú.

JOSEP ROIG
Reus

Esqueles a

Catalunya Cristiana

Truqueu al
934 905 988

Descompte especial per
a subscriptors, parròquies
i comunitats religioses.

Catalunya Cristiana agraeix les cartes dels seus lectors i demana que no superin les **vint línies** mecanografiades. Les cartes han d'anar firmades amb nom i cognoms i ha de constar-hi l'adreça i el telèfon. *Catalunya Cristiana* es reserva el dret de publicar les que consideri oportunes i no s'identifica amb l'opinió dels lectors. No es mantindrà correspondència ni s'atendran visites o trucades respecte dels originals no publicats.

Infants espirituals?

Joan Guiteras i Vilanova

saber escoltar

M'agrada explicar als nois i noies l'escena de Jesús i els infants. Una imatge de la tendresa que ha d'impregnar el cristianisme i el paradigma de la gratuïtat dins de la comunitat cristiana. Conto sovint als infants que són els amics més importants de Jesús. Els evangelis en donen fe.

Un dia, però, un dels menuts que m'escoltava demanà la paraula i em preguntà: «Si això és d'aquesta manera, és que quan serem grans Jesús no ens estimarà?». I els homes i dones grans, els estima Jesucrist? Els petits posen a prova l'enginy de l'educador. Tanmateix la resposta em florí ràpida: «Sereu sempre, al llarg de tota la vostra vida amics de Jesús, si conserveu les coses bones que teniu els nens. Els grans també els estima si, d'alguna manera, saben mantenir les qualitats dels infants».

Escric aquesta anècdota per referir-me a l'exhortació veraç que els cristians han de ser espiritualment infants. Recordo que, en la meua joventut, em marcà molt un llibre interessantíssim titulat *Adults en Crist*. Hi ha oposició entre adultesa i infantesa espiritual? És que el deixeble de Jesús ha de ser simplista i pueril?

La resposta l'he trobada en aquests mots escrits per H. de Luvac: «L'esperit d'infància és una gràcia meravellosa, i cal sempre repetir amb l'Evangeli que el regne dels cels és per als infants i per als que s'hi assemblen. Però la puerilitat no és l'esperit d'infantesa: el candor espiritual és totalment diferent de la feblesa intel·lectual. I sant Pau ha de ser escoltat quan afirma: "He deixat enrere les coses de pàrvul". L'Església és una mare. I sant Agustí diu que "la mare nodreix el seu petitó, però no vol pas que resti indefinidament un nen"». El text aclareix el sentit de l'espiritualitat d'infantesa i la necessitat de ser adults. Pot anar bé recordar el que llegim el diumenge de Pasqua: «Celebrem la festa, no pas amb llevat vell, ni amb llevat de vici i de dolenteria, sinó amb àzims de puresa i de sinceritat» (1C 5:7-8).

Kinneret

P-J Ynaraja, capellà del Montanyà (ynaraja@redestb.es)

a propòsit de
la Bíblia

Això que explicaré ara no sé si és una cosa meua o l'he apresada d'algú altre, i tampoc no sé si és veritat. A la massa d'aigua que ocupa les dues terceres parts de la terra, uns li atribueixen el gènere masculí, i d'altres, el femení. Les persones que hi estan implicades íntimament, els que l'estimen molt, l'anomenen: la mar. I els que la mirem amb una certa indiferència i l'observem a distància, l'anomenem: el mar.

En hebreu, llac i mar s'expressen amb la mateixa paraula: *yam*. Potser això ens diu alguna cosa de la indiferència dels jueus. Als herois bíblics sembla que no els interessava saber nedar i, per l'experiència ridícula de sant Pere, als del Nou Testament, tampoc. Tot i així, al llac de la baixa Galilea li van posar el nom de Kinneret, que significa «lira» o «cítara». Diuen que

perquè té aquesta forma vist des de dalt. D'altres asseguren que el so de les seves aigües en moure's s'assembla a les notes dolces de l'instrument.

El mar o llac està per sota dels 200 metres respecte al nivell del Mediterrani. Aquesta peculiaritat, juntament amb la seva extensió i la conformació de l'entorn, comporta el seu clima peculiar.

En primer lloc, després d'amagar-se el sol, si no hi ha núvols, els seus raigs refractats que es projecten sobre la pols en suspensió donen a l'horitzó un to roig intens. D'aquí que aquesta visió vagi acompanyada d'una constatació: «Cel rogent, bon temps» (Mt 16,1-3).

Jesús també diu que quan surt un núvol a l'oest és senyal que plourà (Lc 12,54-56). I quan bufa el vent del sud, senyal que farà calor. El primer és propi de Terra Santa, i el segon de Judea, on arriben els vents del

Neguev, i lloc molt conegut per sant Lluc.

Els pescadors d'un peix semblant a una sardina, l'*Acanthobrama terrae sanctae*, que treballen de nit, temen les tempestes orientals del llac, que sovint sorgeixen al capvespre i es desenvolupen molt de pressa. Són tempestes provocades pels desnivells tèrmics, propis de la configuració del terreny. Una de les experiències interessants per als pelegrins és quedar-se a la riba fins que es fa de nit. A partir de les sis, la superfície de les aigües canvia; alguna vegada he vist aixecar-se onades de més d'un metre. És clar que, per viure aquesta experiència, segurament hom es perd el sopar de l'hotel. Però no importa si es pot constatar el fenomen i aprendre a repetir amb sinceritat en moments difícils: «Mestre, mestre, ens enfonsem!» (Lc 8,24).

CALENDARI DE LA SETMANA

Lectures de la missa,
santoral i altres celebracions

(Cicle litúrgic C; ferial II)

Temps de durant l'any (Salteri: setmana 4)

NOVEMBRE

8. Diumenge

XXXII de durant l'any. Verd. Lectures: 2 Macabeus 7:1-2.9-14 / Salm 16 / 2 Tessalonicencs 2:16-3:5 / Lluc 20: 27-38

ALTRES CELEBRACIONS: El Patrocini de la Mare de Déu. Sants, Sever, Severià, Carpòfor i Victori, mrs. coronats; Deodat, I, p.; Godfried, b.

Festa Major: a Porrera i Santa Coloma de Queralt.

9. Dilluns

La dedicació de la Basílica del Laterà (F) Lectures: Ezequiel 47:1-2.8-9.12 (o bé 1 Corintis 3:9c-11.16-17) / Salm 45 / Joan 2:13-22

ALTRES CELEBRACIONS: Festa del Sant Crist de Balaguer. Sants, Teodor, sold., mr.; Orestes, mr.; Ursí i Agripí, bs.; Santa Eustòlia, vg.

Festa Major: a Balaguer i Beget.

10. Dimarts

Sant Lleó el Gran, papa i doctor (MO) Blanc. Lectures: Titus 2:1-11-14 / Salm 36 / Lluc 17:7-10. SOLSONA: Dedicació de la Catedral (catedral, S / diòcesi, F) Blanc.

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Andreu Avel·lí, teatí; Trifó, Respici i Tiberi, mrs.; Demetri, b.; Santes, Nimfa, vg. mr.; Florència, mr.; Trifena i Trifosa, mrs.

11. Dimecres

Sant Martí de Tours, bisbe (MO) Blanc. Lectures: Titus 3:1-7 / Salm 22 / Lluc 17:11-19

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Menna, sold. mr.; Valentí, Felicià i Atenodor, mrs.; Verà, b.

Festa Major: a Adraén, els Alamús, l'Aleixar, Altafulla, Arenys de Munt, l'Armentera, Ars, Bescaran, el Brull, Calonge de Mar, Campelles, Carme, Cerdanyola del Vallès, el Clot (Barcelona), el Far d'Empordà, la Figuera, Lladorre, Maçanet de Cabrenys, Masarac, el Morell, Mura, la Nou de Berguedà, Pau, Perelada, Pontós, Puig-reig, Riells del Montseny, Saldes, Sant Celoni, Sant Martí d'Albars, Sant Martí de Centelles, Sant Martí de Maldà, Sant Martí de Provençals (Barcelona), Sant Martí Sarroca, Sant Martí Sescorts, Sant Martí Sesgaioles, Sant Martí de Tous, Sentfores, Sentmenat, Sobremunt, Teià, Torrelles de Llobregat, Urtx, Viladrau, Vilallonga del Camp, Vilallonga de Ter, Vilaverd i Xerta.

12. Dijous

Sant Josafat, bisbe i màrtir (MO) Vermell. Lectures: Filemó 7-20 / Salm 145 / Lluc 17:20-25

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Emilià (Millán de la Cogolla), prev.; Nil, ab.; Ruf, b.

13. Divendres

Fèria. Verd. Lectures: 2 Joan 4-9 / Salm 118 / Lluc 17:26-37. Si es vol: Sant Leandre, bisbe (MLI) Blanc. SOLSONA: Sant Lleó el Gran (MO) Blanc.

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Estanislau de Kostka, jesuïta; Dídac d'Alcalà, franc.; Eugeni, b.; Nicolau I, p.; Homobó, cf.; Santa Ennata, vg.

14. Dissabte

Fèria. Verd. Lectures: 3 Joan 5-8 / Salm 111 / Lluc 18:1-8

ALTRES CELEBRACIONS: El Patrocini de la Mare de Déu. Sants, Josep Pignatelli, jesuïta; Hipaci, b.; Jocund, b.; Santa Veneranda, vg. mr.

Lectures bíbliques

Diumenge XXXII de
durant l'any

Cicle C

Lectura primera

2M 7:1-2, 9-14

Lectura segona

2Te 2:16-3:5

El Rei del món ens ressuscitarà a una vida eterna

Que el Senyor us faci constants en tota mena d'obres bones i de bona doctrina

Lectura del segon llibre dels Macabeus

En aquells dies, els set germans, que havien estat detinguts amb la seva mare, eren forçats pel rei, sota la tortura d'assots i de fuets, a menjar carn de porc, que la Llei prohibia. Un d'ells parlant per tots digué: «Què vols saber de nosaltres amb aquest interrogatori? Estem disposats a morir abans que violar les lleis rebudes dels nostres pares.»

El segon, a punt d'expirar digué: «Tu, ens pots privar d'aquesta vida, botxí, però el Rei de món, als qui morim per les seves lleis, ens ressuscitarà a una vida eterna.»

Després d'aquest, va ser torturat el tercer. Tragué la llengüa de seguida tan bon punt li ho demanaren, estengué les mans sense por i digué amb una noble generositat: «Les havia rebudes del cel, però per fidelitat a les lleis del cel no les planyo i espero recobrar-les d'allà dalt.» El rei mateix i la seva comitiva quedaren corpesos de la valentia d'aquell noi, que tenia per no res el dolor de les tortures.

Mort aquest, turmentaren el quart amb la mateixa crueltat. A punt d'expirar deia: «Ara que morim a mans dels homes, és bo de confiar en l'esperança que Déu ens dona de ressuscitar-nos, perquè tu no ressuscitaràs pas a la vida.»

Salm responsorial

16:1, 5-6, 8b i 15(R.: 15)

Escolteu-me, Senyor, demano justícia,
escolteu el meu clam;
oïu atentament la meua defensa,
surteu de llavis que no enganyen.

R. Quan em desvetlli, us contemplaré fins a
saciar-me'n, Senyor.

Els meus passos no abandonen els camins
[prescrits,
avancen segurs per les vostres rutes.
Us invoco, Déu meu, i sé que em
[respondreu;
us invoco, Senyor, escolteu el que us
[demano. R.

Protegiu-me a l'ombra de les vostres ales.

Jo vinc a veure-us demanant justícia.

Quan em desvetlli, us contemplaré fins a
[saciar-me'n. R.

Lectura de la segona carta de sant Pau als cristians de Tessalònica

Germans, que Jesucrist mateix, el nostre Senyor, i Déu, el nostre Pare, que ens ha estimat tant, i ens ha concedit per la seva gràcia un consol etern i una bona esperança, conforti els vostres cors i els faci constants en tota mena d'obres bones i de bona doctrina.

Finalment, germans, pregueu per nosaltres; que la Paraula del Senyor es propagui pertot arreu i sigui glorificada com ho ha estat entre vosaltres, i que Déu ens alliberi dels homes irresponsables i dolents, perquè no tothom té la fe. El Senyor és fidel. Ell us farà constants i us guardarà del Maligne. Us tenim tota la confiança en el Senyor, i sabem que tot això que us recomanem ja ho feu i continuareu fent-ho. Que el Senyor encamini els vostres cors a estimar Déu i sofrir amb constància com ho féu Jesucrist.

Al·leluia

Ap 1:5-6

Jesucrist és el primer ressuscitat d'entre els
morts. Que li sigui donada la glòria i el
poder pels segles dels segles.

Evangeli

Lc 20:27-38

Déu no és de morts, sinó de vius

Lectura de l'evangeli segons sant Lluc

En aquell temps, uns saduceus anaren a trobar Jesús. Els saduceus neguen que els homes hagin de ressuscitar. [Per això li proposaren aquesta qüestió: «Mestre, Moisès ens va prescriure que si un home casat mor sense fills, el seu germà es casi amb la dona del difunt, per donar descendència al seu germà. Doncs bé: hi havia set germans. El primer, que era casat, morí sense fills. El segon, el tercer i així fins al setè es van casar amb la dona del difunt i moriren sense deixar fills. Finalment ella també morí. Aquesta dona, per tant, en la resurrecció, de quin dels set serà l'esposa? Perquè tots set s'hi havien casat.»]

Jesús els respongué: «En el món present els homes i les dones es casen, però els qui Déu considerarà dignes de tenir un lloc en el món que vindrà i en la resurrecció dels morts no es casaran, perquè ja no podran morir mai més. Pel fet de tenir part en la resurrecció, són iguals que els àngels i són fills de Déu. I que els morts han de ressuscitar, Moisès mateix ho deixa entendre en el passatge de la Bardissa que no es consumia, quan diu que el Senyor és el Déu d'Abraham, Déu d'Isaac i Déu de Jacob. Déu no és Déu de morts, sinó de vius perquè, per a ell tots viuen.»

Els sacraments de l'Església

Pere Tena, bisbe auxiliar de Barcelona

La resposta a la pregunta: per què els sacraments? És, d'entrada, senzilla: perquè Jesucrist ens els ha donat! Però el diàleg pot continuar d'aquesta manera: com sabem quins sacraments ens ha donat Jesucrist, i a qui els ha donat?

Comença, aleshores, a entrar en joc l'Església. Jesucrist, en efecte, ha donat els sacraments a la seva Església com a tal. Per això els sacraments són del Crist, però són també de l'Església.

«En virtut de l'Esperit que la condueix «a la veritat completa» (Jo 16:13), l'Església ha anat reconeixent a poc a poc aquest tresor rebut del Crist i n'ha precisat la «dispensació», tal com ho ha fet per al cànon de les Sagrades Escripures i la doctrina de la fe, com a fidel administradora dels misteris de Déu. Així, l'Església ha discernit, al llarg dels segles, que, entre les seves celebracions litúrgiques n'hi ha set que són, en el sentit propi del mot, sacraments instituits pel Senyor» (Catecisme de l'Església catòlica, n. 1117).

D'una forma ben simple, aquest paràgraf del Catecisme ens explica tot el procés de la nostra fe catòlica sobre els set sacraments com a dons de Crist.

Seria, certament, una simplificació indeguda imaginar que Jesucrist havia donat

els sacraments, començant per l'Eucaristia, detallant totes les coses que es refereixen a la seva celebració. Tanmateix, en el cas de l'Eucaristia, hi ha una determinació ben clara del Senyor, quan diu i repeteix: «Feu això en memòria meva.» Però àdhuc en aquest cas, no es pot dir que el missal romà que nosaltres utilitzem vingui directament de Jesucrist. Per això és simplement ridícula la postura dels qui diuen que no volen celebrar la missa segons el missal publicat per Pau VI, sinó la missa tal com l'ha volgut Jesucrist... Els ritus i les pregàries dels sacraments arriben fins a nosaltres a través de la tradició de l'Església, segons diverses famílies litúrgiques.

Seria, però, un error en la fe creure que ha estat l'Església mateixa que ha «inventat» els sacraments. L'Església ha «viscut», ha celebrat, els sacraments abans de «formular» la seva fe en què els sacraments donats per Crist són set. Arribar a aquesta formulació ha estat un procés de discerniment, en virtut de l'Esperit Sant: allò que sempre s'ha fet en l'Església com a donat per Crist, allò que s'ha fet a totes les Esglésies a través de la tradició donant testimoni d'una voluntat original, allò que l'Església ha celebrat com a participació en l'acció salvífica de Crist, allò que l'Escriptura mateixa indica com a acció simbòlica vol-

guda per Crist... heus aquí els criteris que han portat a la formulació de la fe de l'Església. L'Església «ha reconegut aquest tresor rebut de Crist i n'ha precisat la dispensació», que és el mateix que dir que ha determinat la forma de celebrar-lo i les condicions de fer-ho. El Concili de Trento no va fer sinó afirmar amb autoritat, enfront dels qui ho negaven, allò que era ja fe de l'Església.

És ben cert que, en algunes èpoques, hom ha parlat de «sagraments» en un sentit molt més ample. La benedicció d'un abat, la professió monàstica, les exèquies, foren considerats alguna vegada igual que els set sacraments; però el discerniment final no va considerar que tinguessin les característiques de dons de Crist. Per això el Catecisme compara aquesta acció de l'Església amb la del cànon de les Escripures. També en aquest cas, en efecte, hi hagueren escrits que durant un temps foren considerats al nivell de les Escripures, i finalment no foren inclosos en el cànon de la paraula revelada.

Aquest procés, i la importància decisiva d'aquest discerniment, ens porta a la lloança de Déu, que assisteix pel seu Esperit la santa Església i l'ajuda a descobrir els tresors que li donen vida, i alhora ens fa adonar de la importància decisiva de la tradició constitutiva de l'Església. Sense aquesta

referència moltes coses de la vida de l'Església quedarien sense una explicació suficient. Penso en temes com l'ordenació reservada als homes, com la importància del diumenge en la vida del cristià, etc.

«Els sacraments són «de l'Església» en aquest doble sentit que són «per l'Església» i «per a ella». Són «per l'Església», perquè ella és el sacrament de l'acció del Crist que hi actua gràcies a la missió de l'Esperit Sant. I són «per a l'Església», aquests són sacraments «que fan l'Església», ja que manifesten i comuniquen als homes, sobretot en l'Eucaristia, el misteri de la comunió del Déu Amor, U en tres Persones» (Catecisme de l'Església Catòlica, 1118).

No és un individu aïllat el qui pot disposar dels sacraments, sinó l'Església com a tal, és a dir, el poble sant de Déu sota el guiatge dels seus pastors, que són, com a successors dels apòstols, els «economs» dels misteris de Déu. Això és el que es vol dir quan s'afirma que els sacraments són «per l'Església». D'aquí també que els sacraments només puguin ser celebrats entre cristians.

I sobretot els sacraments construeixen l'Església. La construeixen —sobretot l'Eucaristia, que és l'actualització del misteri salvífic que ha donat origen a l'Església mateixa— des de dins; és a dir, des de la comunió en la Trinitat. Construir l'Església no és pas reunir moltes persones i fer-los la vida agradable. Construir l'Església és posar els homes en comunió amb la font inesgotable de l'amor de Déu, manifestat en Crist Senyor i Salvador, per la força de l'Esperit Sant.

(Article publicat el 6-X-1994)

la Bíblia a l'abast

Constants en la pregària mútua

(2Te 2:16-3-5)

Josep M. Aragonès, rector de Torrelavit i canonge de la seu de Barcelona

Pregueu per nosaltres

El capítol 2 de la segona carta als Tessalonicencs, després d'exposar el pensament de l'Apòstol sobre la parusia, acaba amb una exhortació i una pregària. «Germans, sigueu fermes i manteniu l'ensenyament que us hem donat de paraula i per escrit» (v. 2:15). Una bona recomanació que cal tenir ben present, també nosaltres i avui. Necessitem fermesa en la nostra voluntat de creients que ens faci mantenir intacte i viu l'ensenyament apostòlic. Els dos darrers versets del capítol són euclògics. És amb aquests versets que comença la perícopa que avui llegim. Sant Pau demana al «mateix Jesucrist, el nostre Senyor, i a Déu, el nostre Pare» (v. 2:16a), que conforti els cors dels tessalonicencs i «els faci constants en tota mena d'obres bones i de bons ensenyaments» (v. 2:17). El motiu sobre el qual reposa el confort desitjat és l'amor del Pare, que graciosament —«per la seva gràcia»— ens ha concedit «el consol etern i la bona esperança» (v. 16b) d'arribar a la possessió de la vida eterna que ens portarà el Senyor amb l'esplendor de la seva vinguda.

La pregària dels pastors

El capítol 3 s'obre amb una petició humil de l'Apòstol: «Finalment, germans, pregueu per nosaltres» (v. 1a) els predicadors de l'Evangeli. Els servidors de la Paraula, els quals, després d'haver-la acoïllida, contemplada en el silenci reflexiu de l'oració i l'estudi, i d'esforçar-se en encarnar-la en el testimoniatge de la pròpia vida, l'ofereixen com un do de Déu al poble, necessiten del toí l'auxili de la comunitat. El pastor no és un solitari caigut del cel. És un servent de la comunitat eclesial. Si la paraula «s'ha de propagar per tot arreu i ser glorificada» (v. 3:16) és precís que l'Església li presti la seva veu i la seva acció de les quals el pastor n'és un signe privilegiat i un responsable singular, immers en la comunió de la fe dels germans. Un responsable que ha de córrer els seus propis perills, aquells que li pervenen del seu servei que exigeix alhora fidelitat a la Paraula i a les necessitats i capacitats d'intel·lecció dels seus oients. I justament això no sempre és entès ni facilitat per tothom. «Quan Déu ens alliberi dels homes irrespon-

sables i dolents, ja que no tothom té la fe» (v. 3:2). Aquí sant Pau segurament té present allò que ha dit a 2:3ss. sobretot en els versicles 7-11. Ens convé, però, fer una relectura d'aquest text, tot llegint al mateix temps els signes del nostre temps, a la llum de l'Esperit que anima l'Evangeli. Els pastors són servents humils, exposats a tots els perills —tant els que vénen de fora com els que sorgeixen de dins de la pròpia personalitat i de la comunitat mateixa— per això tenen necessitat de la pregària de la comunitat i l'ajuda de tots. Pastors i comunitat han de construir la comunió, la veritable pinya de la fe i la caritat, aportant cadascú el servei que li sigui propi, escoltant-se i pregant mútuament tot avançant pel camí de la salvació. «Que el Senyor encàmini els vostres cors a estimar Déu i sofrir amb constància com Jesucrist» (v. 5), el Pastor dels pastors i Cap de la comunitat.

Confiança en els fidels

«Us tenim tota la confiança en el Senyor» (v. 3:4a). Qui pogués pronunciar

aquestes paraules referides a la comunitat, no sols amb els llavis sinó sobretot amb el cor! Cal que tots ens esforcem perquè això pugui ser la gran realitat de la nostra Església. Que cadascú sàpiga estar al seu lloc, respectant i col·laborant en la responsabilitat dels altres. Cal que cadascú assumeixi amb valentia i amb seny la pròpia responsabilitat. Corresponsables tots de la comunió i de la vida eclesials. Amb veu i vot, els propis, talment uns instruments ardits del do de Déu al servei de l'Església. «Sabem que tot això que us recomanem ja ho feu i continuareu fent-ho» (v. 3:4b), amb amor i amb esforç —sofriment-passió— constants. Perquè l'Església som tots. Ens n'hem de convèncer. No sols en la teoria, que tots trobem meravellosa. Sinó en la pràctica de la vida de cada dia, que exigeix l'esforç de la conversió, el reconeixement humil de la pròpia limitació, del valor dels altres, de la generositat de la donació i sobretot de la gran força de la comunió eclesial, sacrament sensible i eficaç de la salvació de Jesucrist enmig del món.

Barcelona

diòcesis

Nou curs, nous reptes

■ L'Institut de Teologia Espiritual impartirà un monogràfic sobre Teresa de Calcuta

El testimoni del desert

Parlar dels pares del desert és endinsar-nos en el terreny de la Teologia Espiritual, contemplar el testimoni d'un grup de religiosos i laics que, als segles IV i V de la nostra era, decidiren abandonar la vida en societat i retirar-se als deserts d'Egipte, Síria i Líbia per portar una vida contemplativa i d'oració. El corpus teòric d'aquests mestres de la vida espiritual queda recollit en sentències, en format de petits textos que reproduïen la resposta d'un savi o monjo experimentat, a una pregunta de càire moral. Les sentències, doncs, exemplifiquen una norma de conducta moral. Els pares del desert es basaven en la seva pròpia experiència de vida per tal d'arribar, mitjançant el treball i l'oració, a posar per escrit els seus ensenyaments. La seva doctrina es basa en un concepte de vida cristiana com a docilitat als designis de Déu. És a través del recolliment i la vida ascètica, ens recorden aquests antics mestres de Teologia Espiritual, que l'home es posa al servei de Déu i pot estimar-lo i experimentar la tendresa del Pare envers els homes. És precisament aquest aspecte, la tendresa, una qualitat sobre la qual els pares del desert van incidir en la seva obra. Déu Pare estima els homes, i és aquest amor immens el que fa que confiï en el seu perdó. A la vegada, però, l'home ha de ser reflex d'aquesta tendresa de Déu, i irradiar-la cap als germans. El missatge dels pares del desert, doncs, no té data de caducitat.

BARCELONA.— «La tendresa de Déu Pare brilla en el desert. Ensenyaments dels antics mestres de la vida espiritual» va ser el tema que obrí el curs 98/99 de l'Institut de Teologia Espiritual de Barcelona, que va celebrar la seva sessió inaugural el 22 d'octu-

bre a l'Aula Magna del Seminari Conciliar. L'acte va ser presidit per l'arquebisbe de Barcelona, Ricard M. Carles, que ha fet possible que aquest centre es vinculï a la Pontifícia Facultat Teològica del Teresianum de Roma.

L'acte d'inauguració del nou curs s'obrí amb una pregària inicial, i tot seguit es donà pas a les intervencions dels diferents membres que presidien la taula. Mn. Pere Farnés, director i professor de l'Institut de Teologia Espiritual de Barcelona, va ressaltar la doble vessant del centre: d'una banda, l'Institut ha de posar a l'abast dels alumnes un material de reflexió acadèmica; de l'altra, aquests continguts han de ser elements d'oració i d'apropament a Déu.

L'Institut, continuà exposant Mn. Pere Farnés, ha de transmetre una formació forta per lluitar contra les dificultats a què ens enfronta la societat actual, i aquest és el repte del centre. Entre els objectius que es planteja l'Institut per a aquest nou curs hi ha el d'ampliar la formació de l'alumnat amb sessions monogràfiques i seminaris, a part de les classes setmanals, com és el cas del curs monogràfic que s'impartirà aquest any sobre l'espiritualitat de Teresa de Calcuta.

El professorat també segueix un procés d'aprenentatge continu, amb activitats extraacadèmiques, com els cursos d'espiritualitat i els congressos als quals assisteixen al llarg de l'any. Amb gran joia i satisfacció, Mn. Farnés va agrair al cardenal i arquebisbe de Barcelona, Ricard M. Carles, els esforços i la gestió realitzada per tal de fer realitat la vinculació de l'Institut de Teologia Espiritual de Barcelona a la Pontifícia Facultat

El P. Josep Maria Soler.

Teològica del Teresianum de Roma, una de les poques facultats de teologia que imparteixen uns estudis especialitzats en teologia espiritual. Amb aquesta vinculació, recordà Mn. Farnés, els alumnes de l'Institut de Teologia Espiritual de Barcelona que obtinguin un diploma avalat pel Teresianum tenen un reconeixement en l'esfera mundial.

L'acte d'inauguració del curs continuà amb la intervenció del P. Josep

Maria Soler, monjo de Montserrat i visitador de la província hispànica de la congregació benedictina subiacense, que va impartir la lliçó inaugural sobre el tema «La tendresa de Déu Pare brilla en el desert. Ensenyaments dels antics mestres de la vida espiritual». El discurs es va centrar en la figura dels pares del desert.

Gerard Redó

LLEIDA

Trenta anys com a bisbe de Lleida

LLEIDA.— El bisbe de Lleida, Mons. Ramon Malla, va celebrar el 27 d'octubre el trenta aniversari de la seva ordenació episcopal, que va rebre a la catedral de Lleida el 26 d'octubre de 1968 de mans del nunci Dadaglio. Nascut a la Seu d'Urgell el 4 de setembre de 1922, va ser ordenat prevere el 19 de desembre de 1948.

El bisbe Malla va presentar el 4 de setembre de 1997 la seva renúncia a Roma per raons d'edat en complir els 75 anys, però encara no se sap res del seu possible successor. En aquest sentit, el bisbe Malla ha assenyalat: «No em preocupa qui sigui el meu successor, tots en són dignes; el que sí desitjo és que sigui un bisbe català.»

El relleu havia estat anunciat per quan fos efectiva la segregació dels pobles de la Franja de la seu lleidatana, fet que va arribar a la seva fi el 15 de juny passat. En aquests moments queda pendent de resolució el recurs que va presentar Mons. Malla a la Congregació dels Bisbes a Roma al decret del nunci Lajos Kada, que obliga la diòcesi de Lleida a retornar les obres d'art procedents d'Aragó i ara en el fons del Museu Diocesà. Aquest recurs ha ajornat de nou el relleu episcopal i torna a deixar damunt la taula els noms dels episcopables, com és el cas d'un dels bisbes auxiliars de Barcelona, Carles Soler i Perdigó, o l'actual bisbe de Menorca, Mons. Francesc Xavier Ciuraneta. (J.C.)

CENTRE DE RELACIÓ I ORIENTACIÓ MATRIMONIAL

Si es troba sola o sol, cerqui la seva parella seriosament. Dirigit per una psicòloga col·legiada amb 23 anys d'experiència. Servei opcional de vídeo.

COSM, Balmes, 64, 3r 2a - Barcelona
Tel. 934 877 180

Girona i Tarragona: 902 113 812

Insigne músic i català universal

■ Homenatge en el 25è aniversari de la mort de Pau Casals

EL VENDRELL.— El 22 d'octubre el Vendrell va honorar la memòria d'un dels seus fills més il·lustres, Pau Casals, en complir-se el 25è aniversari de la mort d'aquest insigne músic i català universal. Una ofrena floral a la tomba del mestre, amb l'assistència de la seva viuda, Marta Montañez, i l'eucaristia presidida per l'arquebisbe de Tarragona, Lluís Martínez Sistach, van constituir els actes centrals de l'efemèride.

El Vendrell va retre un emotiu homenatge a Pau Casals en complir-se els 25 anys de la mort d'aquest violoncel·lista reconegut arreu del món. La seva mort va produir-se a Puerto Rico, el 22 d'octubre de 1973, on el compositor residia exiliat per allunyar-se dels règims totalitaris i de la intransigència. El matí del 22 d'octubre d'enguany la que fou alumna i esposa de Pau Casals, Marta Montañez, desplaçada expressament des de Puerto Rico, assistí al cementiri del Vendrell per fer l'ofrena floral a la tomba del compositor, acte al qual van participar també autoritats i cadascun dels centres escolars que hi ha a la capital del Baix Penedès. Montañez va remarcar que «a Pau Casals l'hauria emocionat veure els nens, atès que sempre deia que tenen la responsabilitat del món del demà».

Al vespre, el segon acte important de la diada va ser la missa oficiada per l'arquebisbe de Tarragona, Lluís Martínez Sistach, concelebrada pel rector del Vendrell, Josep M. Barenys, i onze preveres més de l'arxiprestat. A una banda del presbiteri hi havia un quadre amb la figura de Pau Casals amb barretina. A l'homilia el prelat tarragoní va manifestar que «la coincidència ha fet que s'ajuntin els aniversaris de dos personatges

universals, missatgers de la pau. D'una banda, la música universal del compositor vendrellenc, desaparegut fa 25 anys, que, basada en la fe i arrelada en Jesucrist, escampà arreu del món, el qual va contribuir a fer-nos entenedor l'encontre entre religió i art. De l'altra, els vint anys de pontificat de Joan Pau II, el viatger incansable que propugna la pau com a causa». Per acabar, Martínez Sistach va fer refe-

El violoncel de Casals

La viuda de Pau Casals va manifestar que el violoncel del seu marit tornarà al Vendrell. Segons Marta Montañez, però, «no s'ha de tancar en una vitrina perquè moriria. Si no sentim la seva sonoritat seria com una capsa». Per tant, la voluntat de la viuda és que l'instrument no romanguí exposat en exclusiva al Museu Pau Casals, que actualment es troba en una avançada fase de rehabilitació. L'esmentat violoncel és a hores d'ara propietat de la Fundació Pau Casals i el toquen virtuoses de la música per rigorós torn d'espera.

Mn. Barenys
i Mons.
Martínez
Sistach.

rència al discurs de Pau Casals pronunciat a la seu de l'ONU i adreçat a tot el món: «La confusió i la por s'han apoderat del món sencer i, tanmateix, tots els éssers humans que viuen a la terra senten el desig de pau.» A la missa hi van

assistir el conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Joan M. Pujals, i l'alcalde del Vendrell, Benet Jané, entre altres personalitats.

Joan Boronat

BARCELONA

Els joves amb Comunicart

SANT BOI.— «Mou-te» és el lema que ha presidit la nova celebració del multifestival d'art cristià Comunicart, que aquest any ha arribat a la tercera edició. Els actes, celebrats a Sant Boi de Llobregat del 24 al 25 d'octubre, han reunit joves d'arreu de Catalunya i de l'Estat espanyol.

La llavor de Comunicart es troba en un grup de joves de diferents parròquies de Sant Boi que, moguts per un esperit actiu, van decidir organitzar unes jornades de convivència i oració, amb l'ànim d'aportar alguna cosa més que diversió i esbarjo. Maite, una de les organitzadores, explica que Comunicart sorgeix com un festival sense ànim de lucre, buscant així que els diners no suposin una barrera per als joves que vulguin participar-hi. Per tant, el festival és totalment gratuït i funciona només

amb els donatius voluntaris dels participants i els ajuts de l'Ajuntament de Sant Boi i de diversos establiments comercials.

Any rere any, Comunicart s'ha anat consolidant, i en l'edició d'enguany ha rebut un gran nombre de participants que, en arribar, va gaudir dels grups d'animació Grup Pingo de Sant Boi i Com Si Com Sa de Viladecans. A la tarda, havent dinat, van començar els tallers de temàtiques diverses, que tractaven des de ritmes africans fins a expressió corporal. També hi havia l'opció d'aprendre i perfeccionar guitarra, de conèixer el llenguatge dels sords, mim, expressió plàstica, cants eucarístics i xerrades sobre la situació real a Llatinoamèrica. L'Ateneu va ser una altra activitat del Comunicart, on es va conscienciar els joves de la necessitat del voluntariat social. (G.R.)

VIGÍLIA EXTRAORDINÀRIA DE CRIST REI

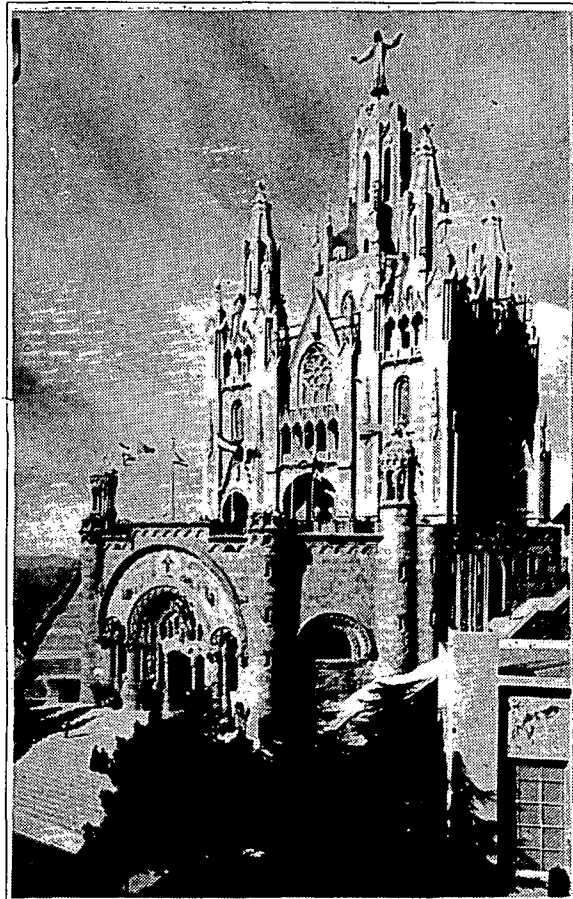
TIBIDABO - BARCELONA

21 de novembre de 1998, a les 23.15 hores

La vigília extraordinària de l'Adoració Nocturna del Tibidabo estarà presidida per l'Emm. i Rm. Sr. cardinal Ricard M. Carles el 21 de novembre, on s'imposaran les insignies als nous adoradors nocturns i a les persones de l'Adoració Perpètua que assisteixen a les vigílies de l'ANE.

També s'imposarà el distintiu als adoradors veterans i als veterans constants.

A les 22.30, sortirà de la plaça Lesseps, cantonada Pérez Galdós, un autocar amb destinació al Tibidabo. Tornarà al seu lloc d'origen cap a les dues de la matinada.

Barcelona

Pel treball digne: jove, no t'aturis

■ La Joventut Obrera Cristiana aprova un nou document d'identitat

BARCELONA.— L'edifici del Seminari Diocesà de Barcelona va acollir el 25 d'octubre la celebració del Consell Extraordinari de la JOC (Joventut Obrera Cristiana), amb l'aprovació del nou Document

d'Identitat de la JOC Nacional de Catalunya i les Illes, i amb la presentació de la campanya per a aquest curs: «Pel treball digne: jove, no t'aturis», que presenta els objectius a seguir durant els mesos vinents.

Les directrius a seguir passen per sensibilitzar sobre la realitat col·lectiva de la precarietat laboral, descobrir la pròpia capacitat d'acció transformadora, i arribar a ser veu i imatge pública d'aquesta realitat.

La jornada, que aplegà un nombrós grup de delegats de les diferents federacions, va ser de treball, ja que s'havia de sotmetre a votació l'acceptació de diverses esmenes presentades a certs punts del Document d'Identitat finalment aprovat. Document que presenta els punts essencials que caracteritzen la JOC i en defineixen els objectius.

La JOC neix a partir de la figura del capellà belga Josep Cardijn (1882-1967), que es va adonar de les condicions indignes en què vivien els joves treballadors. L'Església no podia mantenir-se al marge d'aquesta situació, i va ser així com a l'abril del 1925 es va crear la JOC, que arribà a Catalunya el 1932.

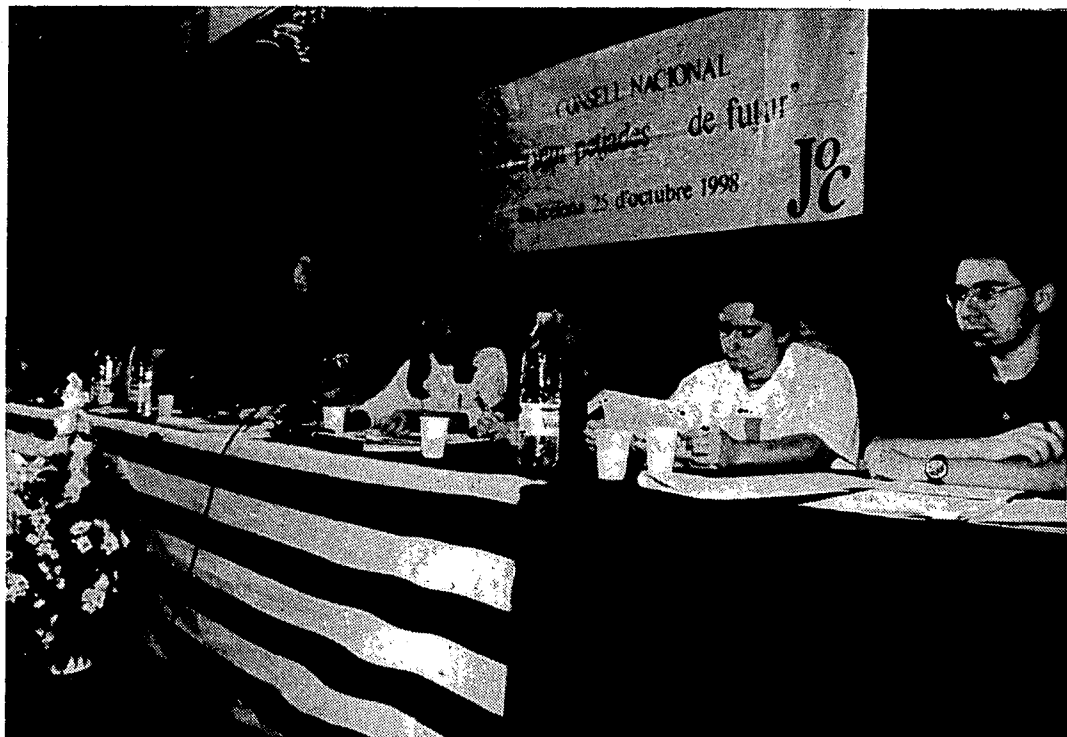
Es basa en el testimoni de Jesucrist, que va néixer i viure entre els pobres, i va conèixer què era el treball manual. És per això que la JOC pretén, a través del mestratge del Senyor, lluitar per la jus-

tícia i actuar en la transformació de les persones i de la societat, unint aquesta tasca a la de l'anunciament de l'Evangeli als joves obrers. Aquest objectiu ha de passar per un procés educatiu, i ha d'arribar a tots els aspectes de la vida dels joves, potenciant la globalitat de la persona, formant joves en una opció de vida militant, cristiana i obrera. El mètode utilitzat per assolir aquest objectiu és la revisió de vida, on es

treballa amb grups reduïts, s'analitza la realitat de forma crítica i sota el prisma cristià, i es proposen actuacions per tal de millorar-la.

La JOC dirigeix aquests mitjans a joves que estiguin estudiant, treballant, o bé a l'atur, i prioritza el seu camp d'acció cap als que es troben en situacions més precàries.

Gerard Redó

Un moment del Consell.

TARRAGONA

Cap als 300 alumnes de Ciències Religioses

TARRAGONA.— L'Institut Superior de Ciències Religioses Sant Fructuós de Tarragona (INSF) podria arribar aquest curs als 300 alumnes. De moment, s'hi han matriculat 263, i al febrer s'obrirà de nou la matrícula per als estudiants de la Universitat Rovira i Virgili (URV) que vulguin fer-hi assignatures del segon quadrimestre com a crèdits de lliure elecció. De fet, són aquests alumnes procedents d'altres ensenyaments els que són ara majoria a l'INSF.

El nombre d'alumnes propis de l'Institut —és a dir, els estudiants de Ciències Religioses, dels cursos de formació permanent del professorat i del Diploma Eclesiàstic d'Idoneïtat— són en total 114, una quantitat una mica inferior al curs anterior. Cal destacar, però, que enguany s'imparteix a Tarragona per primer cop el cinquè curs de Ciències Religioses (fa tres anys només era una diplomatura) i, per tant, al juliol hi haurà la primera promoció de llicenciats, que seran una vintena, previsiblement. Amb el cinquè curs s'han estrenat noves assignatures dedicades a altres grans religions (judaisme, budisme i islamisme), al diàleg interreligiós i al paper dels mitjans de comunicació.

Però el creixement veritablement espectacular s'ha donat en els estudiants de la URV que fan crèdits lliures a l'INSF. El curs 96-97 només s'hi van matricular 30, el passat van ser prop de 90, i ara s'ha arribat als 149. Conformen un univers heterogeni amb edats compreses entre els 18 (nois que l'any passat van fer COU) i els 79 anys. Per sexes, les dones (189) dominen sobre els homes (77), i encara que són majoria els alumnes residents al Tarragonès i al Baix Camp, n'hi ha de tot Catalunya. (G.S.)

La Bonanova acull la Mare de Déu del Lledó

BARCELONA.— Dos anys enrere només era un somni. Ara la il·lusió que tenia Ferran Cortés d'entronitzar la Mare de Déu del Lledó, patrona de Castelló, a Barcelona s'ha fet realitat. Des del 8 de novembre, la imatge —obra de Manuel Collado— compartirà la parròquia de la Bonanova amb la Mare de Déu de Montserrat.

Ferran Cortés va descobrir Castelló de la Plana quan tenia 10 anys, i amb el poble, la Mare de Déu del Lledó, una advocació mariana única per consistir en

dues imatges en una. L'originària i autèntica és la interior: de 6 cm, és de pedra blanca i va ser descoberta el 1366 a Perot de Granyana al peu d'un lledoner. Durant més de 200 anys es va guardar en un ostensori fins que al segle XVII es va construir l'actual imatge reliquiari d'alabastre.

«Ja que véns sovint a Castelló —van argumentar els confreres de la Mare de Déu del Lledó a Ferran Cortés—, ja que ets devot de la Verge, no creus que seria possible fer una confraria a Barcelona?»

D'aquesta proposta fa dos anys. Després de pair nombroses negatives, Ferran Cortés va topat amb una senyora que havia estat directiva de Casa València. A partir d'ella, va conèixer Mn. Josep Pavia, canonge de Barcelona i fill de la província de Castelló, i seguint la cadena va arribar fins al rector de la Bonanova, Mn. Carles Sauró.

La confraria de la Mare de Déu del Lledó a Barcelona, constituïda el 19 de setembre passat, té un centenar llarg de confreres. Com que tot just ha començat

a caminar, encara cal precisar les activitats que durà a terme en benefici de la parròquia. El que està clar és que des de l'octubre el primer dissabte de cada mes s'hi celebra una missa.

El pròxim objectiu a llarg termini de Ferran Cortés és portar la Moreneta a Castelló. Una idea factible si es té en compte, com ho té ell, que el maig de 1999 s'inauguren les obres de restauració de la catedral de Santa Maria de Castelló: «Amb les reformes hi haurà lloc», conclou. (C.M.)

Menorca

La caritat, centre de la pastoral

■ Càritas diocesana reflexiona sobre la seva identitat en una Església evangelitzadora

ES MERCADAL.— Càritas diocesana de Menorca va celebrar, el 24 d'octubre al santuari de la Mare de Déu del Toro, una jornada d'inici de curs, sota el lema «Càritas en una Església evangelitzadora». El delegat de Càritas diocesana, Mn. Francesc Triay, va demanar que la caritat i l'atenció als més necessitats centri la pastoral diocesana.

Mn. Triay va ser l'encarregat d'aprofundir la temàtica del dia, a fi d'obrir nous interrogants i perspectives de cara al futur i al treball de grup que es va realitzar posteriorment. Per al delegat diocesà, el treball i la pastoral de Càritas ha d'integrar-se plenament en la pastoral de conjunt de l'Església diocesana, a través de la posada en marxa de les propostes de l'Assemblea diocesana, clausurada el curs passat.

Per a Francesc Triay, «la caritat ha de tenir sempre la primacia: tot el que està relacionat amb la caritat i l'amor desinteressat ha de ser objecte d'una opció prioritària, sigui en l'àmbit de comunió o de servei.» «La pobresa —va prosseguir— no és una anècdota intranscendent o una devoció a pal·liar, sinó que és una qüestió de vida o mort per a la comunitat cristiana, d'ésser o no ésser.»

El bisbe de Menorca, Mons. Francesc Xavier Ciuraneta, va centrar la seva aportació destacant que el testimoni cristià ha d'arrelar-se en una vida lliura-

da a Déu. Va expressar que «encara que l'evangelització tingui una finalitat específicament religiosa, la promoció humana i social no és estranya al fet d'anunciar el missatge de Jesucrist». Per al prelat, «religió i promoció humana no s'identifiquen, però la promoció és demanada per l'evangelització; hi ha una gran connexió».

El treball de grup es va cloure amb una aportació comuna on es van destacar les propostes que volen donar solució a noves realitats de pobresa. També es va incidir en la necessitat d'una consciència més gran en l'àmbit parroquial, del paper i el treball que Càritas diocesana du a terme, així com també es va sol·licitar una unificació d'esforços i un reforçament de la formació permanent del voluntariat i dels professionals que treballen des de Càritas.

Guillem Ferrer

La caritat, tema prioritari.

Foto: Dani Torras

BARCELONA

Ha mort el prevere més vell de la diòcesi

BARCELONA.— Als 97 anys va morir el 25 d'octubre Mn. Joan Tusquets, el prevere més vell de la diòcesi de Barcelona. Nascut el 31 de març de 1901 va ser ordenat prevere el 27 de desembre de 1925. Es va retirar el 1977, i fins al moment de la seva mort vivia a la residència Sant Josep Oriol. Protagonista d'una trajectòria universitària molt prolífica, cal destacar que el 1926 va ser doctor a la Facultat de Teologia de Tarragona i el 1940 es va llicenciar en Filosofia i Lletres a la Universitat de Madrid. El 1953 va rebre el títol honorífic de prelat domèstic de Sa Santedat. De les seves obres més polèmiques cal destacar *El Teosofisme* (1927), *Orígenes de la Revolució Espanyola* (1932) i *Masones y pacifistas* (1939). (C.M.)

LLEIDA

Noces d'or de la Companyia del Salvador

LLEIDA.— El bisbe de Lleida, Mons. Ramon Malla, va presidir el 24 d'octubre una missa solemne a la catedral, juntament amb tretze sacerdots més, en acció de gràcies pels cinquanta anys de presència de les religioses de la Companyia del Salvador, del col·legi Mater Salvatoris. Unes trenta religioses de la companyia, vingudes d'altres comunitats, van participar en la celebració amb la comunitat lleidatana que presideix la mare Sarret. La fundadora de la companyia, la mare Maria Félix, natural d'Albelda (Osca), amb 91 anys d'edat va voler traslladar-se a Lleida per participar amb les seves germanes i viure amb emoció i satisfacció els actes commemoratius de les nocces d'or fundacionals.

«Viviu amb força la identitat i el carisma de la vostra espiritualitat ignasiana», va dir el bisbe Malla a les religioses, tot agraïnt els seus esforços en la tasca de l'ensenyament. «Lleida —va prosseguir— ha d'estar agraïda amb la vostra congrega-

ció i pel bé que el col·legi ha fet durant aquests cinquanta anys als joves lleidatans.» El col·legi Mater Salvatoris és actualment un centre mixt amb 740 alumnes i una cinquantena de professors, que té com a objectiu educar laics compromesos amb la societat des de la seva concepció cristiana de la vida, en paraules de la seva actual directora, la mare Concepció Sagüillo.

La Companyia del Salvador, que va rebre l'aprovació canònica el 2 de febrer de 1952 a Barcelona de mans del bisbe Gregorio Modrego, està formada per unes 200 religioses. La seva presència a l'Estat espanyol es concreta, a banda del col·legi de Lleida, en un col·legi major a la Bonanova de Barcelona, en un altre a Madrid, així com en una casa d'espiritualitat a Mota del Marqués (Valladolid). Fora de l'Estat espanyol té fundacions a Hispanoamèrica, com són dos centres escolars a Veneçuela (Caracas i Maracaibo), un a San Juan de Puerto Rico i un altre a Connecticut, als Estats Units. (J.C.)

La recepta de la Tieta Montserrat

Patates amb marisc

Ingredients:

- 1 kg de patates
- 1/4 kg de musclos, cloïsses o copinyes
- 1 ceba
- 1 cullerada rasa de farina
- 2 grans d'all
- llorer, safrà, julivert
- 1 got de vi blanc i oli

LA PERLA DEL VALLÈS
especialitats alimentàries.

La qualitat al millor preu

Llegums - Fruits secs - Olis - Arrossos - Fruita confitada - Conserves - Espècies - Herbes aromàtiques - Farines - Sèmols - Pasta - Vins - Caves - Licors - Vinagres - Mels - Melmelades - Confitura - Productes amb denominació d'origen - Productes ecològics - de Comerç just.

* * *

Venda a l'engròs i al detall

c/ Goya, 6 - Granollers - Tel. 93 879 01 35 - Fax 93 879 01 60

Barcelona

«El nostre arxiu té un interès històric, eclesial i polític»

■ Entrevista a Malaquías Zayas, president de la Fundació Dr. Albert Bonet

Malaquías Zayas és canonge de la catedral de Barcelona i és cofundador i president de la Fundació Dr. Albert Bonet, erigida per la Federació de Cristians de Catalunya; entitat que pretén, mitjançant el seu arxiu, reunir tot el material i la documentació de l'obra iniciada pel Dr. Bonet l'any 1931 i facilitar-ne el coneixement i la divulgació.

—Quina és la finalitat de l'arxiu de la Fundació Dr. Albert Bonet?

—Pretén reunir tot el material i la documentació de l'obra iniciada pel Dr. Albert Bonet l'any 1931, així com la seva continuïtat fins al present, per facilitar-ne el coneixement i la divulgació.

—Albert Bonet va encarrilar el moviment de la Federació de Joves Cristians de Catalunya (FJC), va tenir molta durada?

—Tot i que en esclatar la guerra civil va quedar paral·litzat, el més impressionant és que al llarg d'aquells cinc anys (1931-1936) s'hi havien inscrit 14.000 joves, aplegats arreu del país, en 576

grups locals i comarcals, més 8.000 nois entre 10 i 14 anys pertanyents a l'avantguardisme. Un cop acabada la guerra, sota el domini del règim dictatorial, va ser suprimit oficialment. Malgrat això, els més agosarats feijocistes no s'hi van conformar i es van aplegar sota altres organitzacions.

—Si la FJC havia estat suprimida, com se n'explica la continuïtat?

—A causa del compromís assumit per militants com Dausà, Soler Galceran, Ibáñez Escofet, Prat, Baguñà, Nualart, Comas, Parellada, Cases..., conduïts per Mn. Amadeu Oller, primer consiliari, que va promocionar una nova entitat: Orien-

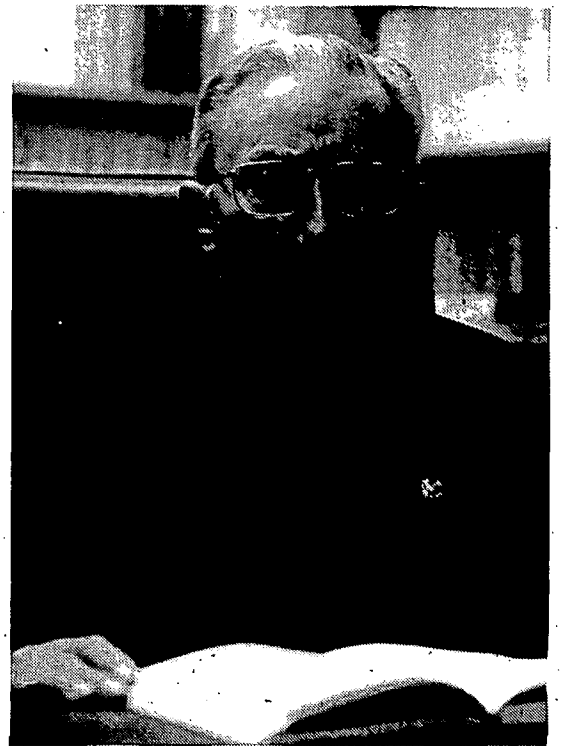
tación Católica Profesional del Dependiente (OCPD). Així, van poder emprendre una tasca de projecció social que ara, mirant enrere, resulta impressionant i admirable: l'elevació dels ambients populars i del món del treball. L'entitat va funcionar des del 1943-44 fins al 1975.

—El 1975 acaba, doncs, el fons de l'arxiu?

—No. La continuïtat de l'obra d'Albert Bonet, un cop iniciada la transició política, la trobem en el restabliment de la Federació, ara sota el nom genèric de Federació de Cristians de Catalunya (FCC), erigida primer al bisbat de Barcelona per decret de Mons. Narcís Jubany (14 de febrer de 1975) i estesa després a la resta de bisbats de Catalunya per acord de la Conferència Episcopal Tarraconense (19 de maig de 1976). I és l'actual Federació que ha fet possible l'arxiu, erigint la Fundació Dr. Albert Bonet.

—Quin interès creu que pot tenir l'arxiu, de cara al futur, tant per als estudiosos com per als dirigents de moviments eclesials?

—Hi ha un triple interès. El primer, l'històric, inherent a la finalitat general de qualsevol fons documental important i, pel que fa al nostre, emmarcable entre els inicis de la Renaixença i tot el segle xx. En aquest camp ja es compta amb considerables aportacions dels nostres historiadors: com el nebot del Dr. Albert Bonet, Mn. Joan Bonet Baltà. El segon interès és eclesial, específic del nostre arxiu, interès que palesa dos plantejaments pastorals: de tendència immobilista l'un, i renovador l'altre. Tot això en un context d'enfrontaments ideològics, de sectarisme, de descristianització, de respostes desencertades unes i encertades altres, com ara la

Dr. Malaquías Zayas.

tasca d'expandir la doctrina social de l'Església, una apropiada militància cristiana. El tercer i últim interès és polític, per la seva contribució a posar en relleu una munió de dades explicatives dels dos marcs —de llibertat democràtica conflictiva i de dictadura negadora de la llibertat— que van condicionar decisivament la vida del nostre país dins la llera de la Gran Guerra, de l'adveniment de la República, de la guerra civil espanyola, de la Segona Guerra Mundial, del règim dictatorial espanyol, de la transició política actual.

—Quan estarà l'arxiu disponible per a consultes d'estudiosos?

—El material ja està organitzat en grans blocs i permet, per tant, des d'ara, ser consultat. L'organització prosseguirà de cara a individualitzar progressivament els blocs i facilitar-ne la consulta. (Per a més informació: tel. 934 534 527.) (C.C.)

Forma de preparació:

En una cassola amb oli fregiu els grans d'all i la ceba tot ben trinxat. Afegiu-hi la farina, remeneu-ho i després incorporeu-hi les patates tallades a trossos regulars. Afegiu-hi el marisc, el llorer, el vi blanc i aigua fins a cobrir-ho tot. Salpebreu-ho i deixeu-ho coure a foc lent, fins que les patates estiguin cuites. Abans que s'acabi de coure, afegiu-hi un gra d'all trinxat amb una mica de safrà en pols. En el moment de servir-ho s'hi afegeix julivert picat.

Nota: el marisc es pot cuinar amb les conques o bé obrir-lo prèviament. En aquest segon cas, cal cuinar-lo abans, li traurem les valves i aprofitarem l'aigua que ha deixat anar per a l'elaboració de la recepta.

URGELL

Formació per als animadors litúrgics

LA SEU D'URGELL.— El 7 de novembre té lloc a la Casa d'Espiritualitat del Sant Crist, a Balaguer, la II Jornada Interdiocesana d'Animadors Litúrgics, organitzada conjuntament per les diòcesis de Lleida, Solsona i Urgell. L'objectiu és oferir una eina de formació a les persones que intervenen en les celebracions de la litúrgia a les parròquies. «Hi ha molta gent interessada a formar-se però que no pot acudir habitual-

ment als llocs on s'ofereixen cursos.» Els responsables de les tres delegacions diocesanes de litúrgia intenten acostar els mitjans de formació a les persones que col·laboren directament en el culte parroquial. Enguany els temes de formació fan referència a la direcció del cant, sobretot quant a les respostes i aclamacions del poble, a la lectura de la Paraula de Déu i a la presidència de les celebracions. (A.M.)

El sosteniment de la nostra Església...

és a les teves
mans

col·labora amb Germanor

✱

"GERMANOR"

Bisbats de Barcelona, Girona, Lleida, Solsona, Tarragona, Tortosa, Urgell i Vic.

15 DE NOVEMBRE DE 1998

En defensa de la natura salvatge

A més de ser una associació de neteja de les muntanyes, Mountain Wilderness Catalunya és una manera d'entendre la vida, un esperit de civisme i de lluita incansable per preservar la *wilderness*, la «natura salvatge

no transformada per activitats humanes». Un esperit que va néixer fruit d'un congrés d'alpinistes de tot el món que es coneix com a *Tesi de Biella* (Itàlia) i que va establir les bases de la Mountain Wilderness Internacional.

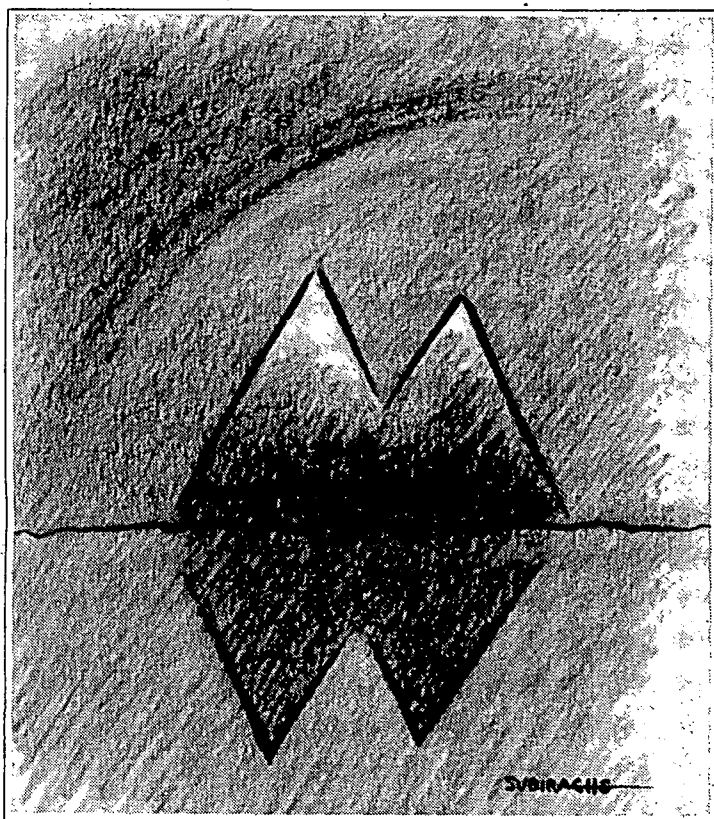
El mes de novembre de 1987, el Club Alpí Acadèmic Italià i la Fundació Sella van presentar a Biella (Itàlia) la proposta «Mountain Wilderness, alpinistes de tot el món en defensa de l'alta muntanya» per determinar l'estat actual de degradació de l'entorn muntanyenc i de les amenaces mundials a la *wilderness*. En els debats van participar-hi alpinistes de totes les nacions i com a resultat dels treballs va ser redactat un document final, la *Tesi de Biella*, amb què es va establir el naixement de Mountain Wilderness Internacional, els seus objectius i les seves finalitats. Una associació que té seus a moltes ciutats europees i mundials entre les quals hi ha la de Catalunya, que va néixer a iniciativa de Jordi Pons, l'únic representant català present al congrés de Biella, i que actualment presideix Josep Sicart.

Conscients que les iniciatives de defensa de la muntanya havien tingut fins al moment una força limitada, els alpinistes presents a Biella van decidir fer un pas endavant decisiu. Es va crear un moviment organitzat amb aires nous, capaç d'elaborar estratègies coratjoses, anticonformistes i eficaces per defensar o recuperar els darrers espais lliures del planeta. Aquesta estratègia havia de preveure el recurs sistemàtic a accions concretes per preservar aquests espais encara verges, fins i tot fent ús de la provocació utòpica, per estimular l'elevació del nivell de consciència ecològica d'un nombre cada vegada més gran d'usuaris de la muntanya. «El que es volia a Biella no era només conscienciar els muntanyencs sinó també aquells que no en són i a més expandir aquesta cultura que estima la muntanya per sobre de tot, aquesta cultu-

ra que vol mantenir intactes els pocs espais virginals que encara ens queden, aquesta cultura *wilderness*», ens deia Josep Sicart.

Defensa aferrissada

Quan es va formar Mountain Wilderness Catalunya, l'any 1989, es van mar-

Creació de Josep M. Subirachs per a Mountain Wilderness de Catalunya.

car tres objectius bàsics que encara segueixen vigents i sense els quals l'associació no tindria raó de ser. Aquests objectius són protegir els darrers llocs no contaminats per la mà de l'home i els recursos naturals de la muntanya, que són molts i diversos. A més, l'entitat vol recuperar zones compromeses que encara es puguin salvar o, si més no, que puguin viure en un estat més bo. Perquè l'home ha arribat a un grau tal de negligència, que algunes zones estan en un estat de degradació irreversible. «I això és molt trist. A la llarga ho pagarem molt

i molt car. Perquè les muntanyes fan possible la nostra vida. Sense elles, no tindriem les nostres necessitats bàsiques i indispensables. Perquè aquestes necessitats bàsiques i indispensables neixen allà dalt, a les muntanyes. Si ho comparem amb el cos humà, els rius que ens donen aigua i energia serien les artèries que alimenten el nostre cor», ens deia

Josep Sicart amb un to d'allò més apassionat, digne de les persones que estimen alguna cosa —en aquest cas les muntanyes— per sobre de tot.

Un altre dels objectius bàsics de l'entitat és promoure el creixement de la consciència mediambiental de tot hom que estigui relacionat amb la muntanya, «perquè molta gent pensa que per alguna cosa que llençis no passa res, però si anem sumant...», afegeix el president de l'entitat.

Per aconseguir els seus propòsits Mountain Wilderness Catalunya, i tots els seus socis (actualment més de 450), fa tres tipus d'accions que es financien gràcies a la contribució de tots els socis, als petits ajuts del govern o, si és dona el cas, a la col·laboració de l'empresa o les empreses que hagin causat aquest mal. Aquests tipus

d'accions són de caràcter emblemàtic i serveixen per atreure l'atenció i promoure un posicionament sobre les amenaces a l'alta muntanya o bé sobre els greuges que ja s'han produït en diversos indrets. Són principalment accions de neteja i recollida de deixalles. L'acció d'aquest tipus més important que l'associació té prevista per l'any vinent és la neteja de l'Annapurna est, muntanya situada a la serralada de l'Himàlaia.

D'altres accions són més puntuals. Per exemple: en asseblar-se d'un projecte desestabilitzador de l'entorn natu-

ral, l'entitat intenta bloquejar-lo o bé reduir-ne els efectes.

L'altre tipus d'acció que duu a terme Mountain Wilderness Catalunya és la d'informar mitjançant projeccions, convencions, publicacions, campanyes de premsa. Tot és vàlid per evitar la contaminació de l'entorn natural i per expandir la cultura *wilderness* arreu del món.

Cultura wilderness

Wilderness, que traduït vol dir «natura salvatge no transformada per la mà de l'home», és un concepte que integra factors psicològics i ètics. Per *wilderness* s'entén aquell entorn d'altitud no contaminat on tots aquells que en senten veritablement la necessitat interior poden encara gaudir d'una trobada amb els grans espais i fruit en total llibertat de la solitud, els silencis, els ritmes, les dimensions, les lleis naturals i els perills. Els amants de la *wilderness* són amants d'una relació creativa i no efímera entre l'home civilitzat i l'entorn natural.

«De vegades hem somniat un ambient de solitud, de silenci, de wilderness, aquest terme anglès que es fa servir per evocar els llocs amplis i salvatges, tan difícil de traduir però tan ric de ressò, incloent-hi una certa melangia a causa del gust de l'aire, dels matisos de la neu, de les roques, de les garrigues i més lluny, a baix, de l'herba, a causa també, de l'esvaïment de les línies, que de tota manera, retenir una certa lluminositat» (Gaston Rebuffat).

Jordi Miró

MOUNTAIN WILDERNESS
CATALUNYA
RAMBLA, 41
08001 BARCELONA
TEL. 934 120 777

Catalunya
Un país de voluntaris

Dóna
Suport
al voluntariat
a través del món
associatiu

Fomenta la
Formació
dels voluntaris

Facilita
Informació

IncaVol

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar Social
Institut Català del Voluntariat

MÉS INFORMACIÓ
900 300 500

societat

«L'Islam transmet cooperació i solidaritat»

■ Entrevista amb Riay Tattari Bakri, secretari de la Comissió Islàmica a Espanya

BARCELONA.— Fill de Damasc i defensor del diàleg interreligiós, Riay Tattari és el pont entre els tres-cents mil musulmans establerts a l'Estat espanyol i l'Administració, sobretot pel que fa a temes d'ensenyament. Tattari ha estat a Catalunya per participar en un curs-taller sobre la presència d'alumnes magribins a l'escola que ha tingut lloc entre els dies 19 i 23 d'octubre. Aquesta activitat l'ha organitzat l'Institut Català de la Mediterrània i el Centre Cultural Ibn Batuta.

—Quants musulmans hi ha a l'Estat espanyol?

—Uns tres-cents mil, repartits principalment entre Madrid, Catalunya, Ceuta i Melilla. També n'hi ha una presència significativa a Canàries, Andalusia i València.

—Es pot aprendre l'Islam?

—Sí, però s'ha de fer al costat d'una persona que ens expliqui el text alcorànic i ens l'interpreti. L'Alcorà s'aprèn de memòria i aquest exercici mnemotècnic és molt útil per a la pregària. A partir de la repetició van sortint valors, costums, maneres de fer.

—Està satisfet dels acords amb l'Administració per garantir l'aprenentatge de l'Islam a l'escola?

—No són suficients, però s'està avançant. Comptem amb l'ajuda de l'ISIS-CO, que és l'equivalent musulmà de la UNESCO, i del Ministeri de Cultura. S'han organitzat cursos de formació adreçats a professors en què han après temes relacionats amb l'Islam i normativa escolar. Ara es crearà un Institut Superior de Ciències Islàmiques per oferir estudis

universitaris. No estarà destinat només a gent interessada en la cultura islàmica sinó també a futurs professors.

—A Catalunya encara no hi ha mestres de religió islàmica als centres d'ensenyament.

—Hi ha una bona disponibilitat per tirar endavant en aquest tema. He parlat amb la directora general d'Ordenació Educativa i hem constatat que en alguns punts s'ha avançat, però en l'àmbit acadèmic és bastant difícil. Segons una llei de 1992, els educadors de religió islàmica formen part del claustre de professors.

Ja fa dos anys que estem treballant en projectes en el món de l'educació i disposem de molt material però ara cal posar els recursos en marxa. A Madrid, Ceuta i Melilla hem fet proves pilot que han resultat un èxit.

—Quan s'ofereixi aquest ensenyament, estarà només destinat a estudiants musulmans?

Riay Tattari.

—No. Dependrà dels pares i serà d'elecció voluntària. Ara el que cal, però, és posar-se en funcionament; no es pot esperar que el projecte estigui del tot llest perquè sinó no començaríem mai.

—L'Islam es dirigeix a la humanitat, en general?

—És la religió de l'home. Satisfà el que l'ésser humà busca ja que equilibra allò material amb allò espiritual i, per tant, no hi ha un domini d'una part sobre una altra. El concepte de culte islàmic és ampli; no es limita a qualsevol acte.

Islam i solidaritat

—Quin missatge transmet la religió islàmica?

—El de la cooperació i de la solidaritat, a més del de la responsabilitat. Els nostres actes, des de l'almoïna fins a la pregària, estan impregnats per aquests conceptes.

—El diàleg interreligiós és indispensable?

—És un deure islàmic i està inclòs en el discurs alcorànic. He nascut a Damasc, una ciutat on no se sap si el teu veí és musulmà, ortodox, catòlic o jueu. Només ho pots esbrinar quan va al cementiri o passa per un temple. La relació entre religions és absolutament necessària.

—Es pot ser musulmà sense saber àrab?

—No és una condició indispensable

Magribins a l'escola

Sota el títol «Magribins a l'escola», l'Institut Català de la Mediterrània (ICM) i el Centre Cultural Ibn Batuta ha organitzat una sèrie de tallers que han tingut com a finalitat analitzar la situació i les principals inquietuds en relació amb els estudiants magribins als centres d'educació catalans. Aquesta activitat ha comptat amb el suport del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

En les diverses sessions s'han tractat diferents temes relacionats amb el món educatiu dels nens magribins com la religió i l'educació o la família i l'escola. Al curs hi han intervingut diversos especialistes en els temes tractats i s'ha adreçat sobretot als professors d'educació compensatòria, tot i que també hi han assistit persones relacionades amb el món de l'ensenyament o interessats en els diversos aspectes que s'han parlat.

A Catalunya hi ha més d'un milió d'estudiants matriculats dels quals 20.136 són estrangers, el que suposa un 1,9 %. D'aquests, 7.839 procedeixen del Magrib, que equival al voltant d'un 1 % del total de la població escolar. Aquesta xifra, però, tendeix a augmentar i per aquest motiu és important plantejar-se el tema. (C.C.)

Poemes pels drets humans i la pau

BARCELONA.— El Districte de Sant Martí organitza una marató poeticomusical adreçada a tots els poetes i poetesses de qualsevol nacionalitat i edat. Les composicions poètiques es llegiran, acompanyades de música, durant un acte que tindrà lloc el dissabte 12 de desembre de les 8 a les 12 del vespre al Casino de l'Aliança, del Poblenou.

Tots els que vulguin participar en la marató hauran de lliurar una poesia o una prosa poètica en un sol full mecanografiat i en qualsevol llengua, que en cas que sigui estrangera haurà d'anar acompanyada de la traducció en català. Els textos s'hauran d'entregar abans del 22 de novembre.

Es triaran sobretot els temes que facin referència al 25è aniversari de la mort de Pau Casals i al 50è aniversari de la Declaració Universal dels Drets Humans. Els treballs es poden fer arribar a la biblioteca de Sant Martí de Provençals, al Punt d'Informació Jove Sant Martí, al Centre de Serveis Clot-Camp de l'Arpa, al Foment Martinenc i al Centre Cívic Can Felipa. (C.C.)

però és una ajuda important, sobretot per recitar. De fet, l'àrab que cal per pregar s'aprèn en un dia!

—Sense un únic líder espiritual se senten coordinats?

—Amb cap o sense, ens sentim units. Els musulmans no tenim una figura com la del Papa, però això no vol dir que estiguem descoordinats.

—Estem davant de la futura primera religió mundial?

—S'està aproximant a ser-ho, sobretot perquè és la religió de l'home, tal com he dit abans.

Miriam Díez i Bosch

L'ecologia des de la fe

■ El santuari de Gallifa acull la VI Marxa Ecològica

GALLIFA.— El santuari ecològic del castell de Gallifa va ser l'escenari el diumenge 25 d'octubre de la VI Marxa Ecològica. Aquesta activitat l'organitzen deu pobles del Vallès Oriental i de l'Occidental

que formen la Corona d'Honor del temple. En aquesta edició hi van participar un gran nombre de marxaires i es va presentar el vídeo *A la recerca de la naturalesa profunda*.

Als participants, procedents de diversos pobles del Vallès Oriental i de l'Occidental, se'ls va entregar un bastó de pelegrí, que era el distintiu que els identificava com a marxaires. En arribar al santuari, el grup de pelegrins va rebre com a obsequi un llibre i una tisana. A continuació, van gaudir de l'actuació de la cobla Els Lluïsos de Taradell, que va interpretar la novella sardana de Sant Galderic, patró dels pagesos.

Enmig del marc natural que envolta el castell, Mn. Josep Dalmau, capellà del santuari ecològic de Gallifa, va presentar l'audiovisual *A la recerca de la naturalesa profunda*. En aquest vídeo s'explica el sentit del temple i es parla del significat profund de l'ecologia des del punt de vista de la fe.

Mn. Dalmau va destacar, durant el discurs de presentació de l'audiovisual, que aquest santuari és el primer que hi ha en tot el món dedicat a la Mare de Déu de l'Ecologia. La imatge, que data del segle XI, es va trobar a les golfes d'una masia dels voltants d'Olot. La talla la van regalar a l'ermita de Gallifa que, durant la guerra civil, havia perdut la que tenia. De la imatge trobada no es coneixia ni el nom ni l'origen i aquest fet va permetre a Mn.

Dalmau batejar-la com a Mare de Déu de l'Ecologia.

Abans de la projecció del vídeo, Frederic Prieto, delegat de Turisme de la Diputació de Barcelona, va dirigir unes paraules als assistents. Prieto va exposar els objectius del Departament de Turisme per millorar les zones rurals de la comarca.

L'audiovisual, subvencionat pel Consell Comarcal del Vallès Occidental, planteja aspectes de reflexió sobre el fet ecològic, vist des de l'òptica de la fe. Segons s'explica en el vídeo, l'home, des dels seus inicis, ha conviscut amb la natura,

Els pelegrins van gaudir d'un plat d'arròs.

establint-hi relacions de respecte però també de domini. A l'antiga ciutat d'Efes, en els primers anys de la nostra era, hi havia erigit un gran temple en honor de la deessa Artemis, imatge de la virginitat i la fecunditat. Aquestes dues característiques es poden atribuir a la terra: la natura verge és la més fecunda.

Aquesta devoció pagana a la terra és traslladada a la cultura cristiana. L'home, segons es comenta en l'audiovisual, ha de viure i conviure amb la natura, respectar-la i estimar-la, mantenir-la verge per tal que sigui fecunda. Hem de veure en la natura el reflex de Déu; hem d'aprendre a saber mirar les coses de manera més profunda veient-hi sempre l'acció del Pare. El moviment ecològic, del qual tant es parla en la nostra societat, ha de tenir aquesta vessant més autèntica.

Idesprés de veure el vídeo, i enmig del paratge natural que envolta el temple, els participants a la VI Marxa Ecològica van gaudir d'un bon plat d'arròs. I per pair-lo, un bon cremat. L'actuació del grup de teatre de Sant Feliu de Codines, amb l'obra *Noè al port d'Habsburg* va cloure una jornada d'exaltació i reflexió sobre la natura.

Gerard Redó

L'humanisme de Jaume Balmes

BARCELONA.— El curs d'aquest any de la Balmesiana es va inaugurar, recentment, amb una conferència sobre la figura de Jaume Balmes i el seu pensament, que es pot considerar vigent 150 anys després de la seva mort. La xerrada va anar a càrrec de la doctora Misericòrdia Anglés, professora de Teoria del Coneixement a la Universitat de Barcelona.

La conferenciant va destacar que per a Jaume Balmes l'art de pensar bé no només era un exercici mental; sinó una «lògica de l'home sencer», de totes les seves facultats, aspiracions i sentiments; l'home ha de fer el tot el que estigui al seu abast per descobrir la veritat.

Durant el seu discurs, la professora Anglés va comparar la lògica balmesiana amb la clàssica virtut moral de la prudència, i, més en concret, amb aquella que Aristòtil va denominar *synesis* o virtut dels homes assenyats. D'aquí que l'art de pensar bé no s'apregui tant amb regles, sinó amb models, és a dir, a partir de l'exemple de persones prudents i assenyades. (E.M.)

800.000 pessetes per al Tercer Món

BARCELONA.— El Consell Comarcal del Vallès Oriental destina aquest any 830.740 pessetes a projectes de cooperació internacional amb el Tercer Món, d'acord amb l'objectiu que es va marcar aquest ens d'assolir el 0,7 % del pressupost ordinari. Les ajudes econòmiques es repartiran entre cinc iniciatives.

Les subvencions es distribuïran entre els projectes següents: al Fons Català de Cooperació i Desenvolupament, 200.000 pessetes; a l'Assessoria Jurídica de la Unió General de Treballadors de Guatemala de la Fundació Pau i Solidaritat Catalunya, 180.740 pessetes; als anuncis de la campanya per al referèndum al Sàhara, 100.000 pessetes; a un pis per a malalts adults saharauis, 250.000 pessetes; i al final de la campanya comarcal per als comicis del Sàhara, 100.000 pessetes.

El repartiment d'aquestes ajudes s'ha realitzat d'acord amb els projectes presentats per les entitats components del Consell de Cooperació i Solidaritat del Vallès Oriental. D'altra banda, i segons l'últim resum elaborat per Justícia i Pau a l'Anuari Catalunya-Tercer Món sobre dades del 1996, l'ens comarcal del Vallès Oriental és el tercer en aportació a cooperació al desenvolupament. (C.C.)

EDITORIAL REGINA, S.A.

EDICIONS D'INTERÈS:

MISSAL FERIA

EDICIÓ DE FORMAT MANUAL. PER ALS DIES NO FESTIUS

HIMNARI LITÚRGIC CATALÀ

REPERTORI D'HIMNES PER A LA CELEBRACIÓ CANTADA DE LA LITÚRGIA DE LES HORES

LA VEU DELS PARES DE L'ESGLÉSIA EN LA LITÚRGIA DE LES HORES

ELS AUTORS DE LES LECTURES PATRÍSTIQUES DELS OFICIS DE LECTURA

SEGUIM JESÚS

Col·lecció de 3 volums amb estoig

ELS MANAMENTS DE DÉU - LES BENAURANCES - LES OBRES DE MISERICÒRDIA

TEXTOS CATEQUÍSTICS PER ALS INFANTS

Mallorca, 87-89 Tel. 933 221 711 Fax 933 225 369 - 08029 Barcelona

Clausura d'un cicle de conferències sobre Pau Casals

EL VENDRELL.— L'arquebisbe de Tarragona, Lluís Martínez Sistach, clourà l'11 de novembre un cicle de conferències organitzat amb motiu de la commemoració dels 25 anys de la mort del músic i compositor vendrellenc, Pau Casals. La xerrada tindrà lloc a les 8 del vespre al Centre Cívic de l'Estació, del Vendrell.

La conferència que pronunciarà l'arquebisbe tractarà sobre la pau i l'Esperit. En aquest cicle de xerrades, titulat «Any Casals i la pau», hi han participat polítics, juristes, historiadors i eclesiàstics. (J.B.)

cultura

Art africà: expressionista, màgic i revelador

■ Mostra sobre 25 segles d'art nigerià

BARCELONA.— L'exposició «Àfrica, màgia i poder. 2.500 anys d'art a Nigèria» mostra diverses obres d'aquest país de l'Àfrica Negra. Quan l'any 1910 l'etnògraf alemany Leo Frobenius va veure per primera vegada les escultures de bronze de la ciutat d'Ifé va atribuir-ne la seva fabricació a un grup de grecs o fenicis que s'haurien perdut per les costes d'Àfrica. Res més lluny de la realitat.

A Frobenius l'orgull europeu li va jugar una mala passada. El realisme gairebé naturalista d'aquelles estàtues, la perfecció del traç i la depurada tècnica utilitzada de la cera perduda s'apropaven més als cànons europeus heretats de la Grècia clàssica que no pas als que en aquells temps es coneixien de les cultures de l'Àfrica Negra. Però l'habilitat dels artistes d'Ifé no va ser un cas aïllat. La descoberta d'aquestes peces i de les terracotes de la cultura Nok va fer possible establir una seqüència artística i cultural que arriba fins les actuals peces de l'ètnia ioruba. La tendència del modelatge de fang utilitzat pels Nok va estar, probablement, en l'origen de la producció d'obres de bronze d'Igbo-Ukwu, una tècnica que es va transmetre després a Ife i al regne de Benín. Tots aquests pobles, situats a l'actual estat de Nigèria, van desenvolupar al llarg de 2.500 anys una cultura uniforme d'una gran qualitat artística i un elevat grau de dificultat tècnica.

Les 193 obres exposades a la mostra es distribueixen en cinc seccions corresponents a les cultures Nok (segles v aC-II dC), Igbo-Ukwu (segles IX-X), Ife (segles XII-XV), Benín (segles XIV-XIX) i ioruba

Placa de Benín del segle XVII.

(segles XIV-XX). Hi ha un període de sis segles no documentats, durant els quals va tenir lloc l'expansió musulmana.

Cinc-cents anys abans de la nostra era, les planures del centre i el nord de Nigèria van ser ocupades pels habitants de Nok que van ser pioners en l'ús del ferro i que produïen escultures de terra cuita de gran bellesa, que van començar a ser apreciades pels estudiosos a partir del

1943 quan un miner va trobar un cap de terracota, que curiosament va emprar durant un temps com a espantaocells.

El 1938 es van trobar en tres tombes diverses peces d'art Igbo Ukwu de les quals encara s'ignora gairebé tot el context social que va propiciar-ne la realització. Però la seva extraordinària destresa indica que van heretar les tècniques d'uns artistes desconeguts anteriors al segle IX,

entre el final de Nok i les seves pròpies produccions. Existeix doncs, un gran buit d'informació històrica entre el període Nok i Igbo-Ukwu provocat per la insuficiència d'excavacions arqueològiques a Àfrica.

L'art d'Ifé descobert per Frobenius era un art cortesà que no desmereixia el realitzat per les monarquies europees. A Ife es van fabricar escultures en coure, llautó i terra cuita que representaven els reis i reines idealitzats. Amb un gran realisme les figures descriuen els tatuatges i ornaments de la monarquia que eren utilitzades en les cerimònies relacionades amb sacrificis d'animals o humans amb els quals creien que el destí de la ciutat els seria favorable.

Els europeus van arribar a Benín cap al 1485 i van trobar un regne d'una considerable prosperitat. Molt aviat es va establir un tràfic comercial entre Lisboa i Benín profitós per les dues bandes. Benín es va convertir en una potència econòmica i militar fins que, el 1897 la ciutat-estat va ser ocupada pels anglesos i el 1914 va ser incorporada la colònia de Nigèria. L'expedició punitiva del 1897 va proporcionar als anglesos un botí de 2.400 objectes de bronze, terra cuita i marfil. Quan els anglesos arriben a la ciutat troben les plaques de bronze, que en l'època d'esplendor acabada el segle XVIII cobrien els pilars del palau reial escenificant la vida dels reis amb nombrosos motius vegetals i animals, amuntegades en un magatzem amb altres obres. A més els caps representant els reis de l'última època eren de fusta en comptes de bronze.

Els ioruba veuen Ife com el seu lloc sagrat. Les seves ciutats —Oyo, Owo, Ijebu— es desenvolupen paral·lelament a Ife i Benín, una mica a la seva ombra. L'art ioruba, que arriba fins als nostres dies, té grans màscares, copes i delicats marfils que mostren en el seu refinament i bellesa la capacitat que els artistes van heretar dels seus avantpassats.

Després de la seva estada a Barcelona, l'exposició «Àfrica: màgia i poder. 2.500 anys d'art a Nigèria» es presentarà el 19 de gener a Madrid i el 15 d'abril a Sevilla.

Marta Puyol

ÀFRICA: MÀGIA I PODER. 2.500 ANYS D'ART A NIGÈRIA

Centre Cultural de la Fundació «la Caixa»
Passeig de Sant Joan, 108 - Barcelona

Clàssics del Cristianisme, Premi d'Honor Jaume I

BARCELONA.— La Fundació Jaume I ha atorgat els XXII Premis d'Honor Jaume I, que s'entreguen a persones i entitats que es distingeixen pel seu servei a la cultura catalana. En aquesta ocasió el Premi d'Honor Jaume I a entitats ha estat per a la col·lecció Clàssics del Cristianisme que va publicar el seu primer volum el 1988. Els premis van ser entregats a l'Ajuntament de Barcelona el dia 22 d'octubre, per l'alcalde de Barcelona, Joan Clos.

La col·lecció és dirigida des del principi per Sebastià Janeras i patrocinada per la Facultat de Teologia de Catalunya i la Fundació Enciclopèdia Catalana, a més de comptar amb el suport de la Conferència Episcopal Tarraconense. Quan els bisbes catalans, el mes de febrer passat van fer la visita *ad limina* al Papa, li van regalar tots els volums de la col·lecció, «com un record molt preuat del pensament de la civilització europea, es-

crit en llengua catalana», segons va afirmar el bisbe de Solsona, Antoni Deig, quan va pronunciar unes paraules per agrair el guardó.

La col·lecció engloba ja vuitanta-dos autors, dels quals s'han publicat, a més alguns dels seus escrits. Hi ha 22 autors, que són dels primers segles del cristianisme. Però també n'hi ha de més recents de gairebé tots els estats i nacions europees. Abundèn els autors italians i francesos,

amb deu i setze autors respectivament, set d'alemanys, cinc d'espanyols, quatre autors catalans i també un bon grup d'autors orientals. També s'han traduït autors ortodoxos i protestants, ja que la col·lecció té un caràcter ecumènic.

El 5 de novembre, al Palau Nacional de Montjuïc de Barcelona, la col·lecció Clàssics del Cristianisme rep la Creu de Sant Jordi atorgada per la Generalitat de Catalunya. (C.C.)

Les raons de l'existència humana

■ «L'univers de l'home» és obra d'Albert Colomer

BARCELONA.— La recerca per part de l'home de les raons de la seva existència és el tema central del llibre *L'univers de l'home*, d'Albert Colomer, publicat per l'Editorial Claret. Aquest treball va rebre el XVI Premi Serra Moret per a obres de civisme en la modalitat d'assaig concedit per la Direcció General d'Acció Cívica del Departament de Benestar Social de la Generalitat de Catalunya.

El llibre es va presentar el 21 d'octubre a la Sala Claret de la Ciutat Comtal. A l'acte hi va assistir, a més de l'autor, el vicepresident del Senat, Joan Rigol, i el director de l'Editorial Claret, Pere Codina. *L'univers de l'home* recull conceptes com la llibertat, l'amor, la igualtat, i els esforços de l'ésser humà per assolir aquests valors. L'autor estudia l'home en tota la seva transversalitat històrica, i analitza com aquest ha intentat trobar sentit a la seva existència.

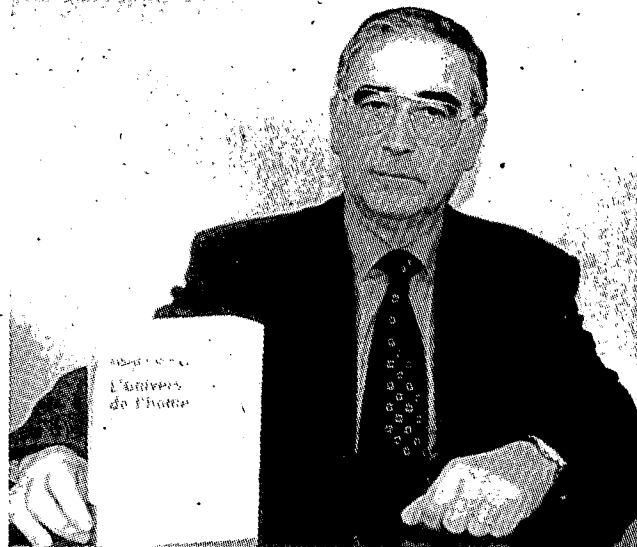
L'obra es presenta com una barreja de continguts conceptuals i de pensament,

però a la vegada és una crida cap a un posicionament ètic envers la vida. *L'univers de l'home* recorda que vivim en una societat plena de contradiccions, on l'home crea prototipus falsos per seguir. Aquest afany cec fa que l'ésser humà obli els veritables objectius de la seva existència. La societat actual tendeix cap a una globalització, que aboca l'home cap a un individualisme i una competitivitat que li fa perdre el sentit de la convivència humana.

Albert Colomer analitza l'home en tota la seva complexitat, i proposa una

sèrie de punts de reflexió. L'ésser humà és fill de la natura, però necessita transcendir-la. Aquesta necessitat és fruit de la presa de consciència de la pròpia condició mortal. Per transcendir la natura, l'home ha de ser lliure, practicant una llibertat basada en el coneixement de les pròpies limitacions i en l'afermament de les seves potencialitats. Un bon ús de la llibertat ha de passar per la relació amb la resta dels homes a través del diàleg.

En l'acte de presentació, Colomer va ressaltar que *L'univers de l'home* és fruit d'una reflexió sobre la figura de l'ésser humà, que ha assolit després de molts anys de relació amb la gent. Els eixos

Albert Colomer.

fonamentals del llibre, segons va dir l'autor, són l'amor i la llibertat. Albert Colomer també va incidir en la importància del diàleg entre les persones, que va comentar que s'ha de basar en la sinceritat. (G.R.)

Viatge pels santuaris gironins

GIRONA.— La presència de la Mare de Déu als santuaris de la diòcesi és abundant. El llibre *Maria als santuaris del bisbat de Girona*, d'Àngel Rodríguez i Vilagran, és un viatge per divuit santuaris del bisbat. A la presentació de l'obra hi van assistir el bisbe de Girona, Mons. Jaume Camprodon, i el delegat de la Pastoral de Turisme i Santuaris, Salvador Batalla.

Maria té un atractiu especial, i això es fa palès per la quantitat de santuaris que se li dediquen arreu. L'obra d'Àngel Rodríguez, que es va presentar el 15 d'octubre, recull la devoció a Maria en divuit santuaris del bisbat gironí i n'ofereix la ruta, els costums, la història, les tradicions i també la gastronomia. Les fotos, realitzades per Josep M. Melció, ocupen un espai destacat en gairebé cada una de les 268 pàgines del llibre.

A Àngel Rodríguez, la idea d'escriure aquesta obra li va venir del programa radiofònic que oferia a l'emissora del bisbat, en què s'incloïa un reportatge sobre santuaris marians de la diòcesi. El llibre l'ha editat la Delegació de Pastoral de Turisme i Santuaris del bisbat de Girona.

Els divuit santuaris a què es refereix l'obra són: el de la Mare de Déu del Mont; el dels Àngels; el de la Salut de Terrades; el de Fàtima; el de Salines; el de Rocacorba; el de Bell-ull; el del Vilar; el de la Misericòrdia; el de Farners; el d'Argimon; el del Tura; el dels Arcs; el de la Font de la Salut; el del Collell; el de la Font Santa; el de Santa Afra i el de Santa Maria de Finestres.

Segons s'explica en el llibre, el santuari no és una ermita qualsevol, sinó un indret en què hi ha una devoció a un sant o a la Mare de Déu com a mínim un cop l'any. Àngel Rodríguez confessa que té una afició als santuaris des de petit i creu que són un bon lloc evangelitzador per a la joventut ja que ofereixen tranquil·litat i un repòs espiritual que els joves no troben en una celebració eucarística.

Maria als santuaris del bisbat de Girona es pot trobar als santuaris, al bisbat de Girona i a les llibreries de les comarques gironines. És el primer volum d'aquestes característiques que es publica i l'autor hi ha treballat durant dos anys. (M.D.B.)

FILATÈLIA per Enric Graupera

Sor Françoise Perroton

Wallis et Futuna va dedicar el 1996 un segell a la primera dona missionera de França, sor Françoise Perroton, en què hi apareix la monja, un

mapa i una església. El 1850 sor Perroton va demanar anar a Oceania per contribuir en la tasca d'evangelització de l'Església.

Després de lluitar durant molt de temps, va aconseguir el seu propòsit. Va fundar la Congregació del Tercer Orde Regular de Maria. Sor Perroton està enterrada a Alo a l'illa de Futuna.

Premis
de
Civisme

Generalitat de Catalunya

XVII Premi Serra i Moret
per a obres i treballs sobre civisme
còmic/assaig/treball pedagògic/guio de curmetratge

XIII Premis Jaume Ciurana a l'actuació juvenil
natura/societat

IV Premi Civisme als mitjans de comunicació
ràdio/televisió/premsa

i

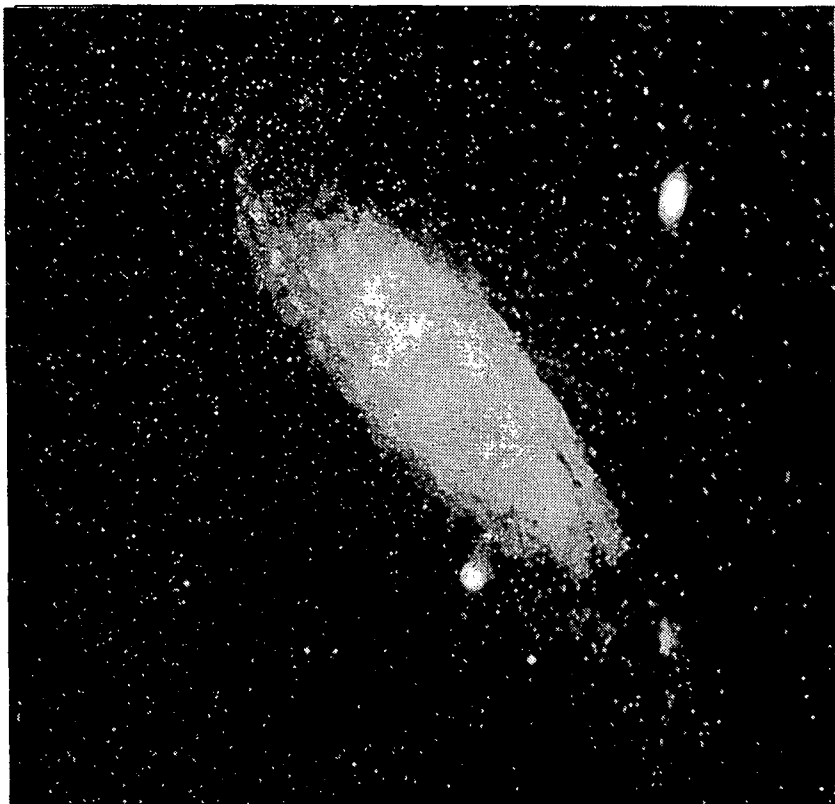
Per a més informació dirigiu-vos a la
Direcció General d'Acció Cívica del
Departament de Benestar Social o a
l'oficina de Benestar Social més propera
o truqueu al
900 300 500
o bé per internet a:
<http://www.gencat.es/benestar>

Termini de presentacions fins l'1 de febrer

Un forat negre en el cor de totes les galàxies

Actualment tothom ja sap de què es parla quan es diu «forat negre» parlant dels astres: una massa còsmica de matèria tan enormement compactada (d'una densitat de milions de tones per centímetre cúbic) que a causa de la seva monstruosa força gravitatòria, no deixa escapar res de la seva superfície, ni tan sols la llum, perquè la velocitat de fuga en un tal astre és superior als 300.000 km/s. Per això és *negre*. I també és *forat* perquè com un forat en un recipient engoleix el líquid que s'hi posa, també xucla tot el que se li acostia. La seva gravetat és tan brutal que fa que s'hi precipitin al damunt els gasos emesos per qualsevol estrella pròxima, bo i caient-hi en un remolí tan vertiginós que produeix una radiació intensíssima que és la que en delata l'existència ja que, és clar, els forats negres són invisibles.

A la nostra galàxia ja s'han detectat remolins d'aquest tipus que han proporcionat coneixement molt probable, per no dir segur del tot, de forats negres en alguns punts. Més encara, ja es dona per cert que al centre de la nostra galàxia hi ha un descomunal forat negre, d'una massa de milions de vegades el nostre Sol. I que a les galàxies semblants a la nostra, o sigui «actives», del tipus «espiral», amb turbulències ben marcades, sembla que també n'hi ha d'haver un. Però últimament el telescopi espacial «Hubble» ens ha donat una sorpresa: acaba de descobrir que al cor de la galàxia M32, que és una de les «tranquil·les», per ser de les «el·líptiques», també hi fa sentir els seus efectes gravitatoris un autèntic forat negre. Això no s'ho esperaven els astrònoms! Deu ser, doncs, que totes les galàxies, siguin del tipus que siguin, tenen al seu nucli un d'aquests astres?

La galàxia Andròmeda.

Actualitats científiques
Per Francesc Nicolau, professor de la Facultat Eclesiàstica de Filosofia de Catalunya.

L'electricitat i els homes que l'han investigada

1 La font d'energia més important d'avui dia

Després de la història del planeta Terra hem pensat que agradaria als nostres lectors conèixer un capítol d'una altra història força interessant: la de com l'home ha anat progressant en l'ús dels recursos que la natura li proporciona per al seu desenvolupament humà. Allò del Gènesi «Ompliu la terra i domineu-la; sotmeteu...» (Gen 1,28), s'ha anat realitzant al llarg dels segles i fins i tot s'ha accelerat avui dia. El capítol que hem triat d'aquesta història del progrés humà és el de la troballa i aplicacions successives de l'electricitat. Amb tan sols dos segles la vida dels éssers humans ha canviat gairebé substancialment, gràcies a aquesta energia que anomenem elèctrica i que és tan misteriosa. No cal dir com hem d'estar agraïts als homes que han fet possible aquest progrés gairebé miraculós. I com que la vida de la majoria d'ells és de debò admirable, i fins i tot alligadora, creiem que complirem amb un deute de gratitud si fem l'esforç de conèixer-la, per això n'explicarem el que en sabem.

Una energia que ha penetrat en la vida de tothom

Ara ja estem tan habituats a l'electricitat, amb tot el que comporta, que fins i tot ens costa d'imaginar com seria la nostra vida si el progrés de la tècnica no hagués trobat encara la manera d'aprofitar aquesta font d'energia. No tan sols la vida domèstica seria molt diferent sense llum elèctrica, ni ràdio, ni televisió, ni telèfon, ni nevera, ni planxa, ni forn de microones, ni cap dels altres electrodomèstics, com la màquina d'afaitar o la batidora (que això encara és fàcil d'imaginar) sinó també tota la vida social

quedaria trasbalsada, perquè la majoria d'indústries haurien de desaparèixer o actuar d'una altra manera, i ben segur que el nombre dels aturats es multiplicaria per un factor força elevat; per exemple, la indústria automobilística, que és de les que més obrers té al món, no existiria, ja que l'electricitat és imprescindible tant per al motoret d'arrencada i els llums, com també per al mateix motor del cotxe, perquè sense l'espurna a les bugies la benzina no hi faria la combustió. Sense electricitat no hi podria haver cotxes com hi ha ara. D'altra banda la intercomunicació entre les nacions es trobaria amb una pèrdua tan considerable que ja la mateixa solidaritat entre els humans es veuria seriosament perjudicada. En fi, la vida seria molt diferent, gairebé com la de dos segles endarrerit; costa d'imaginar quins progressos hauria pogut fer la humanitat sense els recursos de l'energia elèctrica.

L'electricitat serveix pràcticament per a tot el que sigui consum energètic. I és que s'ha trobat la manera de convertir-la en qualsevol classe d'energia que ens convingui: calorífica, mecànica, acústica, etc. Això ens sembla elemental i, certament, es pot dir que ho és, però no ho va descobrir pas de seguida la humanitat. Té el seu mèrit haver-ho sabut fer; i ha calgut el seu temps.

I què és l'electricitat?

Heus aquí una pregunta que no es pot respondre d'una manera plenament satisfactòria. El corrent elèctric és un flux d'unes partícules subatòmiques que anomenem electrons, i tots els fenòmens elèctrics que es fan servir en la indústria o la vida domèstica són causats pel moviment d'aquestes partícules. Això ho sap qualsevol estudiant. Però si se'ns pregunta com són els electrons i per quina causa són atrets per unes altres partícules que anomenem protons, 1.847 vegades més pesades que els electrons, que també exerceixen al seu voltant una acció molt misteriosa anomenada camp elèctric i que en el seu moviment originen un fenomen físic encara més misteriós que anome-

nem electromagnetisme —que es propaga fins i tot en el buit—, ens hem de limitar a dir que això és així perquè és un fet d'observació.

Els físics ens diuen que a la natura hi ha quatre menes de forces. Allò que és *força* només es pot dir pels seus efectes: perquè origina una atracció o repulsió. Les quatre forces naturals són les dues nuclears: forta i dèbil, que mantenen cohesionades les partícules que formen el nucli de l'àtom, i són d'abast curt; i les altres dues, d'abast infinit que són l'electromagnètica i la gravitatòria. Totes quatre són ben misterioses, és clar: què és el que hi ha en una partícula material que sigui capaç d'atreure o rebutjar-ne una altra? No es pot negar que l'explicació que ens donen els físics, que diuen que s'hi verifica un intercanvi de partícules (gluons, bosons W^+ , W^- i Z^0 , fotons i gravitons) és insatisfactòria del tot per a la nostra comprensió de l'assumpte. I concretament en el cas dels electrons, per què són capaços amb el seu moviment d'originar les ones electromagnètiques que a la velocitat de 300.000 km/s es difonen a l'espai propagant un doble camp elèctric i magnètic? La ciència física només ens pot explicar el que s'observa però no pas el que és en realitat.

Tot això que acabem de dir ho sabem ara, però no ho sabien pas els savis de l'antigor ni els primers que van constatar fenòmens elèctrics. Havien d'anar a les palpentes en les seves investigacions. Concretament no va ser fàcil trobar que el magnetisme, o acció d'un imant, tenia relació amb els fenòmens elèctrics, perquè efectivament són dos aspectes d'una mateixa realitat que és doble. Ja ho veurem més endavant.

Tampoc no podien sospitar els antics que els llamps que s'originen en les tempestes són fenòmens del mateix ordre que l'atracció o repulsió electrostàtica.

L'electricitat ens la dona la natura però encaminar-la fins a la utilitat que té ara ha estat ja obra humana, gràcies, és clar, a la intel·ligència que Déu ens ha donat. Això és el que mirarem d'explicar en aquesta nova sèrie d'articles.

El llibre de la setmana

¿Missioners interplanetaris?

Emilio Sandoz és un jesuïta porto-riqueny dels anys 2020, per tant, un home que potser viurà en el futur, però del qual ens parla avui la novel·lista d'Illinois, Mary D. Russell, en la seva obra de ficció.

Aquest home, conflictiu però obedient, ha estat garbellat per l'obediència jesuítica, i l'han fet anar d'una banda a l'altra dels quatre punts cardinals dels cinc continents. Però, un dia pensa que el globus terraqüi és petit, i s'embarca en una expedició que el portarà a anys llum per l'espai, fins a un planeta desconegut. Tota la informació que en té és que als seus possibles habitants els agrada la música, i que les melodies que misteriosament arriben fins a la Terra són una cosa diferent, estranya i seductora.

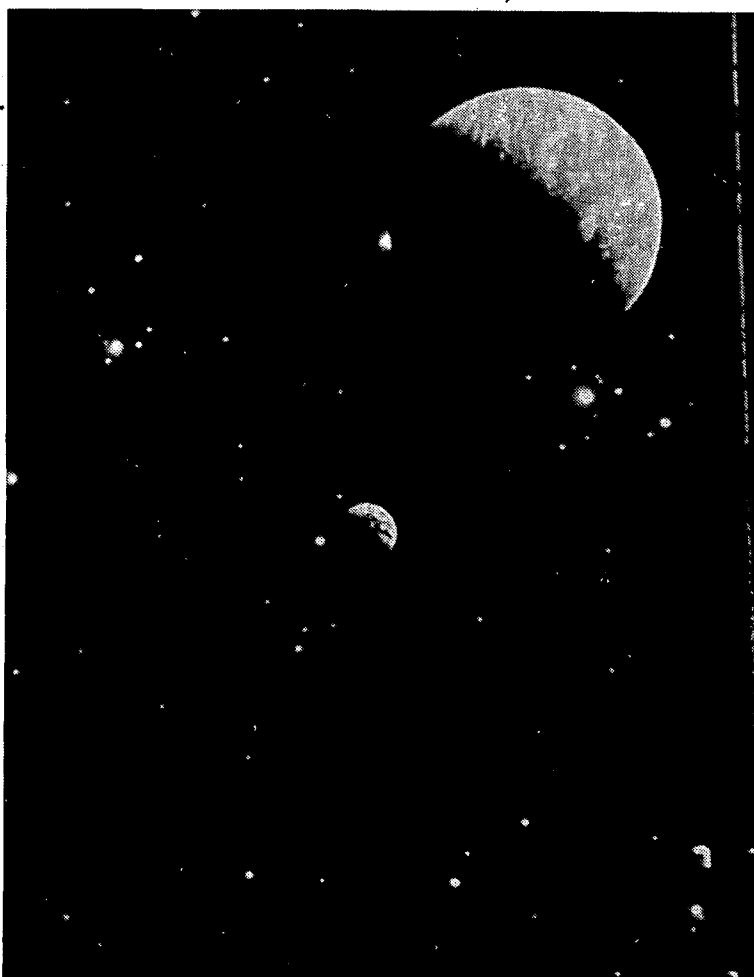
El resultat és una aventura que es podria anomenar missionera, i que intenta emular les que van emprendre molts jesuïtes companys seus a través dels segles.

La novel·la és lenta, interessant per als amants de les narracions de ciència-ficció, amb els ingredients típics d'una obra escrita als ambients acadèmics i literaris dels Estats Units. L'autora es recrea amb algunes ironies molt típiques del seu país, i introdueix els elements típics del feminisme, de l'esperit esportiu d'una parella de la tercera edat, i d'una obediència clerical que es manté, tant sí com no, tot i els inconvenients que comporta per al protagonista. El seu drama personal, no obstant, només s'insinua des del punt de vista aliè, i no acabem d'entendre què li passa, o què li va passar a Emilio Sandoz, durant la seva estada al planeta llunyà.

En tot cas, al marge de la incompreensible pobresa de la traducció, resulta una obra distreta, i deixa l'interrogant de si la seva autora és realment la professora universitària d'Illinois, o al seu darrere hi ha algun inspirador que coneix molt bé el món de la institució a la qual pertany el P. Emilio Sandoz.

Cristóbal Sàrrias

Mary D. RUSSELL,
Rakhat, la última misión
de la Compañía.
EMECE, Barcelona 1998,
444 pàg.

La sardana i la dansa

La sardana, avui

Es parla molt de l'evolució que faria falta a la sardana per actualitzar-la, tot i que aquests canvis no sempre són tan importants i necessaris com es pensa.

Actualment, la sardana, una dansa predicada com la dansa de la germanor, o sigui, sense cap discriminació ni cap distinció personal, esdevé una dansa fraccionada en dos àmbits: un, el de les colles, amb joventut, i que fa anelles a totes les places del país. I, al seu costat, les colles veteranes, lògicament formades per gent gran i que incrementen l'assistència als aplecs. I l'altre àmbit, el de la persona, o parella d'enamorats o família que van a les sardanes per ballar-les o simplement per veure-les.

L'assistència, almenys a Barcelona, minva considerablement, i perquè ningú no em titlli de pessimista em fonamento en, l'experiència de quatre anys com a cap de ballades de la barcelonina plaça de Sant Jaume. Les recaptacions eren bones, fins i tot, quan va néixer la cobla Jovenívola de Sabadell es va poder fer un donatiu d'ajuda a la novella cobla. Aquells anys, tot i que ja anunciaven un inici de decadència, eren bons temps comparats amb els d'avui.

La sardana, a part de perdre el seu sentit de germanor, perquè certes anelles ja acostumen a ballar al seu aire o conveniència i refusen els desconeguts, s'està convertint en una dansa majoritàriament per als que es preparen per formar part d'una colla, i per a gent gran. I del rebuig de certes anelles en tinc correspondència testimonial al meu programa de Catalunya Ràdio.

No obstant això, necessitem la sardana sense gaires canvis i ja s'insinuen camins per poder conservar-la. En aquest aspecte, jo sóc optimista però ja en parlarem la setmana que ve.

Josep Ventura

**Tu també tens
dret a estar
ben informat**

**subscriu-te
a**

CATALUNYA+ CRISTIANA

Puiggarí, 5
08014 Barcelona

Nom Adreça

D.P. Població Província Tel

Em subscric a "CATALUNYA CRISTIANA" català/castellà per l'import: ☐ anual (52 números) de 11.180 ptes.
☐ semestral (26 números) de 5.590 ptes.

El pagament de la subscripció el faré mitjançant:

☐ domiciliació bancària (en aquest cas emplenar l'ordre de domiciliació)

☐ xec nominatiu que adjunto

☐ transferència al CC del setmanari

2 1 0 0
Entitat

3 0 1 3
Oficina

2 0
DC

2 2 0 0 3 9 1 7 4 1
Compte

ORDRE DE DOMICILIACIÓ

Senyors,

Els prego que, a partir d'ara i fins a nou avís, paguin els rebuts que els presentarà FUNDACIÓ CATALUNYA CRISTIANA per la meua subscripció a "CATALUNYA CRISTIANA" amb càrrec al meu compte corrent/llibreta

Entitat

Oficina

DC

Compte

Data

Signatura del titular del compte/llibreta

Llibres

El paper de l'Església als mitjans de comunicació

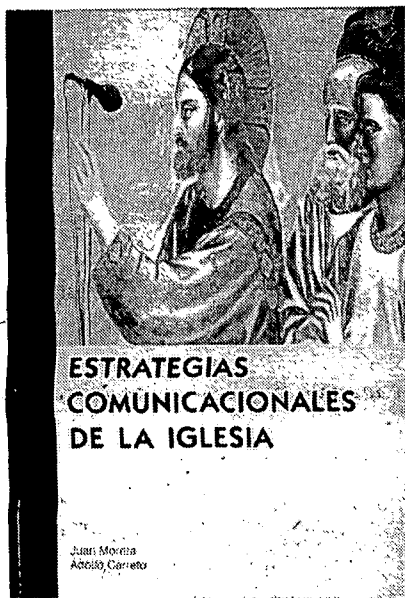
En aquest llibre, Juan Morera, prevere i periodista, i Adolfo Carreto, periodista, analitzen la presència i el paper de l'Església en els mitjans de comunicació. El treball té com a objectius principals que la jerarquia eclesiàstica reflexioni sobre el tema i pensi com pot fer arribar el seu missatge d'una manera més efectiva a través dels *mass media*.

El document està dividit en tres apartats: fenomenologia comunicacional, lectura de la Bíblia en clau comunicacional i aproximació a una proposta. Els dos autors exposen idees molt interessants com la possessió per part de l'Església de mitjans de comunicació propis. Morera i Carreto es mostren favorables a aquesta iniciativa tot i que afirmen que només s'hauria de donar en «zones i moments en què li sigui impossible —a l'Església— accedir directament als mitjans existents a la societat».

Un dels capítols més interessants és el que analitza el Llibre Sagrat com a transmissor i comunicador. Els autors inicien aquest apartat amb una frase molt contundent: «No hi ha al món un mitjà imprès més gran que el conjunt i resum de petits llibres titulat la Bíblia.»

Estrategias comunicacionales de la Iglesia proposa nous punts de vista i noves teories sobre el tema exposat. Un dels autors, Juan Morera, reconeix que el treball «pot qualificar-se d'agosarat o indiscret tot i que no té cap altra aspiració que l'Església, en les seves capes més altes, es plantegi seriosament el tema i estableixi unes pautes professionals respectuoses amb els mitjans i obtingui el major benefici possible en el camp específic d'evangelitzar i fer pastoral a través dels mitjans». (C.C.)

◀ Juan Morera y Adolfo Carreto, *Estrategias comunicacionales de la Iglesia*. A.bis, Barcelona 1998, 159 pàg.

El perfil de la dona

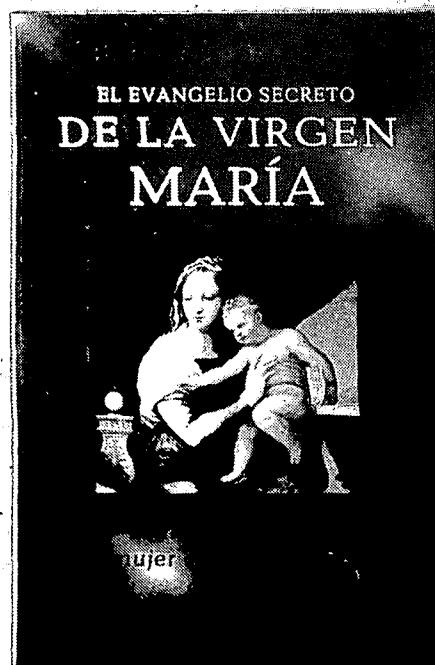
Massa sovint el creient observa que la transcendental tasca de la Mare de Déu ha estat eclipsada per la figura i obra del seu fill. Tot i que és venerada per milions de fidels, la gran majoria desconeix les experiències, contrarietats i obstacles que ella va haver de patir per dur a terme la missió de ser, alhora, mare, guia, educadora i fidel deixeble de Jesús.

Es més endavant, a partir del testimoni de sant Joan —que va tenir cura d'ella en els darrers anys de la seva vida—, quan vam descobrir el perfil d'una dona valerosa, agosarada i bondadosa que va estimar molt i va patir, sense perdre la fe ni l'esperança, la prova més dura que una mare pot suportar: veure morir el seu fill.

En aquest llibre el lector trobarà el dia a dia d'una dona amb un destí excepcional. Narrat en primera persona, com si fos un diari, Santiago Martín s'estén per narrar la vida de Maria des dels quinze anys, completant la narració amb detalls de l'època i del país.

L'autor, Santiago Martín, va néixer a Madrid el 1954. És sacerdot catòlic, llicenciat en Periodisme, Biologia i Teologia Moral. És cap de la secció de religió del diari ABC i director del programa de TVE Testimonio. Autor d'una desena de llibres d'espiritualitat, és també fundador d'una associació catòlica, els Franciscans de Maria, dedicada al treball voluntari amb tot tipus de marginats i que ja està present en sis països. (C.C.)

▶ Santiago Martín, *El evangelio secreto de la Virgen María*. Editorial Planeta, Barcelona 1997, 265 pàg.

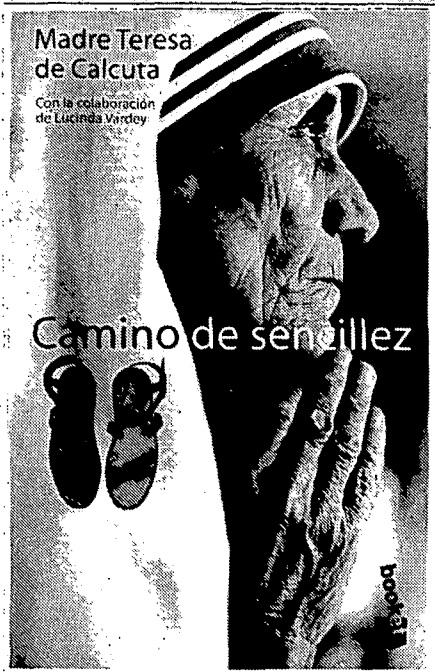
L'imperi de l'amor

La mare Teresa va néixer a Skopje, aleshores Albània, el 1910. El 1928 va viatjar a l'abadia de Loreto, Rathfarnham (Dublín), i d'allí va marxar a l'Índia, on va començar el seu noviciat. Va ensenyar geografia a l'escola secundària de St. Mary, a Calcuta des de 1929 fins a 1948 abans d'arribar a interessar-se, particularment, per la gent més pobre. Va crear la seva pròpia congregació, les Missioneres de la Caritat, el 1950. Després de la seva mort, les seves paraules i la seva obra són el llegat d'una dona exemplar.

«Tots hem estat creats per a coses més elevades: estimar i ser estimats. Les obres de l'amor són un mitjà per acostar-se més a Déu. Els no estimats, els rebutjats i els abandonats es transformen en deixalles per a la societat; per això hem de fer que tothom se senti estimat.»

Anant contra corrent, va bastir a l'Índia un imperi de solidaritat i va acollir els més desamparats, amb un únic lema: amor. En aquest llibre, amb les introduccions de Lucinda Vardey i John Cairns, trobarem la llavor del que ella va fer fructificar. El missatge que no ens hem de rendir perquè Déu està amb els qui estimen i els que es donen als altres. (C.C.)

◀ Madre Teresa de Calcuta, *Camino de sencillez*. Editorial Planeta, Barcelona 1997, 212 pàg.

Paraules que han marcat la història

José-Guillermo Arróniz recull en aquest document 7.350 citacions —en alguns casos textos breus— cèlebres pel seu contingut o pel renom de la persona que les va dir o a la qual han estat atribuïdes. La major part de les frases recopilades provenen d'autors i personatges del món occidental i són una àmplia mostra de prop de trenta segles de cultura i pensament. El lector comprovarà que les preocupacions i opinions sobre un mateix tema recorren la història del període de temps esmentat presentant una afinitat que fins i tot pot arribar a sorprendre.

Les cites estan classificades per conceptes temàtics, fet que facilita al lector localitzar amb rapidesa una frase sobre un tema concret. Al final hi ha un índex onomàstic amb una breu explicació biogràfica de cadascun dels autors que hi apareixen, en què se'n pot trobar informació com la data de naixement i mort, la professió o la nacionalitat. És un llibre molt complet i que pot ser d'una gran utilitat. (C.C.)

▶ José-Guillermo Arróniz Hidalgo, *Diccionario de citaciones i frases de renom*. Editorial Claret, Barcelona 1997, 480 pàg.

TELEVISIÓ

Diumenge 8

08.45 *Tiempo de crear*

Programa religiós protestant setmanal.

09.30 *Pueblo de Dios*10.00 *Últimas preguntas*

«Lolo, testigo desde el dolor». Manuel Lozano Garrido «Lolo», periodista i escriptor, invàlid, cec i ple d'aquesta vida interior que transmetia no tan sols als seus paisans de Linares, sinó a tothom.

10.25 *Testimonio*

Meditació sobre un tema religiós catòlic.

10.30 *Santa Missa*

Amb la participació de la Coràl Canticorum de Barcelona (Barcelonès, arquebisbat de Barcelona), sota la direcció de Constantí Sotelo. (Director i celebrant habitual: Mn. Manuel Valls i Serra; coordinador: Jaume Planas i Pahissa.)

11.15 *Esglésies de Catalunya*

Dilluns 9

17.15 *Pueblo de Dios*

Dissabte 7

09.10 *Signes dels Temps*

El programa tractarà diversos temes i comptarà amb les habituals col·laboracions.

(Dirigit per Oriol Llop i presentat per Teresa Pou.)

Signes dels Temps repeteix l'emissió el diumenge, a les 12.00 h, pel Canal TVC Internacional (Astra); i el diumenge, a les 2.00 h, pel Canal 33.

Divendres 6

20.30 *Creure avui*

«Diguem sí a la vida». Diàleg amb el teòleg salesià Josep Mascaró. (Dirigit per Ramon Safont-Tria.)

Dilluns 9

20.30 *Creure avui*

(repetició del programa emès divendres.)

Cada dijous

21.40 *Paraula i vida*

Glosses setmanals de Mons. Lluís Martínez Sistach.

Cada divendres

13.40 *Paraula i vida* (repetició del programa emès dijous)

CTV (Centre Televisiu Vaticà)

Retransmissió via satèl·lit Canal Digital - Hot Bird 2 - 13° Est - Trasponder 54 - Freqüència 11804 Mhz - Cod. MPEG

RÀDIO

De dilluns a dissabte:

—de 9.00 a 21.00 *Radiofórmula musical*:

Amb informació cada quart d'hora (general, d'Església i solidaritat, de serveis, de cultura, esportiva...).

Comentari de l'Evangeli a les 7.30 i a les 15.30.

Cada dia:

—de 2.05 a 6.00 *Selecció de música instrumental*—de 2.00 a 2.10 *Espurna d'Alba*, *Dietari de música i músics* i *Comentari de l'Evangeli*.

Dilluns

8.00-9.00 *El Primer Cafè* (informació i tertúlia)
 21.00-21.15 *Els contes de la Fada Vetakika*
 21.30-22.00 *Cinc Cèntims* (espai d'informació econòmica)
 22.00-23.00 *Nit d'Estels* (magazín d'Església i solidaritat)
 23.00-00.00 *Galàxia Esport* (magazín esportiu)
 00.00-2.00 *La gran diferència* (selecció musical de gran qualitat)

Dimarts

8.00-9.00 *El Primer Cafè* (informació i tertúlia)
 21.00-21.15 *Els contes de la Fada Vetakika*
 21.30-22.00 *Cinc Cèntims* (espai d'informació econòmica)
 22.00-23.00 *Nit d'Estels* (magazín d'Església i solidaritat)
 23.00-00.00 *L'excusa* (tertúlia intergeneracional)
 00.00-2.00 *La gran diferència* (selecció musical de gran qualitat)

Dimecres

8.00-9.00 *El Primer Cafè* (informació i tertúlia)
 21.00-21.15 *Els contes de la Fada Vetakika*
 21.30-22.00 *Cinc Cèntims* (espai d'informació econòmica)
 22.00-23.00 *Nit d'Estels* (magazín d'Església i solidaritat)
 23.00-00.00 *El sopar* (conversa de sobretaula amb un personatge)
 00.00-2.00 *La gran diferència* (selecció musical de gran qualitat)

Dijous

8.00-9.00 *El Primer Cafè* (informació i tertúlia)
 21.00-21.15 *Els contes de la Fada Vetakika*
 21.30-22.00 *Cinc Cèntims* (espai d'informació econòmica)
 22.00-23.00 *Nit d'Estels* (magazín d'Església i solidaritat)
 23.00-00.00 *En família* (debats familiar)
 00.00-2.00 *La gran diferència* (selecció musical de gran qualitat)

Divendres

8.00-9.00 *El Primer Cafè* (informació i tertúlia)
 21.00-21.15 *Els contes de la Fada Vetakika*
 21.15-22.00 *On tu em diguis* (cultura i tradicions)
 22.00-23.00 *Nit d'Estels* (magazine d'Església i solidaritat)
 23.00-00.00 *Amb llum pròpia* (entrevista en profunditat)
 00.00-2.00 *La gran diferència* (selecció musical de gran qualitat)

Dissabte

21.00-21.30 *Des de Nashville* (música country)
 21.30-22.00 *Pentagrama de quatre* (música en català)
 22.00-23.00 *Magazine musical*
 23.00-00.00 *Panorama de cinema* (actualitat i comentari)
 00.00-00.30 *Diccionari de cinema*
 00.30-1.00 *Fila 7* (musicals de teatre)
 1.00-1.30 *Cova de Jazz* (jazz)
 1.30-2.00 *De nou n'nou* (noves músiques)

Diumenge

9.00-10.00 *Tot sardana*
 18.45-20.00 *Eucaristia*
 21.00-21.30 *La pròrroga* (informació esportiva)
 21.30-22.00 *Bojos per la ciència* (debats científics)
 22.00-23.00 *Noms de la música* (música clàssica)
 23.00-00.00 *Temps de paraula* (entendre la Bíblia)
 00.00-2.00 *A cel obert*

De dilluns a divendres:

06.00-08.00 *Ràdio Fórmula*
 08.00-09.00 *El Primer Cafè*
 09.00-09.15 *Informatiu matí*
 09.00-14.00 *Ràdio Fórmula*
 14.00-14.15 *Informatiu migdia*
 14.15-20.00 *Ràdio Fórmula*
 20.00-20.15 *Informatiu vespre*
 20.15-21.00 *Ràdio Fórmula*
 21.00-21.30 *Parèntesi* (conté l'espai *La fada Vetakika*)
 00.30-02.00 *La gran diferència*

12.00, 16.00, 18.00 *Punts informatius*
 9.15, 13.15, 17.15, 19.15 *Temps i circulació*
 9.45 *Agenda*
 12.45 *Recomanació turística*

Cada dia:

02.00-02.10 *Espurna d'Alba*
Dietari de música i músics
Comentari de l'Evangeli
 02.10-06.00 *Música instrumental*

Dilluns

21.30-22.00 *Una setmana més* (repetició)
 22.00-23.00 *Nit d'Estels*
 23.00-00.00 *Galàxia Esport*
 00.00-00.30 *Tercer Mil·lenni*

Dimarts

21.30-22.00 *El tresor de la història*
 22.00-23.00 *Nit d'Estels*
 23.00-00.00 *L'excusa*
 00.00-00.30 *Tercer Mil·lenni*

Dimecres

21.30-22.00 *Estels sobre el Principat*
 22.00-23.00 *Nit d'Estels*
 23.00-00.00 *El sopar*
 00.00-00.30 *Tercer Mil·lenni*

Dijous

21.30-22.00 *La taula de l'Evangeli*
 22.00-23.00 *Nit d'Estels*
 23.00-00.00 *En família*
 00.00-00.30 *Tercer Mil·lenni*

Divendres

21.15-22.00 *Senda sonora*
 22.00-23.00 *Nit d'Estels*
 23.00-00.00 *Amb llum pròpia*
 00.00-00.30 *Tercer Mil·lenni*

Dissabte

06.00-09.15 *Ràdio Fórmula*
 09.15-10.00 *Senda sonora* (repetició)
 10.00-12.00 *Ràdio Fórmula*
 12.00-12.30 *Una setmana més*
 12.30-13.00 *Diàlegs amb Joan Martí*
 13.00-21.00 *Ràdio Fórmula*
 21.00-21.30 *Estels sobre el Principat*
 21.30-22.00 *Pentagrama de quatre*
 22.00-23.00 *Magazine musical*
 23.00-00.00 *Panorama de cinema*
 00.00-00.30 *Diccionari de cinema*
 00.30-01.00 *Fila 7*
 01.00-01.30 *Cova de Jazz*
 01.30-02.00 *De nou en nou*

Diumenge

06.00-08.30 *Ràdio Fórmula*
 08.30-09.00 *La taula de l'Evangeli*
 09.00-10.00 *Tot sardana*
 10.00-18.00 *Ràdio Fórmula*
 18.00-18.30 *El tresor de la història*
 18.45-20.00 *Eucaristia*
 20.00-21.00 *Ràdio Fórmula*
 21.00-21.30 *La pròrroga*
 21.30-22.00 *Bojos per la ciència*
 22.00-23.00 *Noms de la música*
 23.00-00.00 *Temps de paraula*
 00.00-02.00 *A cel obert*

RÀDIO VATICANO (OM 1.530, entre d'altres) - Cada dia a les 20.40h *Rosari*: en llatí des del Vaticà. A les 22.10h *Noticiari*.

PRODUCCIÓ AL BISBAT DE BARCELONA

CATALUNYA MÚSICA (FM 101.5) - Diumenge, a les 9.15h *Música religiosa*. 11.00h: Retransmissió en directe de la missa conventual des del monestir de Montserrat.

CATALUNYA RÀDIO (Barcelona: FM 102.8) - Diumenge a les 07.30h *Paraules de vida* (director: Oriol Llop).

COPE/RÀDIO MIRAMAR (OM 783) - De dilluns a divendres, a les 5.58h *Reflexión matinal*. Cada dia, a les 12.00h *Angelus*. De diumenge a divendres, a les 15.00h *El espejo*. De dilluns a dijous, a les 15.30h *Los decanos*. De dilluns a divendres, a les 14.30 i 19.00h *Linea Cope*. Dissabtes, a les 7.20h *Santorat*. Diumenges, a les 7.20h *Guía dominical*. 9.00h *Santa Misa*. 9.45h *Informativo diocesano*. 10.00h *Iglesia noticia*. 14.30h *Letra y música*. 22.00h *La linterna de la Iglesia*.

RÀDIO 1 (RNE, OM 738; Barcelona: FM 88.3) - Diumenge a les 08.15h: *La Misa de España* (des de Madrid).

RÀDIO ESPAÑA CATALUNYA (FM 94.9) - Dissabtes i diumenges, de 7.00 a 8.30h, *Los jóvenes hablan de Dios*: programa religiós que inclou el Sant Rosari, l'Evangeli comentat, testimonis, entrevistes i actualitat.

RÀDIO BARCELONA (OM 666) - Diumenge - De 22.05 a 23.00h. *Objectiu, l'home*: programa de valors humans. El cas de la setmana; un espai per a la solidaritat; entrevista amb Mn. Josep Font, professor de la Facultat de Teologia Espiritual, cofundador de Novahumanitas i responsable de la Casa d'Espiritualitat del Sant Crist de Balaguer; suggeriments per viure millor la vida i la «Carta Dominical» de l'arquebisbe de Barcelona, Ricard Maria Carles (edita i presenta: J.M. Alimbau).

ONDA RAMBLA CATALUNYA - Diumenge a les 8.10h: *Cartes Dominicals* (FM Barcelona 89.8; Girona 89.9; Tarragona 91.0; Igualada 92.2; Lleida 100.2).

RÀDIO 5 (RNE/Catalunya, OM 1.503) - Divendres a les 17.38h: *Fets i criteris*.

RÀDIO Cerdanyola (FM 92.4) - Dijous a les 10.30h *Moments de vida*: programa cultural religiós; director: Josep Àngel Saiz.

Ràdio Desvern

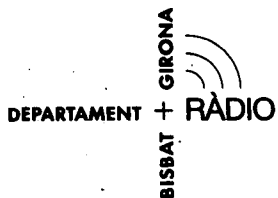
RÀDIO DESVERN (FM 98.1) - Dimecres a les 20.05h *Veus de la Parròquia*: programa d'informació i formació religiosa i humana.

RÀDIO MOLINS DE REI (FM 91.2) - Dijous a les 19.00h *Obrim camins*: programa de valors humans i cristians (director: Joan-Pere Pulido). (El programa es repeteix el diumenge al matí).

RÀDIO RUBÍ (FM 96.0) - Diumenge a les 09.00h *Presència cristiana*: programa realitzat entre la comunitat catòlica i evangèlica (responsable: Isidre Rubio).

PRODUCCIÓ AL BISBAT DE GIRONA

(Programes que edita el Departament de ràdio del bisbat de Girona)

EL CAFÉ INTERNACIONAL: programa setmanal de 30 minuts de durada que recull els grans artistes i grups de música melòdica i lleugera.

ESGLÉSIA VIVA: programa setmanal de 30 minuts de durada amb reportatges i entrevistes d'actualitat cristiana, social i humana. Té les seccions: *La Paraula del Bisbe*; *Costumari cristià*; *Dels joves per als joves*; *Notícies i El significat de l'Evangeli*. També, cada mes, hi ha una crítica cinematogràfica. Presenta: Àngel Rodríguez.

L'emeten **Cope Figueres AM** (1269 AM) diumenge 9.45h. **Cope Costa Brava** (90.3 FM) diumenge 9.45h. **Nova Ràdio Lloret** (90.2 FM) dissabte 8.00h. **Ona Jove Riudellots** (104.0 FM) dissabte 20.00h. **Onda Rambla Girona** (89.9 FM) dijous 14.10h. **Ràdio Arenys de Mar** (91.2 FM) diumenge 9.30h. **Ràdio Arenys de Munt** (107.0 FM) diumenge 10.00h. **Ràdio Banyoles** (107.3 FM) diumenge 10.00h. **Ràdio Besalú** (107.8 FM) diumenge 11.00h. **Ràdio Canet de Mar** (107.6 FM) diumenge 9.30h. **Ràdio Castelló** (107.5 FM) divendres 19.30h. **Ràdio L'Escala** (107.6 FM) divendres 13.30h. **Ràdio La Vall (Les Preses)** (107.6 FM) diumenge 9.05h. **Ràdio Les Planes** (107.7 FM) diumenge 9.30h. **Ràdio Palafrugell** (107.8 FM) diumenge 8.30h. **Ràdio Pineda de Mar** (106.0 FM) diumenge 14.00h. **Ràdio Salt** (97.7 FM) dissabte 9.30h. **Ràdio Shalom de Palau** (107.9 FM) diumenge 10.30h. **Ràdio Sant Joan Les Fonts** (107.0 FM) diumenge 18.30h. **Ràdio Santa Coloma** (91.6 FM) diumenge 9.00h. **Top Gironès (Cassà)** (92.2 FM) dissabte 19.30h. **Ràdio Sant Joan de Mollet**. **Ràdio Vilafant** (107.3 FM) diumenge 9.30h.

LA PARAULA DEL BISBE: microespai de 5 minuts de durada presentat pel bisbe de Girona, Mn. Jaume Camprodon i Rovira. L'emeten **Ona Girona** (95.1 FM) diumenge 8.55h. **Ràdio Olot** (98.1 FM) diumenge 8.45h.

També s'inclou en els programes parroquials locals de **Llagostera Ràdio** (105.7 FM) *La veu de la parròquia* diumenge 10.00h. **R.Dos.84 Hostalric** (105.8 FM) *Antena familiar* dissabte 14.00h. **Ràdio Tordera** (107.1 FM) *La veu de la parròquia* dissabte 9.05h.

Retransmissió en directe de la Missa dominical. L'emeten **Catalunya Música (Girona)** (96.7 FM)

diumenge 11.00h. **Catalunya Música (Maresme)** (101.5 FM i 96.4 FM) diumenge 11.00h. **Cope Figueres AM** (1269 AM) diumenge 9.00h. **Cope Costa Brava** (90.3 FM) diumenge 9.00h. **Ona Jove Riudellots** (104.0 FM) dissabte 20.30h. **Ràdio Arenys de Mar** (91.2 FM) diumenge 10.00h. **Ràdio Les Planes** (107.7 FM) diumenge 11.00h. **Ràdio Olot** (98.1 FM) diumenge 9.00h. **Ràdio Shalom de Palau** (107.9 FM) diumenge 11.00h. **Ràdio 1 de RNE (Girona)** (738 AM i 93.3 FM) diumenge 8.15h. **Ràdio 1 de RNE (Maresme)** (738 AM i 88.3 FM) diumenge 8.15h. **Top Gironès (Cassà)** (92.2 FM) dissabte 20.00h.

PRODUCCIÓ AL BISBAT DE LLEIDA

RÀDIO POPULAR DE LLEIDA (OM 1.224) - Dissabte a les 13.40h *Iglesia es noticia*: entrevista de caràcter humanístic-religiós i paraules del bisbe, Malla, de Lleida.

PRODUCCIÓ AL BISBAT DE SOLSONA

RÀDIO MUNICIPAL DE BELLPUIG (FM 107.3) - Dissabte a les 14.00h i diumenge a les 12.00h *Temps Obert*: inclou la «conversa setmanal» del bisbe de Solsona, Mons. Antoni Deig.

RÀDIO LA VEU DE NAVÀS (FM 107.9) - Diumenge a les 10.00h *Església viva*: amb la «conversa setmanal» del bisbe de Solsona, Mons. Antoni Deig.

RÀDIO PUIG-REIG (FM 107.3) - Diumenge a les 09.30: *Conversa setmanal* del bisbe Deig, de Solsona.

RÀDIO LA VEU DE TÀRREGA (FM 107.5) - Dissabte a les 09.00h *Magacín*: amb la «conversa setmanal» del bisbe de Solsona, Mons. Antoni Deig.

PRODUCCIÓ AL BISBAT DE TARRAGONA

Emissions d'una hora:

EL MIRALL: programa de comentaris, notícies i entrevistes. Inclou *Paraula i Vida*.

L'emeten **Cadena Cope Reus** (1.143 OM) divendres 15.00h.

ESGLÉSIA VIVA: programa de comentaris, notícies i entrevistes. Inclou *Paraula i Vida*.

L'emeten **Tarragona Ràdio** (102.6 FM) dissabte 9.00h. **Ràdio Sant Pere i Sant Pau** (101.0 FM) dissabte 9.00h.

Emissions de 15 minuts:

ESGLÉSIA VIVA: programa de comentaris, notícies i l'espai *Les lectures d'aquest diumenge*.

L'emeten **Cadena Cope Reus** (1.143 OM) diumenge 9.45h. **Cadena Cope Tarragona** (93.5 FM) diumenge 9.45h. **Ràdio Falset** (107.6 FM) diumenge 12.45h. **Calafell Ràdio** (107.7 FM) diumenge 9.30h.

Emissions de 5 minuts:

PARAULA I VIDA: glosses setmanals de Mons. Lluís Martínez Sistach.

L'emeten **RNE Tarragona** (88.8 FM) divendres 16.10h. **RNE Tarragona** (855 OM) divendres 16.10h.

Ràdio Reus-SER (1.026 OM) diumenge 15.15h. **Ràdio SER Tarragona** (96.2 FM) diumenge 15.15h.

Ràdio Móra d'Ebre-SER (87.6 FM) diumenge 15.15h. **Ràdio Ebre-SER** (101.9 FM) diumenge 15.15h.

Ràdio Valls (103.2 FM) diumenge 9.03h. **Calafell Ràdio** (107.7 FM) diumenge 9.45h. **Ràdio Cambrils** (90.0 FM) dissabte 10.30h. **Ràdio El Morell** (98.3 FM) dilluns 21.00h. **Ràdio La Canonja** (102.3 FM)

divendres entre les 20.00 i les 22.00h. **RTV La Selva** (105.8 FM) dissabte 9.45h. **Ràdio La Vilella Alta** (107.3 FM) dissabte 12.00h i diumenge 13.00h. **Ràdio Montblanc** (107.0 FM) diumenge 11.00h. **Ràdio Santa Coloma de Queralt** (107.5 FM) dissabte entre les 13.00 i les 14.00h. **Ràdio Sant Pere i Sant Pau** (101.0 FM) diumenge 14.00h. **Punt 6 Ràdio Reus** (104.0 FM) divendres entre les 21.00 i les 22.00h.

Onda Rambla Tarragona (91.0 FM) divendres 13.10h. **Onda Cero Reus** (95.3 FM) dissabte 8.00h.

PRODUCCIÓ AL BISBAT DE TORTOSA

PARAULES DE VIDA: pel bisbe de Tortosa, Mons. Xavier Salinas. L'emeten: **Ràdio Batea**, **Ràdio Flix**, **Cadena SER**, **Ràdio Joventut**, **Ràdio Els Ports**, **Ràdio Ràpita**, **Ràdio Ebre-SER**, **Ràdio Nueva**, **Ràdio Delta**, **Ràdio Gandesa**, **Ràdio Hospitalet**, **Cadena SER**, **Onda Cero Ràdio**, **Ràdio Ulldecona**.

RÀDIO BATEA (FM 107.1) - Dissabte a les 11.00h *La veu de la parròquia*: inclou temes d'actualitat, notícies, «Els amics de Jesús», un comentari de cara al Jubileu de l'any 2000, l'Evangeli del diumenge, etc.

RÀDIO ULLDECONA (FM 95.0) - Diumenge de 9.05 a 9.30h *Amb la força de l'amor*.

PRODUCCIÓ AL BISBAT D'URGELL

RÀDIO PRINCIPAT (FM 105.0). (programació en la pàgina anterior.)

RÀDIO ANDORRA (FM 91.1-94.2) - Diumenge a les 08.45h: *Déu vos guard!* Santoral, reflexió i agenda. Diumenges i festius a les 09.00h: Santa Missa.

Als nostres lectors

El setmanari publicarà la informació que ens feu arribar sobre les diferents emissions religioses de ràdio i televisió de la vostra població.

Adreceu-vos a Rosa Peraire

Tel. 934 905 988 - Fax: 934 902 035

NOVEMBRE ÉS EL MES CONSAGRAT A LES ÀNIMES DEL PURGATORI

Internet

• **ARQUEBISBAT DE BARCELONA.**— Tot teclejant www.arquebisbatbcn.es arribareu a la pàgina de l'arquebisbat de Barcelona on hi trobareu el *Full Dominical* i el *Butlletí de l'arquebisbat*, a més d'informació de *Catalunya Cristiana* i Ràdio Estel.

• **PER LA CONSERVACIÓ DELS GORIL·LES DE MUNTANYA.**— Dian Fossey va inspirar, per la seva obra i arran de la seva mort, la pel·lícula *Gorilas en la niebla*. En ella s'explica la seva dedicació a la conservació dels goril·les de muntanya del centre d'Àfrica que estan en perill d'extinció. A ella la van matar perquè impedia la caça furtiva. Ara, la Dian Fossey Gorilla Fund vol continuar la seva obra de divulgació a favor d'aquests primats i per això ha obert la web www.gorillafund.org per tal de fer arribar el seu missatge arreu del món.

• **VISITAR SALAMANCA.**— A la web www.palaciocongresos.com es pot visitar el Palau de Congressos de Castella i Lleó i, a més a més, es pot fer una visita pels llocs

més emblemàtics de la ciutat de Salamanca. Tota una ruta sense moure'ns de casa.

Barcelona

• **VINE A CANTAR AMB MN. SOLER.**— Els dies 17 i 24 de novembre i 1 de desembre, Mn. Josep Soler donarà a conèixer els seus cants d'Advent i Nadal. L'entrada és oberta a tothom i s'obsequiarà una carpeta amb dotze cançons als assistents. Entrada lliure. L'acte se celebrarà a la nova Sala Claret, c/ Nàpols, 346 Barcelona. Per a més informació i confirmació d'assistència: Srta. Magda, tel. 934 905 988.

• **L'EDITORIAL STJ PRESENTA EL SEU NOU LLIBRE.**— El 10 de novembre, a les 19.30, es farà la presentació del llibre *Palabras para momentos difíciles*, del P. Josep M. Alimbau. L'acte és obert a tothom i es farà a la nova Sala Claret, c/ Nàpols, 346 - Barcelona.

• **ASSOCIACIÓ D'AMICS DE L'ORGUE DE SITGES.**— El 13 de novembre, a les 19.30, a la biblioteca Santiago Rusiñol «Els 300 anys de l'Orgue barroc de Sitges», conferència a càrrec de Vinyet Panyella i Balcells. A continuació i fins al 12 de desembre, inauguració de l'exposició de llibres de l'associació sota la temàtica «Llibres d'orgues, orgueners i organistes». Horari de visita: matins, de dimecres a dissabte, de 10.00 a 14.00 h; tardes, de dilluns a divendres de 16.00 a

20.00 h. El 14 de novembre, a les 19.30, a l'Església parroquial, missa gregoriana. Al llarg de la celebració el Grup de Cant Gregorià de la parròquia de Santa Maria de Badalona interpretarà el cant *Cum Jubilo*. Hi haurà l'estrena del Salm del diumenge XXXIII de durant l'any del cicle C del mestre Josep Pagès i Busom, el qual interpretarà obres a l'orgue barroc. Per a més informació: Amics de l'Orgue de Sitges, Casa Rectoral, plaça de l'Ajuntament, 16 - Sitges, tel. 938 940 374.

• **50 ANYS DE LA PARRÒQUIA DE SANT SALVADOR D'HORTA.**— El 15 de novembre, «Crònica de 50 anys evangelitzant». La crònica serà parlada, gràfica i escrita. Barri del Poble Sec, c/ Poeta Cabanyes, 80 - Barcelona.

• **FUNDACIÓ JOAN MARAGALL.**— Els dies 16, 17, 18 i 19 de novembre, de 19.15 a les 21.45, X Simposi, Les darreries: com acabarà tot. Temari: «L'esperança intramundana», amb Josep M. Esquirol, professor de filosofia de la Universitat de Barcelona i Josep Gil, professor de la Facultat de Teologia de Catalunya. «La vida eterna», amb Santiago del Cura, professor de la Facultat de Teologia de Burgos i Josep M. Rovira Belloso, professor emèrit de la Facultat de Teologia de Catalunya. «La fi del món», amb David Jou, professor de física de la Universitat Autònoma de Barcelona i Armand Puig, professor de la Facultat de Teologia de Catalunya. «El

sentit de l'existència», taula rodona amb Antoni Matabosch, president de la Fundació Joan Maragall, Llum Delàs, delegada episcopal de Pastoral Universitària de l'arquebisbat de Barcelona i Bonaventura Pelgrí, vicari general de Pastoral de la diòcesi de Vic. Lloc: Sala d'Actes del Seminari Conciliar de Barcelona. Per a informació i inscripcions: Fundació Joan Maragall, c/ València, 244, 2n - Barcelona, tel. 934 880 888, fax 934 882 444.

• **NOVES FORMES DE COMUNICAR LA FE.**— El 19 de novembre, curs «Càntic de les criatures»: fent de pallaso també es pot fer catequesi, una manera ben original de portar els homes i les dones a Déu. Informació i inscripcions: Escola Audiovisual, c/ Diputació, 231 - 08007 Barcelona, tel. 934 541 898.

• **ASSOCIACIÓ D'AMICS DE SANTIGA.**— El 22 de novembre, a les 12.00, tercer concert dins la VIII edició dels Concerts de Tardor, a càrrec de la Coral Renaixença i els Grups Instrumentals i vocals de l'Escola de Música per celebrar la festivitat de Santa Cecília, patrona dels músics. Lloc: església de Santiga - Santa Perpètua de Mogoda.

• **FORMACIÓ I VOLUNTARIAT.**— InterRed Catalunya, xarxa d'intercanvi i solidaritat, convoca el IV Curs - Taller d'Interdependència Solidària, de cooperació per al desenvolupament. La propera

«Per a qui sap viure, qualsevol lloc és bo.»

El nostre local està obert al públic amb aquest horari:
Matí: Dilluns de 10 a 12 hores
Dimecres i divendres de 9.30 a 11.30 hores
Tarda: Dilluns i dimarts de 18 a 20 hores
Dimecres i dijous de 19 a 21 hores

Per a més informació:
Mercedes Plana - tel. 934 562 331
de dilluns a dijous de 22 a 23 hores

TAI - TXI ZEN CRISTIÀ

Rincón del Silencio
c/ Floridablanca, 133, baixos - 08011 Barcelona

Dies: 17 de novembre, 1 i 15 de desembre a les 21.15 h

CURS SOBRE MÈTODES NATURALS DE REGULACIÓ DE NATALITAT

Seràn un total de 4 sessions l'última de les quals es realitzarà en una data encara per confirmar.

MOVIMENT FAMILIAR CRISTIÀ

c/ Sant Marc, 40 - 08012 Barcelona - Tel. 934 157 894 - Fax 932 371 898

ÀNGELS

Vestidets de bateig
per a nadons
de ganxet i encaix fets a mà.

Vestits de dames i patges

Truqueu al 93 209 24 32
i demaneu preus.
Us sorprendran

APADRINEU UN NEN/A, AVI/A

DIRECTAMENT I A TRAVÉS DE MISSIONERS CATÒLICS DE MÉS DE 40 ORDES RELIGIOSOS, EN 1.100 PROJECTES DE 23 PAÏSOS DEL TERCER MÓN.

QUÈ VOL DIR UN APADRINAMENT?

Per a un nen: aliment cada dia, atenció sanitària dental, roba, l'oportunitat d'anar cada dia a l'escola, i sentir-se estimat per vostè.

Per a la família del nen: instrucció sobre nutrició, higiene, alfabetització, educació en la cura del nen, i formació professional.

Per als missioners/es: rebre amb alegria la vostra col·laboració en la labor humanitària que porten a terme a favor dels pobres, dels humils, dels malalts i necessitats. Per amor, lliurament i servei a l'Evangeli.

NECESSITEN UN PADRÍ! ¿VOLS SER-HO TU?

100 ptes. cada dia poden fer-ho possible

FUNDACIÓ CRISTIANA PER A NENS I GENT GRAN
CFCA/España C/ Real, 21, 2º - 47140 Laguna de Duero (Valladolid)
Tel. 983 54 47 50 - 983 54 52 06 - Fax 983 54 47 50 e-mail: fcpna@ctasa.es

Des del carrer

Gemma Manzanera col·labora amb els monjos de Montserrat en l'organització de les Jornades de Reflexió per a joves de 18 a 30 anys. Manzanera explica que ho fa perquè va participar durant anys en moltes trobades al monestir i li sembla que tot allò que va rebre era important intentar transmetre-ho als joves que vénen darrera seu i afegeix que «em sabia greu que s'ho perdessin perquè a mi m'havia omplert molt».

Foto: Maria Puyol

«Els joves poden aprofundir en la fe a Montserrat»

—Què és el que la va omplir?

—Poder compartir amb la gent de la meua edat la meua fe, les il·lusions, els anhels i els maldecaps que tenia a la facultat, amb la família, amb els amics, a la parròquia.

—Com van començar les jornades?

—Van començar el 1989 per donar resposta al buit de pastoral juvenil que existia al santuari després que el 1984 s'acabessin les Trobades de Joves que es feien a Santa Cecília des del 1972.

—Quins objectius tenen?

—Són semblants als que tenien les trobades: reflexionar, aprofundir, compartir i viure la fe i celebrar-la amb la comunitat de monjos i els altres pelegrins de Montserrat.

—Com ho fan?

—A través de les xerrades que preparen laics i monjos. Hi ha tres blocs dels quals en cada trobada es tracta un aspecte. El primer és sobre temes difi-

cils de la vida com el sofriment, el cansament, el mal, el pecat. El segon engloba temes bàsics d'espiritualitat com la pregària, la reconciliació, i l'esperança. El darrer està dedicat a temes cristològics: Jesús i el seu missatge. També hi ha pistes de reflexió personal, estones de silenci, una posada en comú que es comparteix amb grup, una vetlla de pregària, la litúrgia de les hores i l'eucaristia, tot compartit amb els monjos de Montserrat.

—És una bona ocasió per desconnectar i reflexionar?

—I tant, perquè es crea un clima en què els joves estan bé fora de l'ambient habitual i desconnecten dels problemes personals, laborals, familiars. Es troben amb una realitat que els acull i en què poden plantejar-se les coses que els preocupen amb serenitat i veure diferents punts de vista amb altres persones de la seva edat. No tornen a casa seva amb les dificultats

resoltes, però sí amb prou empena per encarar-s'hi i saben que no estan sols.

—A vegades fa falta desfogar-se...

—A la gent li agrada el fet de poder parlar del que sent i pensa sense que ningú se li tiri al damunt, tant si són creients com si no. A vegades també hi ha casos puntuals de persones que tenen problemes de solució difícil i poden parlar amb tranquil·litat perquè ningú els jutja ni els intenta convèncer de res.

—Com valora les jornades?

—Si hi ha cinquanta joves que es dediquen un cap de setmana a anar a una trobada cristiana, per fer coses de missa, entre cometes, deu ser perquè hi ha alguns joves amb inquietuds i fe. Alguns a partir d'aquí formen grups de pregària o de revisió de vida on concreten el seu compromís personal i comunitari per viure la fe amb coherència.

Marta Puyol

Gemma Manzanera organitza trobades de joves a Montserrat

Joan Carrera Planas
Bisbe auxiliar de Barcelona

Germà Joan Pau (2)

L'activitat pastoral de Karol Wojtyła canvia més de forma que de fons en els seus cinc anys de bisbe auxiliar de Cracòvia. Deixa les seves classes de filosofia a la Universitat de Lublín, tan exitoses, que l'obligaven a passar quatre nits cada setmana al tren, però treballa a fons entre els estudiants de Cracòvia. Hi organitza vint centres de vida catòlica freqüentats per uns 15.000 joves, amb estudi de la Bíblia i jornades periòdiques de pregària i recés. L'altra gran dedicació de Wojtyła és el món obrer. El 1959 manté una lluita duríssima a la ciutat satèl·lit de Nowa Huta, quan el govern prohibeix que s'hi construeixi una església. Els treballadors es manifesten al carrer a favor de la construcció del temple i la repressió de la policia causa ferits i alguns morts. Quan, finalment, s'inaugura la nova església, es concentra al voltant de Wojtyła una multitud de 50.000 persones: «ara Nowa Huta ja no és una ciutat sense Déu», diu el bisbe. I, en conversa amb uns amics, comenta: «el règim volia que els obrers comunistes dominessin la catòlica Cracòvia. Han aconseguit el contrari: els burgesos de Cracòvia no haurien tingut força per oposar-se al govern, els obrers catòlics, sí».

El missatge de Wojtyła, que no es cansa de repetir des que va ser ordenat prevere, té tres punts de referència constants. La dignitat de la persona, imatge de Déu, com a crida radical a la superació i a l'esperança. És, substancialment, el mateix punt de partida de l'acció de Cardijn, a qui Wojtyła coneix el 1948, a Bèlgica. En segon lloc, el que ell anomena l'entusiasme serà de ser capellà, amb el qual exerceix un atractiu especial sobre els joves i desperta vocacions. Aquests dos punts ell els relaciona: diu que la missió del sacerdot és anunciar la dignitat de la persona. En tercer

lloc i com a fonament de tot, la pregària personal. Maria Winowska, que treballà pastoralment al seu costat durant quinze anys, ha escrit: «els seus íntims saben bé què era per a ell la pregària. Una necessitat vital de trobament amb el Senyor, amb el Mestre. Es submergeix, literalment, en aquest diàleg silenciós i li costa de sortir-se'n». A Cracòvia, ja bisbe, diu també aquesta seva col·laboradora, «no prenia cap decisió sense abans haver-la examinat i pensat de genolls». Un lloc important en aquesta pregària l'ocupa la Mare de Déu. Té el costum d'encapçalar els folis on escriu amb una invocació mariana: Ave Maria; Totus tuus, Maria; Maria Mater gratiae...

El dia 11 de novembre de 1962, a les 8.30 s'inicia el Concili Vaticà II. Karol Wojtyła és un dels 2.498 bisbes que hi participen. Ve de la Polònia comunista. Com l'indi Gracías hi arriba de les barraques míseres de Karachi. Com el bisbe Mabathoana ve de les terres dels zulús on, de jove, l'anomenaven *el lleó de la muntanya*. Com Hélder Câmara ve de les favelas brasileres entre les quals habita... Com els europeus i els nord-americans vénen de les societats més modernes... Tots plegats, guiats per l'Esperit, inauguraran una etapa de la història de l'Església. Wojtyła treballarà, sobretot, en la constitució pastoral de *L'Església en el món contemporani*, tan vinculat, precisament, a la dignitat de la persona.

Ara mateix

Impromptu

Mn. Joan Tusquets i Terrats

Ha mort als noranta-set anys, havent passat els darrers anys de la seva vida retirat a la residència sacerdotal de Sant Josep Oriol. Era un sacerdot exemplar, segurament desconegut o oblidat en els ambients d'avui, però que ha deixat empremta del seu pas per aquest món.

En temps de la II República es va fer cèlebre per la seva lluita antimacònica, denunciant la seva presència en l'anticlericalisme desplegat en aquell temps. Aquesta va ser una de les seves facetes. Però no la més important la qual va ser, sens dubte, la seva dedicació a la funció catequètica de l'Església, animant els catecismes parroquials, fundant la revista infantil *L'Eixerit*, i l'entitat Amics del Catecisme, dedicada a facilitar tota mena de material catequètic.

Mossèn Joan Tusquets representava una època de lluita en què no hi va plànyer cap esforç i gosaria dir que no va ser comprès, sobretot en aquell punt que qüestionava la persecució religiosa iniciada amb el canvi de règim republicà.

Descansi en la pau del Senyor que tenia ben merescuda.

Oriol Camps

Especial 900 anys del Císter

Dibuixos: M. Rosa A. Pujolà

L'aventura de l'esperit

Era inevitable que *Catalunya Cristiana* us volgués oferir un especial sobre els 900 del Císter. Aquest orde monàstic contemplatiu, que tant ha incidit en la història dels pobles i de l'Església, i en la dinàmica del nostre Principat, des dels inicis ha estat una crida a viure a fons l'aventura de l'esperit!

La simplicitat i la bellesa van modelant internament les persones que treballen, pregunten i cerquen en el fons del seu cor i del cor del planeta el Gran Absolut que és Déu.

Arrelats en el nostre món, però alhora, més enllà del nostre món, aquests monjos i monges cistercencs són testimonis de la gratuïtat de l'amor de Déu. Vivint en un univers de llum i de silenci, els monjos i les monges del Císter ens conviden a descobrir la seva vida, la seva història, la memòria d'un passat que és futur en l'esperança. I ens conviden a traspasar de la mà de l'Esperit el llindar del misteri.

El Císter: 900 anys de renovació monàstica

Poblet, Santes Creus i Vallbona, exponents a Catalunya

El verb «escindir» s'aplica actualment en la seva accepció més generalitzada als trencaments que es produeixen en les formacions polítiques modernes. Sense moure'ns de casa nostra és fàcil comprovar com, en els darrers temps, sovintegen aquest tipus de ruptures. Però molt abans que s'entengués com a qualificatiu en aquest sentit, d'escissions i trencaments ja n'hi havia en altres àmbits de la vida quotidiana. En el món religiós, sense anar més lluny. La història de l'Església i del cristianisme en general n'està plena d'exemples al llarg dels segles.

Ara fa 900 anys va produir-se una d'aquestes ruptures dins la vida monàstica.

«El 1153 el Císter s'estenia a més de 350 fundacions entre monestirs i afiliacions»

ca de l'Europa occidental que, malgrat les picabaralles que va suscitar, amb el temps va esdevenir un dels fets que més fruits va donar a la vida de l'Església i també, naturalment, per la seva gran influència, a tota la societat de la segona meitat del llarg període històric medieval. Ens referim a la divisió dins la família monacal de l'orde benedictí, entre els benedictins estrictes i els cistercencs.

La vida monàstica venia determinada des del segle VI per la regla de sant Benet, que es va anar imposant a l'Europa de l'oest moltes vegades per l'impuls del poder secular, dels emperadors carolingis. Tres segles després els seus monestirs van arribar al seu apogeu, tant pel seu nombre com per la importància cultural i social de molts d'ells. Entre les branques masculina i femenina s'estima que sumaven més de 100.000 homes i dones.

Però tota expansió implica, sovint, una crisi de creixement i amb ella un

Els pares fundadors del Císter.

relaxament dels costums originals i l'existència d'abusos. D'aquí que l'exigència de reformes no triguessin a aparèixer. Entre elles la promoguda des del monestir de Cîteaux a la regió francesa de la Borgonya a prop de la ciutat de Dijón. Era l'any 1098.

El seu fundador, l'abat Robert, cercava una vida monàstica més austera i fidel a la regla de sant Benet com a reacció contra la riquesa, l'esclat social i la complicació de la vida i de la litúrgia. El tercer abat, Esteve Harding, amb la seva *Carta de caritat* fonamenta la regla i els usos del Císter i consagra l'autonomia de cadascun dels monestirs. El principi de subsidiarietat i el dret de visita que té la casa

mare sobre les noves fundacions es delimiten i concreten. Completa el sistema l'obligació que tenen tots els monestirs d'assistir una vegada l'any a capítol general a Cîteaux. La finalitat que es persegueix no és altra que «amb una sola caritat i una sola regla visquem tots una vida semblant».

Els papes del moment van afavorir l'expansió cistercenca propiciant noves fundacions i protegint els monestirs de manera especial, dotant-los d'una gran autonomia i eximint-los de la tutela senyorial i episcopal. El papa Pasqual II ho fa per primera vegada, atorgant a Cîteaux el *Privilegium Romanum*. No oblidem que ens trobem en plena època feudal i els

abats actuaven com a veritables senyors en la seva jurisdicció.

A la casa mare, Cîteaux, la norma benedictina «ora et labora» es va posar en marxa de manera renovada amb la colonització dels boscos i els erms del territori dels voltants del monestir. Un any més tard es bastia la primera església i després començava l'expansió del nou orde religiós amb la fundació directa d'altres 28 cenobis. Els monjos blancs, anomenats així pel color de l'hàbit que van adoptar —en contraposició al negre dels benedictins—, amb pocs anys s'estenien per tot el nord, el centre i el sud d'Europa amb l'impuls que els va donar sant Bernat de Claravall. A la seva mort el 1153 el

Císter s'estenia a més de 350 fundacions entre monestirs i afiliacions.

El Císter i el seu arrelament a Catalunya

Les fundacions cistercenques a Occitània van posar en contacte el nou orde religiós amb Catalunya. Ramon Berenguer IV, comte de Barcelona i príncep dominador d'Aragó, era, a la vegada, per herència materna, regent de Provença.

Trencada la frontera entre l'anomenada Catalunya Vella i els dominis sarraïns, conformada per la línia dels rius Llobregat i Cardener, el comte anava conquerint territoris al sud d'aquest eix

de manera desigual. Aquesta expansió va donar lloc que passessin a domini del Casal de Barcelona les comarques actuals del Penedès, l'Alt Camp i la Conca de Barberà, entre altres, fins a arribar a les ribes de l'Ebre. El territori conquerit —necessitava grans esforços humans per redreçar-lo i colonitzar-lo— s'havia de repoblar per evitar que tornés a caure en poder de l'enemic. És en aquest context quan Ramon Berenguer demana als cistercencs que s'estableixin als seus nous territoris. El 1150 es funda el monestir de Poblet amb monjos procedents de Fontfreda, abadia situada prop de Narbona, i aquest mateix any també s'estableix la primera comunitat de Valldaura, antecedent de Santes Creus, amb monjos originaris de la Grand Selva, a Tolosa de Llenguadoc. Tres anys més tard, el 1153, ja hi ha testimonis de l'establiment de la branca femenina de l'orde a Vallbona de les Monges.

Per a l'historiador Josep M. Ainaud de Lasarte, aquesta invitació del comte a l'establiment dels cistercencs als seus territoris és «en el seu moment una aposta per la modernitat, Ramon Berenguer coneix la seva tasca positiva a Europa i els invita a venir fent-los donacions i franquesses perquè s'instal·lin en el seu domini. És una mostra d'europèisme i d'opció per les noves concepcions socials i religioses que es van imposant al continent».

Segons Josep M. Ainaud, «el paper desenvolupat pels cistercencs a la Catalunya Nova, és comparable al que segles abans havien tingut els benedictins a la Catalunya Vella amb Ripoll, Sant Pere de Rodes o Sant Joan de les Abadesses, per esmentar-ne els més importants».

«Catalunya, país de marca, de frontera —continua Ainaud—, colonitza els nous territoris amb fundacions mig monestirs mig fortaleses per dominar-los, això és evident a Poblet i Santes Creus on les muralles existents en donen testimoni.»

D'altra banda, Ainaud no vol deixar de remarcar com, dins el moment cultural, artístic i arquitectònic del moment, l'arribada del Císter a Catalunya suposa l'inici «del canvi i de la transició entre el romànic i el gòtic com a model arquitectònic».

Colonització del territori, cultura i religiositat

Els monjos blancs inicien amb la seva presència a les fundacions catalanes una feina ingent de colonització del territori. Ultra la tasca espiritual i cultural, aporten al país noves tècniques de conreu de la terra, implanten la ramaderia transhumant i propicien la creació de granges agrícoles. També comença una obra assistencial amb l'establiment d'hospitals. La nova organització que van imposant en el terreny social difon una nova concepció de viure deslligada del feudalisme. Tant és així que molts fidels es van vinculant a la comunitat com a familiars i fan donacions de terres.

Montserrat Rumbau, en la seva obra de divulgació històrica *Com érem fa 700*

«Els monjos blancs inicien a les fundacions catalanes una feina ingent de colonització del territori»

anys, il·lustra amb un exemple la relació que s'estableix entre el monestir i les poblacions veïnes, esmentant el cas de Verdú, poble que ret homenatge de fidelitat i homenatge a l'abat de Poblet quan aquest passa a ser el nou senyor de la vila. Verdú passa a la jurisdicció de Poblet en el moment que «el seu senyor, Guillem de Cervera, entra com a monjo al monestir. Poblet rep tots els drets que tenia el noble, el castell i la vila amb les seves pertinences i amb totes les servituds personals dels seus habitants, el dret d'administrar justícia i de rebre tribut per fer-ho. L'abat es presenta a Verdú amb uns quants monjos i la població el reconeix com a senyor seu. En el document que s'ha conservat d'aquest acte, Arnau de Verdú, el castlà que es cuida del castell, promet per ell i pels seus successors ser fidel home i cavaller, restar subjecte a l'abat i ajudar-lo a defensar, si cal, el castell. Després juren homenatge a l'abat tots els caps de casa o majors d'edat del poble. L'abat per aquest acte els absoldrà d'una sèrie de prestacions a canvi de rebre anualment una quantitat de diners».

Eixos culturals

En l'àmbit de la cultura, els tres monestirs comencen a destacar ben aviat. Els *scriptorium* i les biblioteques dels ce-

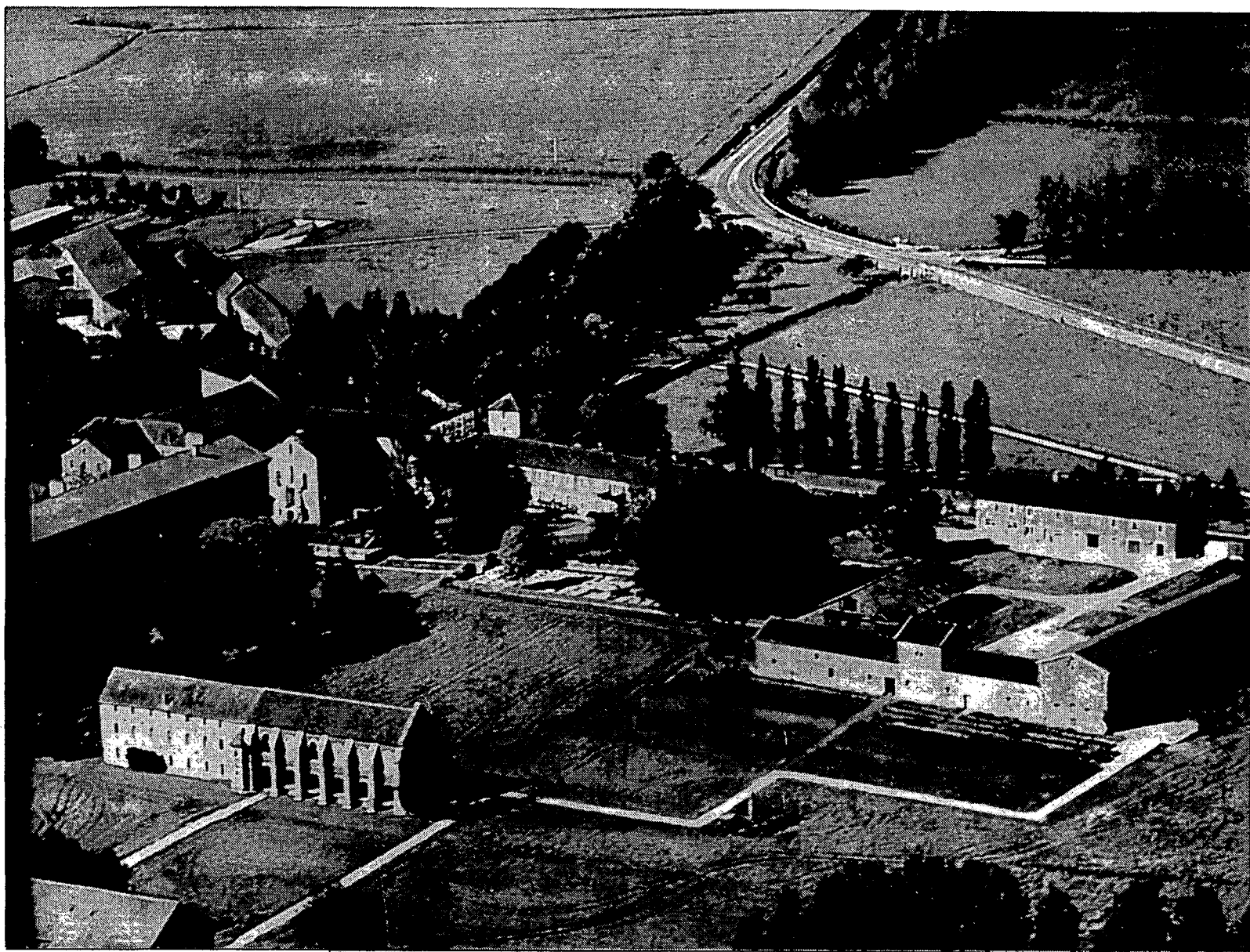
nobis arriben a tenir una quantitat important de volums sobre estudis bíblics, patristica, ascètica i els anomenats costumaris. Entre 1210 i 1255 s'escriuen els dos cartularis de Poblet. El *Llibre blanc* de Santes Creus o cartulari major va ser redactat entre 1194 i 1197.

Els successors de Ramon Berenguer IV van afavorir els monestirs amb donacions i privilegis. Els cenobis moltes vegades servien de residència reial on sojornaven sovint durant els seus viatges de cap a cap del reialme. Pere III va decidir construir les tombes reials de la dinastia a Poblet el 1350. El rei Martí l'Humà hi va fer construir el seu palau, que va restar inacabat.

Des d'aquests monestirs originaris a Catalunya, amb les conquestes catalanes de les Balears i del País Valencià, els cistercencs s'expandeixen a les noves terres de domini cristià i amb el temps fan les noves fundacions de la Real a Mallorca i Benifassà, Natxaret i Sant Vicenç de la Roqueta en terres valencianes.

La presència de monjos i monges del Císter a Poblet, Santes Creus i Vallbona i les seves fundacions subsidiàries a Catalunya va continuar al llarg dels segles de manera seguida. Una presència no exempta d'alts i baixos pels atzars, principalment de signe polític, fins al primer terç del segle XIX. Amb la desamortització del 1835 van desaparèixer els monjos. No tornaria a restablir-se una comunitat estable, només a Poblet, fins al 1940. Mentrestant, la comunitat femenina de Vallbona continuava la seva presència al monestir de manera permanent.

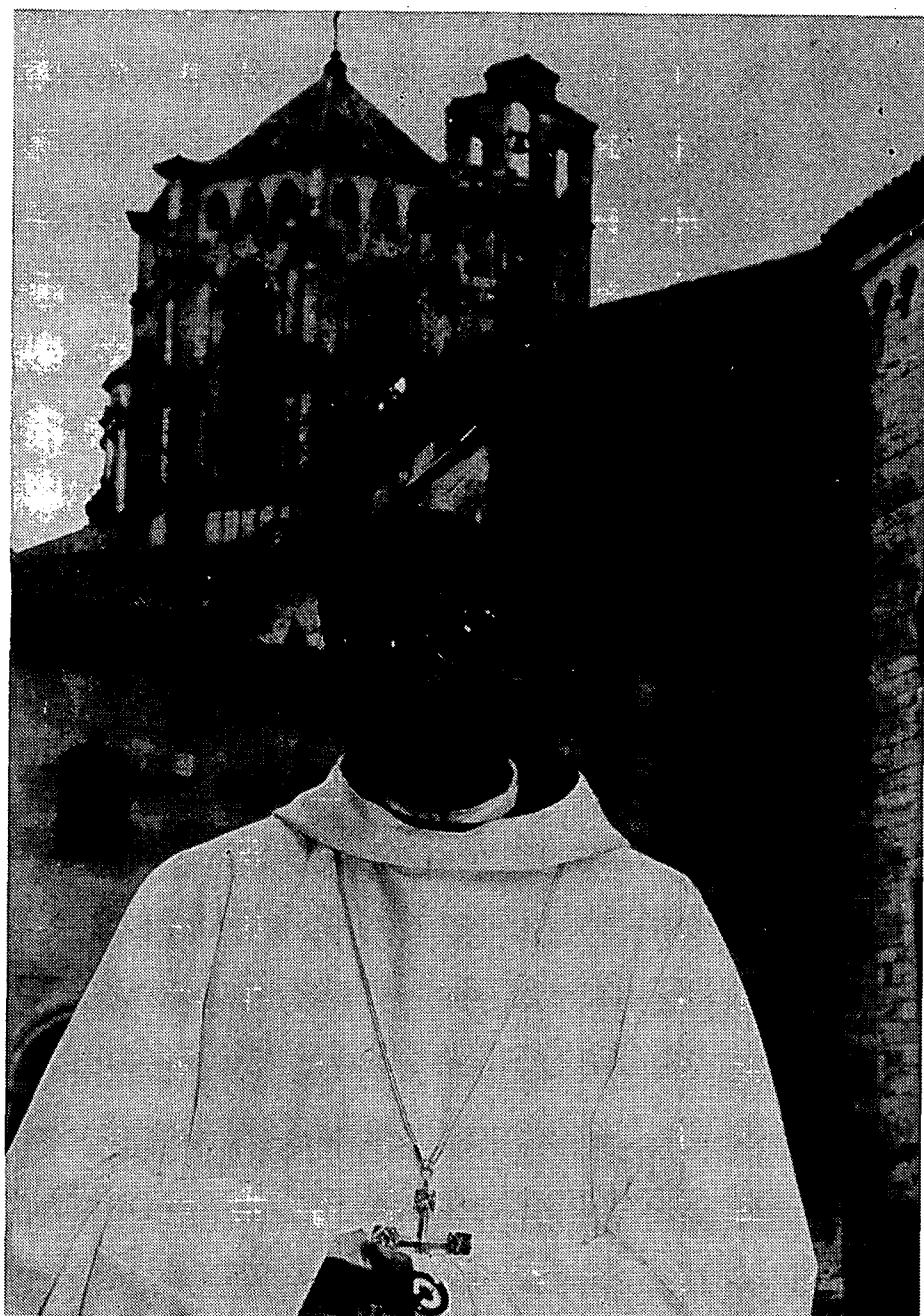
E. A. Moliné

El monestir de Cîteaux.

«La vida del monjo no és una fugida»

Josep Alegre és des d'abril el nou abat del monestir cistercenc de Poblet. Aquest monjo aragonès de Vallobar era prevere en una parròquia i va conèixer els cistercencs, fins al punt que va decidir entrar a l'orde. Substitueix Maur Esteva i es mostra partidari de reinventar la pregària dins de la família i donar testimoni de pobresa, austeritat, pregària i senzillesa.

Josep Alegre és des d'abril el nou abat de Poblet.

«L'Església té un missatge a oferir a l'home. L'hem de viure, i no lamentar-nos si les sectes agafen gent o si les parròquies es buiden. El que cal és amor i imaginació. El qui es lamenta és l'aturat»

—S'esperava ser escollit abat?

—No; perquè jo no era profès solemne i aquesta és la condició, a més d'haver passat cinc anys com a monjo. Si m'han escollit és perquè creuen que podia fer un servei a la comunitat, i la dispensa no ha costat gens.

—És fàcil compaginar la soledat del monjo amb un càrrec com el d'abat?

—Em suposa més dificultat per ser monjo. Jo venia de la vida activa en parròquies i volia una vida de calma i silenci. La meua idea és buscar Déu mitjançant la pregària, i amb aquest càrrec em costarà més. Hi ha més activitat i moviment, però va ser sobretot els primers dies del nomenament.

—Com ha de ser un abat?

—L'abat és un monjo, i un monjo no es pot buscar només a si mateix i desentendre's de tot. Un abat és un instrument de Déu, no ha de vigilar ni fer de policia. Al meu entendre, el monjo ha de tenir una saviesa especial, com els pares del desert. S'aconsegueix amb una relació estreta amb Déu i intentant arribar al cor dels monjos. La vida del monjo no és una fugida.

—Quin testimoni dona la vida monàstica?

—El testimoni de la nostra vida de pregària, que no és tan diferent d'altres ordes religiosos. El Císter potser té una austeritat i sobrietat que no tenen altres ordes, però ens uneix el mateix objectiu. En el seu moment, el Císter va saber sintonitzar amb la societat, duent una vida pobra i evangèlica. Avui potser el testimoni de la pobresa no és el més fonamental i l'accent està més en la vida comunitària.

Vida inútil

—Per molts és una vida inútil.

—Això és desconeixement. Es prioritza l'activitat i la utilitat, quan el que transforma el món és l'amor. Vas a una exposició i a priori no té cap utilitat. Però la sensació que et causa t'educa i et va transformant. Nosaltres oferim a Déu la nostra vida, i ho fem gratuïtament.

—Hi haurà monjos temporals?

—Fer una opció definitiva no és gens fàcil, avui a la vida dels homes hi ha molta indecisió. Això és fruit d'una societat que viu en la provisionalitat. Jo crec que encara que en algun moment pogués haver-hi vots temporals —que no sé si se n'hauria de dir així—, hi hauria d'haver-hi una comunitat fixa, un nucli que prengui el compromís monàstic per tota la vida. Jo no ho veuria malament, seria fer arribar la part més positiva del monestir a gent que no només ve com a hoste. No és utòpic, però insisteixo que hi hauria d'haver una estabilitat, i suposaria que la comunitat hauria d'estar molt segura de la seva relació amb Déu.

—Com es viu el dolor del món tancat en un monestir?

—Estem molt oberts i som conscients del dolor del món. El coneixem i el sentim. Hi estem a prop amb la pregària, en què demanem que el dolor s'alleugereixi. No hi valen paraules davant el dolor. Cal l'acompanyament, el silenci, l'esperança, tant a dins com a fora del monestir.

—Com es viu el traspàs de la Franja al seu poble natal?

—La gent no està entusiasmada. Se senten aragonesos, això sí. El que volen és que els donin un bon servei religiós.

—Les sectes l'alarmen?

—A mi el que em preocupa és la indiferència, la gent avorrida, aturada. És propi de l'home buscar. Prefereixo la gent que cerca a l'avorrida. Em mereix un respecte tot aquell que està en recerca. Hi ha molta gent alarmista que es lamenta. Jo crec que no hem de perdre la confiança en Déu. L'Església té un missatge a oferir a l'home. L'hem de viure, i no lamentar-nos si les sectes agafen gent o si les parròquies es buiden. El que cal és amor i imaginació. El qui es lamenta és l'aturat.

—La gent prega?

—Es perd, i sobretot dins la família, la qual cosa és una llàstima, no només perquè no es pregui sinó perquè es perd un element educatiu importantíssim. La pregària ensenya a relacionar-se amb l'altre, et posa en relació amb un Déu que és persona i això repercuteix en una relació millor.

Miriam Díez

L'espiritualitat cistercenca

De fet, la qüestió així plantejada sembla inútil i bizantina, i estic d'acord amb Louis Bouyer, en la seva obra titulada *La spiritualité de Cîteaux*, quan diu «l'espiritualitat del primer Císter, anterior a sant Bernat, contemporani d'ell després, mereix altra cosa que un estudi que es limitaria a classificar-la entre les diferents espiritualitats desenvolupades per grans ordes religiosos. Personalitats excepcionals, tan diverses com nombroses, obres espirituals i teològiques múltiples, i sovint considerables, tant pel que fa a llur originalitat com a les seves dimensions, li mereixerien un lloc a part».

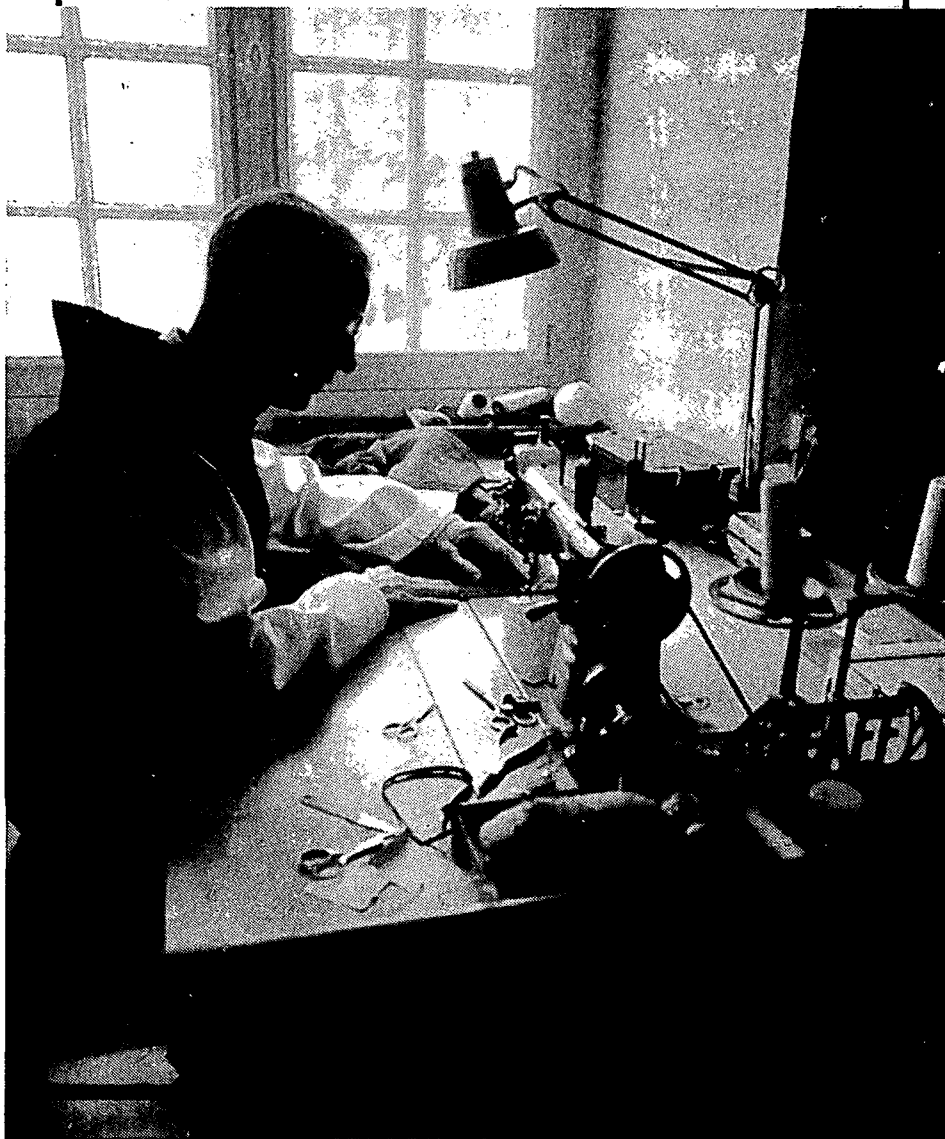
El primer dom Anselm Le Bail, i rere d'ell Oton Ducourneau, dom Déchanet, el pare Vincent Hermans, el pare André Fracheboud o col·leccions com ara *Sources Chrétiennes*, *Pain de Cîteaux* o la dels pares trapencs argentins d'Azul, fan avui més fàcil i còmode l'accés als pares espirituals del Císter del segle XII fins avui, quan celebrem els 900 anys del naixement de l'aventura cistercenca amb la fundació del «nou monestir», segons la tradició el 21 de març de 1098.

Si és veritat que l'escola cistercenca d'espiritualitat comença, d'alguna manera amb sant Bernat de Claravall, ho fa certament sobre les sòlides bases que hi posaren els pares fundadors del Císter, «els tres monjos rebels» popularitzats pel pare Raymond, sant Robert de Molesme, l'abbà carismàtic; sant Alberic, veritable màrtir de la fundació rere d'ell; i el tercer, i autèntic fundador de l'orde, sant Esteve Harding, que rebé el propi Bernat com a novici. Som doncs, clarament cistercencs, més que no pas bernardins, tot i que la primera congregació de l'orde portés el nom el segle XV, de «Regular Observancia de los Bernardos de Castilla». Els pares fundadors marcarem ja d'antuvi llur fundació amb el desig abrandat de viure la regla de sant Benet que havien professat en tota la seva integritat, més que no pas a la lletra —hom els acusà injustament de ser nous fariseus!— en tota la seva rectitud, *secundum rectitudinem Regulae*, al mode com usem un regle de fusta, metall o plàstic per poder traçar línies rectes.

Així, fins i tot pel que fa a la mateixa Bíblia, considerant Esteve que eren massa les variants que s'hi trobaven, volgué que hi anessin dos rabins al Císter per corregir l'exemplar de la casa, la *Biblia de sant Esteve* (que ell il·lustrà bellament, amb una llibertat de què mancarà sant Bernat, tot i la seva genial grandesa), segons la *veritas hebraica*. El mateix s'esdevingué sota el sant abat anglès respecte del cant litúrgic, quan envià dos monjos a Milà per cercar allí els himnes de sant Ambrós, els *ambrosiani*, i encara, bé que aquesta vegada equivocadament, quan envià altres dos monjos a Metz per trobar el que ell creia les més pures antifones gregorianes.

I no és sols això, perquè, amb la seva

Si una espiritualitat és la manera pròpia amb què una col·lectivitat presenta l'itinerari espiritual que duu l'ànima a Déu, podem preguntar-nos si hi ha hagut, si hi ha realment una espiritualitat o, si voleu, una escola d'espiritualitat cistercenca amb prou trets diferencials que la caracteritzin i distingeixin a bastament de tota altra. És cosa que, curiosament, li han negat els estudiosos del monacat, tot i considerar-la com el cim mateix de la benedictina. Així s'han pronunciat fins i tot autèntics enamorats dels autors cistercencs com dom Besse, dom Berlière, dom Cuthber Butler o el mateix dom Jean Leclercq, el principal editor i el millor estudiós de sant Bernat.

Carta Charitatis, Esteve ha fundat el primer orde religiós dins de l'Església de Déu, tot respectant, fidel a la regla, l'autonomia de cada casa —monestir doncs *sui iuris*—, i unint-les cada any en capítol general. Cada abat ha de visitar a més, regularment, les cases filials per tal d'ajudar-les i corregir fraternalment llurs possibles mancances. Tan eficaç fou això per a la reforma eclesial que, durant força temps així ho determinà Innocenci III arran del concili de Letrà del 1215, que els papes obligaren els benedictins que s'hi reunien en capítol d'invitar abats cistercencs veïns per tal que els instruïssin en el seu funcionament (cas aquest, per exemple, a casa nostra de la Congregació Claustral de Tarragona).

Discerniment i moderació

La seva espiritualitat té en la mateixa regla el seu text fonamental. D'aquí se'n deriva que el primat del Crist, el monjo que vol militar, tot renunciant a les pròpies voluntats, sota el Senyor Crist, veritable rei, en acceptar «aquesta mínima regla d'iniciació», arribarà, ajudant Crist, als cims més alts de doctrina i virtuts (pròleg, 3 i cap. 73, 9, que obren i tanquen el mateix text). L'abat és l'interpret autoritzat del Crist, perquè *Christi agere vices in monasterio creditur*: «perquè hom creu que fa les vegades del Crist en el monestir: es tracta, doncs, d'una monarquia absoluta, a penes temperada per l'existència d'un consell d'ancians (ell té sempre, però, la darrera paraula), i només posteriorment per un capítol conventual de germans, que cal escoltar en determinats assumptes marcats pel dret. Amb tot, ha de saber que més li correspon servir que no pas presidir, al mode de Crist el qual es féu servidor de tots, i caldrà que odii els vicis i estimi en canvi els germans, i prengui les seves decisions sempre amb discerniment i moderació, procurant ser més estimat que no pas temut (vegeu cap. 1 i 64, complementaris, sobre l'abat).

L'eix del seu edifici ascètic és la humilitat que, com ha vist amb penetració el gran moralista del nostre segle, el pare Bernhard Häring, és la cinquena virtut cardinal, del tot cristiana i desconeguda pel món pagà, a diferència de les altres quatre. Benet li dedica el seu decisiu capítol setè. Cal alçar amb ella una escala amb els nostres actes per anar a Déu, tenint en compte que amb l'altivesa es baixa i amb la humilitat es puja, tal com diu l'Evangeli: «Tot el qui s'exalta, serà humiliat, i qui s'humilia serà exalçat.» (cap. 7:1 i 7, i cf. Lc 14: 11 i 18:14) És una escala de dotze graons que puja del temor de Déu a aquella caritat de Déu, que essent perfecta, exclou tot temor, de manera que el que abans observava no sense recel, començarà a observar-ho no ja per temor de l'infern, sinó per amor del Crist (cap. 7, primer graó i graó dotzè).

Tot el qui vol ser rebut al monestir, cal que sigui examinat sobre si busca Déu de veritat, i si és sol·lícit en l'ofici diví, l'obediència i les humiliacions. Prometrà davant de tots obediència, vida comunitària (*conversatio morum* en la terminologia de sant Benet, que inclou implícitament els vots religiosos de castedat, o millor celibat, i pobresa, com és lògic, imprescindibles per dur vida comuna) i estabilitat (cap. 58, 7 i 17).

Les hores al ritme de l'Esperit

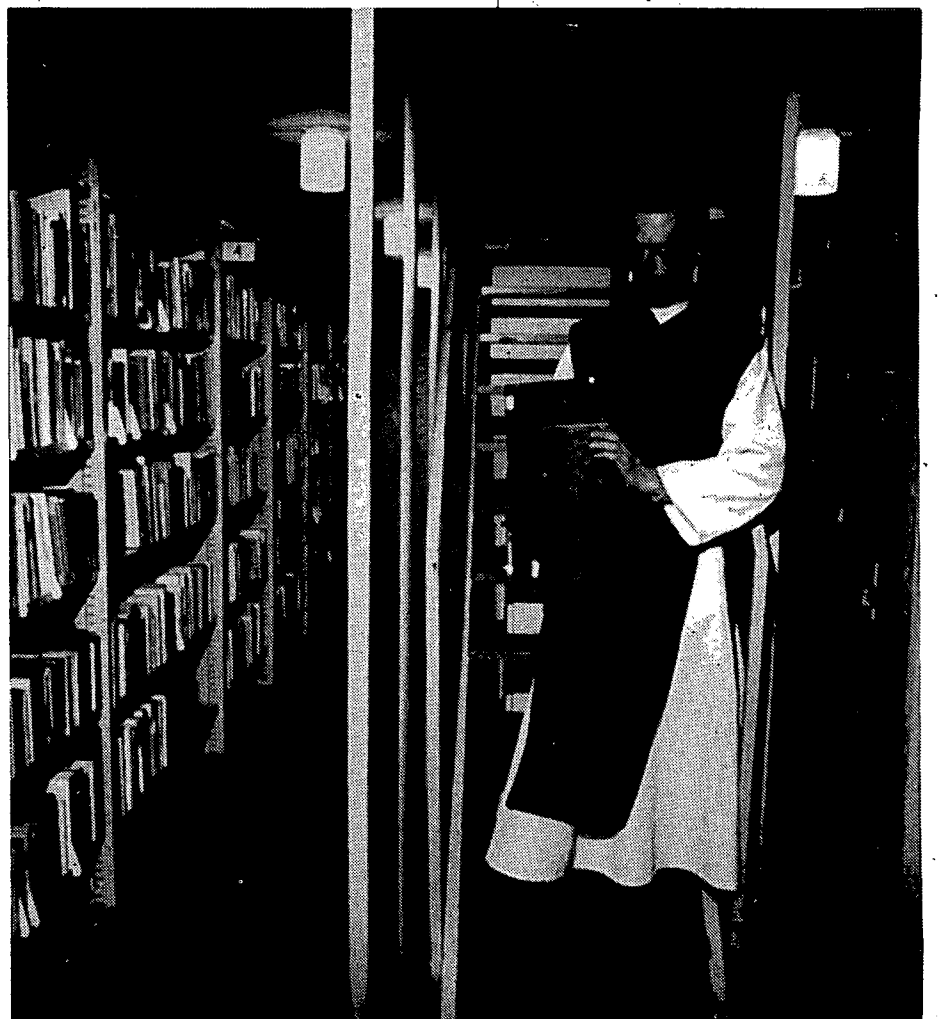
Tota la vida del monestir serà ritmada per l'*opus Dei*, l'ofici diví, tal com estableix acuradament Benet, dividit al llarg de la jornada monàstica en una hora nocturna, i set de diürnes (actualment, desapareguda l'hora de Prima, és permès igualment substituir les altres tres hores menors per una de sola diària. Destaquen per la seva solemnitat laudes i vespres). Benet, que dedica a l'ofici diví onze capítols, estableix amb cura fins i

tot els salms que cal resar, bé que deixa llibertat per ordenar-ho tot altrament, mentre almenys no es deixi de resar el saltiri complet en una setmana (!), saltiri que vol el sant que hom arribi a saber de memòria. La resta de la jornada l'hauran d'omplir treball de mans i lectura espiritual, la *Lectio divina*, centrada en la Sagrada Escripura i els pares (la tradició), als quals s'afegeixen avui els autors espirituals. No es tracta d'una lectura racional, un estudi, sinó més aviat d'una lectura vivencial.

Finalment, com un fruit saborós d'aquesta lectura continuada i del mateix ofici diví, sorgirà normalment l'oració personal del monjo, una oració no pas metòdica, sinó feta «amb puresa de cor i compunció de llàgrimes». El monjo que vulgui pregar, doncs, que ho faci amb tota senzillesa, sense molestar els altres, amb una oració que cal que sigui «breu i pura», bé que ha de deixar-se portar per l'Esperit, si aquest li suggeria potser d'allargar-s'hi (cap. 20).

Les monges cistercenques pregant a l'església.

Prècisament, la *Carta de caritat*, redactada en el seu text *prior* per sant Esteve abans del 1119 (alguns importants retocs duren cap al 1190 al text definitiu o *posterior*), estableix molt clarament, al capítol II, 2-3, que els monjos «observin en tot la regla de sant Benet tal com s'observa en el Nou Monestir» (Cîteaux-Cister); que no «introdueixin un altre sentit, sinó que l'entenguin i observin com la van entendre i observar els Sants Pares antecessors a nosaltres, és a dir, els monjos del Nou Monestir, de manera que no hi hagi discòrdia en els nostres actes, sinó que visquem amb una sola caritat, una sola regla i costums semblants» (III, 2). Hom posa l'accent no pas en la uniformitat material, ans en la unitat, fets un sol cor i una sola ànima com en la comunitat primitiva de Jerusalem del llibre dels Fets dels Apòstols.

P. Alexandre Masoliver
OCist, monjo de Poblet

Escola d'espiritualitat

A tots els espirituals del Cister els uneix el culte de la regla de sant Benet; l'amor i la recerca de la soledat, del *heremum*, com a quadre on viure aquesta mateixa regla; aquesta soledat ha de dur a la *quies monastica*, el repòs contemplatiu del monjo, i l'amor de Crist, que dona el seu sentit últim a tota la recerca monàstica.

Per sobre de les moltes diferències hi ha, però, una sèrie de notes que els dona unitat de criteri i de propòsit, que els fa «escola d'espiritualitat»: l'ensenyament sobre l'ànima humana, l'antropologia cistercenca (la imatge i la semblança de Déu i la doctrina de l'amor i l'amistat espiritual); l'aspecte ascètic, format per l'element negatiu de la renúncia i pel positiu de l'adquisició de les virtuts teològals o específicament monàstiques, com també els exercicis típics de l'espiritualitat del monjo, que tenen la culminació en l'*ordo* o *ordinatio caritatis*; l'aspecte sagrat amb la *devotio* per la Humanitat del Crist, la consideració del Crist com a únic mitjancer —a aquesta mitjançeria se subordina la de Maria, la devoció molt tendra de la qual, típicament cistercenca, és sempre subordinada als aspectes que imposa el Dògma— i la imitació del mateix Crist i el seu *exemplum*; i, finalment, l'experiència de Déu que resulta de tot l'itinerari espiritual del monjo, sigui que la descrivim com a unió, com a visió, com a pau i repòs en Ell, com a *sabbat*, com a alegria en Ell, jubilació o contemplació.

Inspiració cistercenca

«Et seguiré, Senyor, no pas fins a la muntanya de les aromes, on t'ha trobat la teva esposa, sinó en el jardí on ha estat depositat el teu cos, com una llavor de resurrecció. Allí, sobre la muntanya, tu saltas; aquí, en la tomba, tu dorms; aquí tu estàs allitat; tu assaboreixes del repòs del *sabbat*. Què sigui sebolida amb tu la meua carn, oh Senyor, perquè, vivint en la carn, jo no visqui en mi, sinó en tu que t'has entregat per mi!»

Sant Elred de Rieval, +1167, *L'espill de la caritat*, I, 28

«Una altra vegada s'esforçava la santa per prestar la major atenció possible a cada paraula i a cada nota de l'ofici diví; veient, però, la seva bona voluntat contrariada per la fragilitat de la naturalesa el Senyor, no podent sofrir que ella es desolés, li presentà amb les pròpies mans el seu Cor diví: mira, ofereixo als ulls de la teua ànima el meu sagrat Cor, orgue de la Trinitat adorable, per tal que li preguis que reperi la imperfecció de la teua vida i et faci perfectament agradable als meus ulls.»

Santa Gertrudis la Gran d'Helfta, +1302, *Revelacions*, llibre I, cap. XXV

Cinco monasterios, cinco lugares de paz

Poblet, el más visitado

La fundación de Poblet está vinculada a la repoblación de la Catalunya Nueva, durante la reconquista cristiana a los sarracenos. Ramon Berenguer IV, una vez conquistada Lleida, dio el *Populeti* al abad cisterciense de Fontfroide para que fundase un monasterio. La donación tenía una doble finalidad: una espiritual, crear un foco de cristianización en tierras conquistadas a los sarracenos, y una económica, cultivar unas tierras que habían sido abandonadas y desiertas. Sin embargo, en el año 1151, un pequeño grupo de monjes llegó a Poblet y en 1153 se estableció una comunidad definitivamente.

Actualmente la comunidad está formada por 32 monjes y el padre abad es Josep Alegrè. Todos ellos, además de la plegaria y el estudio, continúan cultivando la tierra. Otras actividades son la informatización de la biblioteca y de los archivos, la docencia a los jóvenes y la imprenta en un taller artesanal.

La hospedería puede acoger a 12 personas y está situada dentro de la abadía. Por otro lado, está proyectada la construcción de una nueva hospedería de 40 a 60 plazas que podría estar acabada en el año 2000. El monasterio de Poblet es uno de los más visitados de Catalunya, con 200.000 personas al año, pero el turismo no interfiere en la vida de la oración, del silencio y la plegaria de la primera comunidad cisterciense catalana mayor.

Solius, el monasterio más novel

Solius está situado en el término municipal de Santa Cristina d'Aro. Se trata de un pueblo de masías dispersas que se encarama en la montaña y tiene el mar por horizonte. El 21 de enero de 1967, la antigua rectoría de una iglesia acogió a cuatro monjes que llegaban de Poblet para crear una nueva fundación. Nació así el monasterio de Solius.

Ahora forman la comunidad cuatro presbíteros y seis monjes y el abad es Edmon M. Garreta. Como en todos los monasterios cistercienses, el templo se distribuye en la oración y el trabajo. La comunidad es autosuficiente gracias a diversas actividades que generan algunos ingresos. Tienen un taller de encuadernación abierto al público. También hacen traducciones del castellano al catalán. Cultivan la tierra para su propio consumo y tienen una pequeña hospedería con capacidad para nueve personas. Quien se hospeda en Solius suele ir por motivaciones espirituales, pero también busca el silencio y la tranquilidad necesaria para el descanso y el estudio. En Solius, se puede contemplar también una colección de 33 dioramas hechos de yeso realizado por el monje Gilbert Galceran. De 25.000 a 30.000 personas gozan anualmente de estos pesebres.

Vallbona, reencontrar la paz del espíritu

La fundación de Vallbona data del 1157 y tiene su inicio en unas agrupaciones mixtas de eremiticos que después se convirtieron en cenobitas. En 1171 los hombres se trasladaron al Monsant y la comunidad femenina pidió la incorporación a la orden del Cister.

La comunidad actual está formada por 20 monjas, entre las cuales hay una novicia de 23 años, y la abadesa es Frederica Ruquet-Jalmar. El trabajo ocupa una buena parte del día. Las hermanas hacen dibujos de estampas, cerámicas, tratamiento de textos y partituras de música por ordenador.

También atienden al turismo. Por Vallbona pasan anualmente unos 30.000 visitantes. La hospedería dispone de 20 habitaciones, individuales y dobles, una capilla, dos salas y el refugio de Sant Bernat para grupos de jóvenes (24 plazas). Los huéspedes buscan un tiempo y un espacio para la plegaria, el silencio para reencontrar la paz del espíritu, reflexión para profundizar la fe. También pueden participar en la eucaristía y las plegarias litúrgicas de la comunidad y, si lo desean, compartir con una hermana de la comunidad su reflexión y situación concreta.

Imagen de la Virgen del Corazón. La orden del Cister se ha distinguido siempre por su advocación mariana.

Cadins, el ordenador como instrumento de trabajo

El monasterio de Santa Maria de Cadins se encuentra en el pueblo de Sant Medir (término municipal de Sant Gregori) a 7 km de Girona. El edificio, de nueva construcción, se levanta en un terreno que había sido propiedad de la parroquia, entre la antigua rectoría y la iglesia parroquial. La rectoría es ahora la hospedería del monasterio. Esta es la cuarta sede de la comunidad, que antes había residido en Cabanes (s. xi-xv), en el Mercadal de Girona (s. xv-xx) y en Salt (1944-1980). Cadins toma el nombre de la iglesia de Sant Feliu de Cadins en el término de Cabanes (Alt Empordà) donde se fundó el monasterio entre 1160 y 1169.

Son ocho las monjas que viven siguiendo la regla de san Benito (*ora et labora*) y tienen por abadesa a M. Dolors Barcons. Durante las horas que no se dedican a la plegaria y al estudio, hacen encuadernaciones, piezas de cerámica (figuras de pesebre, cristos, vírgenes, cáliz y patenas...) que se venden en tiendas especializadas, para la subsistencia de la comunidad. Las hermanas también hacen trabajos con los ordenadores como el tecleo de textos, maquetación, traducciones y corrección estilística. Trabajan para la Universidad Ramon Llull, editoriales pequeñas y particulares. También tienen una hospedería que puede acoger a once personas.

Valldonzella: sobrevivir a las guerras

La comunidad de Santa María de Valldonzella tiene su origen en la montaña de Vallvidrera y su fundación data del año 1237. La comunidad, por el hecho de estar cerca de Barcelona, ha sufrido siempre las consecuencias de las guerras que se han producido. Entre 1259 y 1262 tuvo lugar la guerra civil catalana que obligó a las monjas a dejar el monasterio primitivo, de Santa Creu d'Olorda, cerca de Sant Feliu de Llobregat. Así, la comunidad se estableció en un sitio más protegido, en el monasterio de la Creu Coberta, sitio que hoy ocupa la Gran Via, esquina con Viladomat. Durante la guerra de los Segadors (1659) tuvo que trasladarse al interior de las murallas y las tropas se instalaron en el monasterio desocupado. La guerra lo dejó en ruinas. Ante la imposibilidad de reconstruirlo, las hermanas tomaron posesión del priorato de Natzalet que hasta entonces era propiedad de Poblet.

Durante la Semana Trágica (1909) el monasterio, situado en la calle que hoy lleva el nombre de Valldonzella, fue de nuevo destruido y la comunidad tuvo que residir en Horta hasta 1913. Finalmente, el 29 de abril de aquel año se inauguró el monasterio actual situado en el barrio de Sant Gervasi, obra del arquitecto Bernardí Martorell. Desde 1931 con la proclamación de la República y la posterior guerra civil, las monjas vivieron una época de angustias y vejaciones con lo cual tuvieron que disolverse durante dos años y medio. Pero pudieron volver en 1939 con el fin de la guerra. La imagen de la Virgen del Corazón es el tesoro espiritual del monasterio que desde los inicios, y a pesar de las sucesivas destrucciones, vejaciones y expoliaciones, ha podido conservarse hasta la actualidad.

La comunidad actual está formada por quince monjas, sólo cuatro de las cuales no alcanzan los 80 años y una ya tiene 97. Es por este motivo que aparte de la plegaria y la liturgia, la actividad es muy escasa. Hasta no hace demasiado, las hermanas trabajaban para una entidad bancaria y realizaban ornamentos artesanales de la iglesia. Aún tienen la hospedería con seis habitaciones pero la visita poca gente. Por ahora, la subsistencia de la comunidad depende de los ingresos de los enlaces matrimoniales que en ella se hacen y de las pensiones de las hermanas. La abadesa es Felicidad González.

Josep M. Calvet